

ÅRSREDOVISNING

2003

LÄNSSTYRELSEN
KALMAR LÄN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING AV VERKSAMHETSÅRET 2003	3
ÖVERGRIPANDE REDOVISNING AV VERKSAMHETSKOSTNADER 2003	6
VERKSAMHETSSTYRNING	8
Länsstyrelsens övergripande mål enligt regleringsbrevet	8
Länsstyrelsen i Kalmar län.....	8
Verksamhetsområde Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande	10
Verksamhetsgren Generellt sektorsövergripande arbete	10
Verksamhetsgren Regional utveckling.....	19
Verksamhetsgren Miljömålsarbete.....	24
Verksamhetsområde Tillsyn och vägledning	35
Verksamhetsgren Social tillsyn.....	39
Verksamhetsgren Miljötillsyn	45
Verksamhetsgren Djur- och livsmedelstillsyn	50
Verksamhetsgren Övrig tillsyn.....	52
Verksamhetsområde ärendehandläggning.....	54
Verksamhetsgren Trafikärenden.....	59
Verksamhetsgren EG/EU-stöd	61
Verksamhetsgren Övrig ärendehandläggning	63
UPPDRAG SOM SKALL REDOVISAS I ÅRSREDOVISNING 2003.....	66
Återrapporteringsuppdrag 17	66
Återrapporteringsuppdrag 20	67
Återrapporteringsuppdrag 21	68
Återrapporteringsuppdrag 41	70
Uppdrag till myndigheterna att redovisa sin kompetensförsörjning m.m.	71
SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER	79
RESULTATRÄKNING.....	80
BALANSRÄKNING	81
ANSLAGSREDOVISNING	83
FINANSIERINGSANALYS	84
TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER	86

SAMMANFATTNING AV VERKSAMHETSÅRET 2003

Kalmar läns yta är till 65 procent täckt med skog. Även i övrigt har länet förhållanden som brukar förknippas med "skogslänen" sedan lång tid vikande befolkningsunderlag, demografisk snedfördelning, låg utbildningsnivå, låg inkomstnivå, otillräckligt utbyggd infrastruktur, en relativt hög andel av arbetskraften är sysselsatt inom jord, skog och tillverkningsindustri, en relativt låg andel sysselsatt inom service-näringslivet, samt en låg innovativitet. Skillnaden är att länet regelmässigt glöms bort när de centrala statsmakterna ger utvecklingsstöd till "skogslänen".

Medvetenheten om problemen är hög. Runt om i länet görs stora ansträngningar i syfte att öka befolkningen, öka tillgången på högre utbildning och forskning samt att minska restiderna inom länet och till arbetsmarknadsregioner i angränsande län genom investeringar i infrastrukturen.

Kalmar län är ett utflyttningslän. Framförallt är det yngre, välutbildade kvinnor som flyttar. Enligt SCB:s senaste prognos för befolkningsutvecklingen är Kalmar län ett av de län i landet som drabbats hårdast av en minskad befolkning. Följer utvecklingen de senaste fem årens mönster innebär det en minskning med över 30 000 personer fram till år 2030. Avfolkningen av skärgården fortsätter i oroande takt. Nu har endast 37 av länets 1 000-tals öar en bofast befolkning. För att få en stödjepunkt i länets norra skärgård har Länsstyrelsen, Västerviks kommun och Naturvårdsverket påbörjat arbetet med att bygga upp en större besöksanläggning på Rågö.

Under år 2003 har länets kommuner genom samverkan med Regionförbundet i Kalmar län genomfört en utbyggnad av bredband så att 95 procent av företagen och 85 procent av befolkningen kan anslutas till det publika nätet. Länsstyrelsen och Regionförbundet har samverkat vid utarbetandet av Regionalt utvecklingsprogram, Regionalt tillväxt-

program, infrastrukturplaner och Regionala miljömål för Kalmar län. För att samordna statliga myndigheter med viktig kompetens vad gäller hållbar regional utveckling har Länsstyrelsen bildat en chefsgrupp i vilken även Regionförbundet ingår.

Länsstyrelsen, Regionförbundet och näringslivets företrädare har i sina remissyttranden över Banverkets och Vägverkets investeringsprogram för tiden t.o.m. 2015 samordnat och kraftfullt – men ännu med föga framgång – pekat på det stora behovet av upprustning av länets viktigaste pulsåder E 22 och riksvägarna 23, 25, 34 och 35 samt en upprustning av Östersjöbanesystemet till en modern järnvägsstandard. Det är inte bara i tillväxtområdena, som utbyggnad behövs, utan också i Kalmar län som en förutsättning för en hållbar utveckling och ekonomisk tillväxt. Att de önskade investeringsobjekten avvisas på central nivå är obegripligt, eftersom de bedöms vara samhällsekonomiskt lönsamma. Vill man ha tillväxt i hela landet bör man inte avstå från lönsamma infrastrukturinvesteringar.

I Kalmar län finns ca 25 000 företag. Näringslivet är industridominerat och flera kommuner är beroende av en stor arbetsgivare. Många företag saknar egna funktioner för forskning och utveckling. Medelåldern är hög bland företagen. Det gör arbetsmarknaden sårbar. Strukturförändring och rationalisering fortsätter och leder till att sysselsättningen minskar inom industrin. Rörligheten på arbetsmarknaden försvåras av bristande kommunikationer och de lokala arbetsmarknadsområdena kan inte växa förrän betydande insatser görs i infrastrukturen. Vid utgången av 2003 omfattade obalansen på arbetsmarknaden, dvs. summan av arbetslöshet och arbetsmarknadspolitiska program, 7 800 personer. Det motsvarar en obalans på 5,4 procent av befolkningen 16-64 år. Obalansen bedöms öka under 2004.

Under de senaste åren har flera företagsinvesteringar i miljard- eller hundra-miljonersklassen gjorts i Kalmar län. Exempelvis fortsätter Södra-koncernen utbyggnaden av sitt kombinat vid Mönsterås, Scania satsar i tillverkningen av lastbilshytter i Oskarshamn, Swedspan nyinvesterar i sin spånskivefabrik i Hultsfred och Arla bygger en stor mjölkpulverfabrik i Vimmerby, en investering kring en miljard kronor. Fabriken kommer att ta emot 380 miljoner kilo mjölk per år. Cirka 70 personer kommer att anställas på fabriken. Arla kommer även att anlita en mängd serviceföretag både i Vimmerby och i regionen för underhåll i fabriken, logistik och service vilket också ger ett stort antal arbetstillfällen. I dag finns också planer på att komplettera fabriken med en förpackningsindustri.

Glasriket, som omfattar 14 glasbruk i fyra kommuner inom Kalmar och Kronobergs län, har under året brottats med stora lönsamhetsproblem. Den stora Orreforskoncernen har under året sagt upp ett 100-tal anställda och lagt ner verksamhet i anrika Boda. Glasindustrin har stor nationell betydelse och svensk glasdesign har ett världsrykte värt att slå vakt om och att bygga vidare på. Glasriket besöks dessutom årligen av en miljon turister.

Besöksnäringen växer stadigt i omfattning och betydelse i hela länet, särskilt på Öland. Problemet är att dess stora tillskott till arbetsmarknaden sker under en kort tid på vår och sommar.

Svensk Kärnbränslehantering AB, SKB, genomför platsundersökningar i Östhammars och Oskarshamns kommuner för att finna lämplig berggrund för ett djupförvar för använt kärnbränsle. I Oskarshamns kommun pågår provborrningar i närheten av kärnkraftsanläggningarna på Simpevarphalvön. Länsstyrelsen har under året fattat beslut om utökat MKB-samråd både för det planerade djupförvaret och en inkapslingsanläggning. I MKB-forum Oskarshamn arbetar Länsstyrelsen, kommunen, Statens Strålskyddsinstitut och

Statens Kärnkraftinspektion tillsammans med SKB för att bl.a. MKB-processen, beslutsunderlaget och informationen rörande slutförvaret ska bli fullödiga.

Högskolan i Kalmar hör till glädjeämnena. På åtta år har Högskolan fördubblat sin verksamhet och är själv en stor arbetsgivare med ca 750 anställda. För närvarande finns 26 professorer, 90 lektorer, 120 doktorander och 10 000 studenter varav 600 helårstuderande på distans. Profilen är naturvetenskaplig och samhällsvetenskaplig/humanistisk. Betydelsen av högskolan för länet är stor och samarbetet har ökat med näringsliv och myndigheter. Regeringens mål att 50 procent av befolkningen ska ha påbörjat sina högskolestudier vid 25 års ålder överträffas i Kalmar län med sina 52,2 procent.

Länsstyrelsen har i huvudsak uppnått målen i verksamhetsplanen. Länsstyrelsen har prioriterat tillståndsgivning för att kunna ge näringslivet god service och inte äventyra sysselsättningen i länet. Tillsynsverksamheten har inte kunnat genomföras fullt ut på grund av resursbrist inom flera tillsynsområden. Under året har en strategi för tillsynsarbetet upprättats samtidigt som tillsynsplaner fastställts inom de flesta tillsynsområdena. Detta utgör en grund för ett mera effektivt tillsynsarbete i framtiden.

Det totala antalet avgjorda ärenden under året var 34 430. Ärendebalansen har minskat något.

Årets ekonomiska resultat innebär att myndighetens likviditet i stort sett var oförändrad vid årets slut med ett redovisat anslagssparande på 1 761 tkr. Detta anslagssparande kommer dock att behövas i anspråk för att balansera beräknat underskott i 2004 års budget.

Utöver ärendebalans och handläggnings-tider är det svårt att mäta kvalitetsnivån för Länsstyrelsens verksamheter. Diskussioner vid kommunbesök, kontakter med företagare och allmänhet, det ringa antal ärenden som överprövats och ändrats i högre instans samt massmedias bevakning

av Länsstyrelsen tyder dock på att myndighetens arbete genomgående håller hög kvalitet.

Länsstyrelsen i Kalmar län är en kunskapsorganisation som förmår att

förena sin myndighetsutövning med en god service till länsinvånarna. Jag vill avslutningsvis tacka den engagerade och kunniga personalen på Länsstyrelsen för goda arbetsinsatser under året.

Sven Lindgren
Landshövding

ÖVERGRIPANDE REDOVISNING AV VERKSAMHETSKOSTNADER 2003

TABELL A – VERKSAMHETSKOSTNADER 2003 EFTER FINANSIERING

Myndighetsövergripande verksamhet särredovisad

Verksamhetsområden och verksamhetsgrenar samt myndighetsövergripande verksamhet	Ramanslag (32:1)				Övrig finansiering		Totalt	
	Kostnader (tkr)	Intäkter (tkr)	Kostnader netto (tkr)	%	Kostnader tkr	%	Kostnader tkr	%
VO Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete	18 677	280	18 397	26,9%	27 936	52,8%	46 333	38,2%
VG Generellt sektorsövergripande arbete	12 857	51	12 806	18,7%	7 715	14,6%	20 521	16,9%
VG Regional utveckling	1 094	229	865	1,3%	3 142	5,9%	4 007	3,3%
VG Miljömålsarbete	4 726	0	4 726	6,9%	17 078	32,3%	21 805	18,0%
VO Tillsyn och vägledning	8 031	307	7 724	11,3%	6 428	12,2%	14 152	11,7%
VG Social tillsyn	2 092	0	2 092	3,1%	652	1,2%	2 744	2,3%
VG Miljötillsyn	4 002	305	3 697	5,4%	4 800	9,1%	8 497	7,0%
VG Djur- och livsmedelstillsyn	1 238	0	1 238	1,8%	591	1,1%	1 829	1,5%
VG Övrig tillsyn	699	1	698	1,0%	386	0,7%	1 083	0,9%
VO Ärendehandläggning	16 797	1 098	15 698	22,9%	12 465	23,6%	28 163	23,2%
VG Trafikärenden	2 011	0	2 011	2,9%	1 229	2,3%	3 241	2,7%
VG EG/EU-stöd	9 188	442	8 745	12,8%	9 861	18,7%	18 606	15,3%
VG Övrig ärendehandläggning	5 598	656	4 941	7,2%	1 375	2,6%	6 317	5,2%
Myndighetsövergripande verksamhet (10+11)	28 114	1 501	26 614	38,9%	6 038	11,4%	32 652	26,9%
Totalsumma	71 619	3 186	68 433	100,0%	52 867	100,0%	121 300	100,0%
Myndighetsövergripande verksamhet, uppdelat på:								
Nivå 1 (113-115)							19 289	31,6%
Nivå 2 (110-112, 116-119)							6 164	10,1%
Nivå 3 (100-109)							7 199	11,8%
Personalkostnad v-gren 2-8 (kkl 4)							61 111	

TABELL B – VERKSAMHETSKOSTNADER 2003 EFTER FINANSIERING

Myndighetsövergripande verksamhet fördelad på verksamhetsområde och verksamhetsgrenar

Verksamhetsområden och verksamhetsgrenar ¹	Ramanslag (32:1)		Övrig finansiering		Totalt	
	Netto tkr	%	tkr	%	tkr	%
VO Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete	32 307	47,2%	31 092	58,8%	63 399	52,3%
VG Generellt sektorsövergripande arbete	18 966	27,7%	9 113	17,2%	28 079	23,1%
VG Regional utveckling	2 068	3,0%	3 415	6,5%	5 483	4,5%
VG Miljömålsarbete	11 273	16,5%	18 563	35,1%	29 836	24,6%
VO Tillsyn och vägledning	11 973	17,5%	7 392	14,0%	19 365	16,0%
VG Social tillsyn	2 916	4,3%	838	1,6%	3 754	3,1%
VG Miljötillsyn	6 248	9,1%	5 379	10,2%	11 626	9,6%
VG Djur- och livsmedelstillsyn	1 787	2,6%	715	1,4%	2 502	2,1%
VG Övrig tillsyn	1 023	1,5%	459	0,9%	1 482	1,2%
VO Ärendehandläggning	24 153	35,3%	14 384	27,2%	38 537	31,8%
VG Trafikärenden	2 984	4,4%	1 450	2,7%	4 434	3,7%
VG EG/EU-stöd	14 331	20,9%	11 128	21,0%	25 459	21,0%
VG Övrig ärendehandläggning	6 838	10,0%	1 805	3,4%	8 643	7,1%
Summa	68 433	100,0%	52 867	100,0%	121 300	100,0%

¹ Myndighetsövergripande verksamhet (objekt 10+11) har fördelats på verksamhetsgrenarna. Fördelningen skall utgå från kostnaderna.

TABELL C – VERKSAMHETSKOSTNADER 2001 – 2003

Myndighetsövergripande verksamhet särredovisad

Kostnader per VO och VG	2003	2002	2001 ¹
VO Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete	46 333	46 623	30 597
VG Generellt sektorsövergripande arbete	20 521	17 365	16 216
VG Regional utveckling	4 007	6 157	1 546
VG Miljömålsarbete	21 805	23 101	12 835
VO Tillsyn och vägledning	14 152	13 137	14 215
VG Social tillsyn	2 744	2 791	1 905
VG Miljötillsyn	8 497	7 377	9 250
VG Djur- och livsmedelstillsyn	1 829	1 705	1 813
VG Övrig tillsyn	1 083	1 264	1 246
VO Ärendehandläggning	28 163	27 888	28 570
VG Trafikärenden	3 241	2 689	2 472
VG EG/EU-stöd	18 606	18 866	20 091
VG Övrig ärendehandläggning	6 317	6 332	6 006
Myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	32 652	33 022	30 428
Totala kostnader (inkl. OH)	121 300	120 669	103 810

¹ Objektplanen förändrades mellan 2001 till 2002 och "översättningen" av koderna är inte helt rättvisande.

VERKSAMHETSSTYRNING

Länsstyrelsens verksamhet grupperas i tre verksamhetsområden som i sin tur är uppdelade på sammanlagt tio verksamhetsgrenar. Inom varje verksamhetsgren

samverkar flera verksamheter för att uppfylla de mål som anges i regleringsbrevet.

Länsstyrelsens övergripande mål enligt regleringsbrevet

Politikområde Regional samhällsorganisation

Mål

Länen skall utvecklas på ett sådant sätt att de nationella målen får genomslag samtidigt som hänsyn tas till olika regionala förhållanden och förutsättningar

Länsstyrelsen i Kalmar län

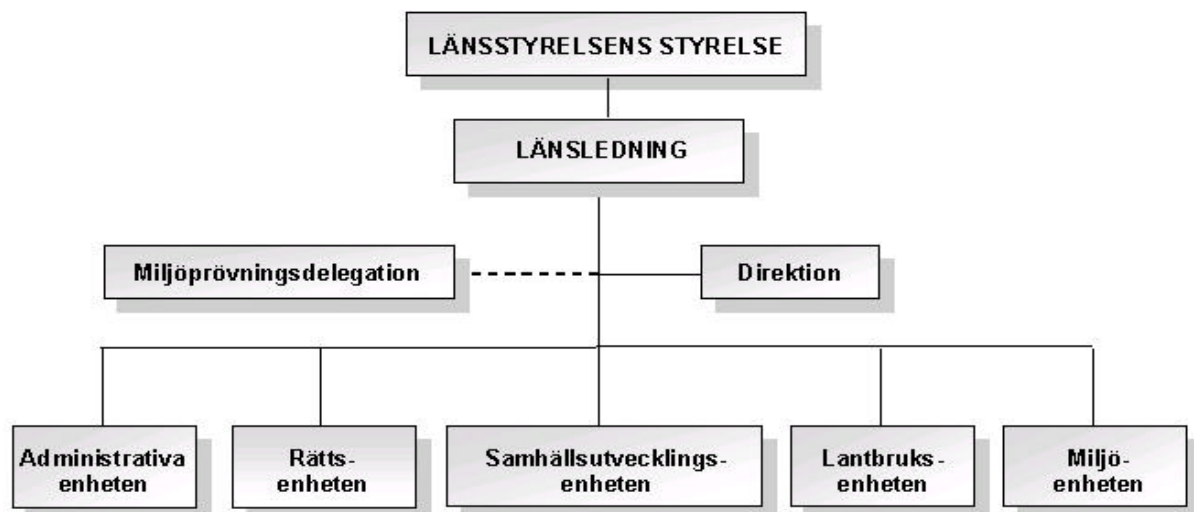
Länsstyrelsen är Regeringens företrädare och samordnare för statlig verksamhet i Kalmar län. Det innebär att Länsstyrelsen fungerar som länk mellan den centrala statliga nivån och den regionala/lokala nivån. Som statens språkrör är det Länsstyrelsens uppgift att föra ut den nationella politiken, t ex se till att målen inom miljöområdet kan nås och att social omvårdnad fungerar. Omvänt ska Länsstyrelsen återföra information, analyser och konsekvensbeskrivningar av förhållanden i Kalmar län till Regeringen.

Länsstyrelsen har många uppgifter inom ett brett verksamhetsområde. Viktiga uppgifter är exempelvis att pröva tillstånd och dispenser, besluta om EU: s jordbruksstöd och genomföra uppföljning och tillsyn inom bl.a. miljö- och lantbruksområdet samt inom kommunernas socialtjänst och räddningstjänst. Den kommunala självstyrelsen och en minskande statlig detalj-

reglering innebär att Länsstyrelsens roll i samspelet med kommunerna ska inriktas mot en konstruktiv dialog – således ett konsultativt arbetssätt.

Sedan några år tillbaka har Länsstyrelsen en organisation med fem enheter och en direktion bestående av länsledningen och de fem enhetscheferna samt en Miljöprövningsdelegation för prövning av tillstånd för miljöfarlig verksamhet. Delegationen, som består av ordförande och två miljösakkunniga, är självständig men administrativt knuten till Länsstyrelsen.

I januari 2003 fick Länsstyrelsen en ny styrelse som bl.a. fattar övergripande och långsiktiga beslut om myndighetens verksamhet. Styrelsen utses av regeringen och består förutom av landshövdingen (ordf.) av åtta ledamöter – riksdagsledamöter och näringslivsföreträdare.

Länsstyrelsens organisation

Verksamhetsområde Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande

Mål

1. Ett långsiktigt hållbart förverkligande av den nationella politiken genom samordning och hänsynstagande till olika sakintressen.

Verksamhetsgren Generellt sektorsövergripande arbete

Tabell 1.1 – Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2003 för verksamhetsgren Generellt sektorsövergripande arbete

Verksamhetskostnader för VG Generellt sektorsövergripande arbete	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Generellt sektorsövergripande arbete (exkl. OH)	20 521	31,8
varav Övrig förvaltning (200, 201)	710	1,2
varav Trafik (240, 250)	147	0,3
varav Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor. (280, 289)	382	0,8
varav Regional utvecklingspolitik och konkurrens (300)	794	1,3
varav Infrastruktur (34)	255	0,5
varav Hållbar samhällsplanering och boende (400-402)	1 266	2,8
varav Kulturmiljö (430)	2 678	3,9
varav Civilt försvar och räddningstjänst (45)	6 503	6,9
varav Naturvård och miljöskydd (500)	4 899	9,3
varav Lantbruk (600)	1 687	3,0
varav Rennäring (610)	0	0,0
varav Fiske (620)	110	0,1
varav Social omvårdnad (700)	808	1,2
varav Jämställdhet (80)	279	0,5
varav Integration (85)	3	0,0
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	7 558	7,5
Totala kostnader VG Generellt sektorsövergripande arbete (inkl. OH)	28 079	39,3

Tabell 1.1.2 – För sakområde Jämställdhet

Kostnader/intäkter för sakområde Jämställdhet	2003	2002	2001
Verksamhetskostnader inkl. OH¹ (tkr)	382	441	1049
varav ramanslag 32:1 (18 C1), netto (tkr)	382	395	726
varav övrig finansiering (tkr)	0	46	323
Andel av länsstyrelsens totala verksamhetskostnader (%)	0,3%	0,4%	1,0%
Verksamhetsintäkter	0	0	0

¹ Med OH avses Myndighetsövergripande verksamhet (10+11)

Mål

1. Länsstyrelsens arbete skall baseras på myndighetens samlade kompetens inom olika sakområden och som helhet gynna en hållbar utveckling i länet och regionen. Olika aspekter såsom krishantering i fred samt civilt försvar, jämställdhet, kulturarv, regional utveckling samt miljö skall beaktas och samordnas

I Länsstyrelsens plangrupp sker regelbundet tvärssektoriell samverkan och dialog mellan alla relevanta sakområden. Därigenom tas ett tvärssektoriellt perspektiv på översiktsplaner, detaljplaner och infrastrukturplaner i länet. Samtliga områden som efterfrågas under Mål 1 är företrädade i Länsstyrelsens plangrupp likaså berörda kommuner, Vägverket och Lantmäteriet.

Krishantering i fred och civilt försvar

Länsstyrelsen skall som områdesansvarig myndighet utgå från en helhetssyn på samhällets sårbarhet och resurser. Tematillsyn riskhantering har genomförts i länets samtliga 12 kommuner. Från Länsstyrelsen deltog ansvariga för sakområdena civilt försvar och räddningstjänst, hållbar samhällsplanering och boende samt naturvård och miljöskydd. Från kommunerna deltog ofta representanter från samtliga nämnder och förvaltningar. Vid en gemensam temadag med länets kommuner och berörda regionala myndigheter har arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser initierats. Likaså nätverksuppbyggnad för sektorsövergripande samverkan och förebyggande arbete.

Under året har Länsstyrelsen övat sektorsövergripande samverkan med kommuner samt berörda myndigheter bl.a. i kärnkraftövning H-alvar. Övning H-alvar innebär en betydande tvärssektoriell kompetensuppbyggnad mellan Länsstyrelsen, berörda kommuner, regionala och centrala myndigheter samt angränsande länsstyrelser. Även här har samtliga efterfrågade sakområden involverats.

Slutligen har Länsstyrelsens förmåga till tvärssektoriell samordning prövats skarpt under året vid en stor översvämning i Emåns/Silveråns avrinningsområde.

Jämställdhet

Länsstyrelsen har fastställt en reviderad jämställdhetsstrategi för Kalmar län. Strategin som har arbetats fram med bred förankring i hela länet och innehåller en vision och tre övergripande mål. Under hösten genomförde Länsstyrelsen ett seminarium "Vi skapar det jämställda länet". Som ett resultat av seminariet bildades ett nätverk för jämställdhet samt att ett antal grupper arbetar vidare med olika jämställdhetsfrågor.

Länsstyrelsens sakkunnige inom jämställdhetsområdet har aktivt deltagit i arbetet med regionalt tillväxtprogram, både i den överordnade hållbarhetsgruppen och i en av arbetsgrupperna.

Vidare har Länsstyrelsens sakkunnige tillsammans med sakkunniga inom miljö, kultur, konkurrens och integrationsfrågor fortlöpande granskat Mål 2-ansökningar under beredningen på Regionförbundet som utgör EU-sekretariat.

I JAK-projektet (Jämställdhetsanalys för kommunerna i Kalmar län) har Länsstyrelsen informerat om jämställdhetens betydelse för den regionala utvecklingen. Jämställdhetsutbildningar för ideella organisationer, kommunala verksamheter, bygderåd och kvinnliga politiker har genomförts i syfte att på ett kraftfullt sätt få in jämställdhet i hållbar utveckling i länet och regionen.

Kulturarv

Länsstyrelsens arbete med kulturarv och kulturmiljö följer två huvudspår. En huvuduppgift består av tillsyn och beslut om bevarande, skydd, vård och bidrag inom ramen för kulturmiljövårdens egen

speciallagstiftning, kulturminneslagen och förordningen om bidrag till kulturmiljövård.

En annan lika viktig uppgift utgörs av en omfattande samverkan inom ramen för Länsstyrelsens tvärssektoriella arbetsprocesser. Kulturarvsexperter medverkar i interna beredningsgrupper för exempelvis plan- och vägfrågor, vindkraft, 3G-master, naturskyddsdispenser i övrigt, samt bildande av naturreservat. I dessa sammanhang ges goda möjligheter till en konstruktiv dialog och aktiv implementering av kulturarvsperspektiv i andra samhällsområden, vilket bidrar till hållbar utveckling.

Inom ramen för det svenska Miljö- och landsbygdsprogrammet och kampanjen Levande landskap har en omfattande verksamhet bedrivits i form av miljöstöd, enskild rådgivning och kurser. Arbetet utförs till stora delar inom en tvärssektoriellt sammansatt grupp där lantbruks-, naturvårds- och kulturmiljökompetens finns representerad.

I Länsstyrelsens miljömålsarbete har kulturarvsaspekter varit väl integrerade på alla organisatoriska nivåer. Ett flerårigt miljömålsrelaterat dokumentationsarbete i länets skärgårdsområden har avslutats under året. I samverkan med Läns museet, Skogsvårdsstyrelsen och Länsarbetsnämnden har även en dokumentation av skogens kulturmiljövärden påbörjats, bl. a. för att få ett bättre underlag för arbetet med de regionala miljömålen för skogen. Kulturarvsaspekter med miljömålsinriktning beaktas även i den länstäckande Ängs- och betesmarksinventeringen.

I projektet Agenda Kulturarv, som i Kalmar län drivs av Länsstyrelsen och Läns museet i samarbete, har strävan bl. a. varit att hitta nya former för ett närmande mellan kulturarvssektorn och samhället i övrigt. Ett mycket brett deltagande från kommuner, statliga myndigheter och ideella föreningar har kunnat konstateras vid ett regionalt seminarium och i ett antal regionala arbetsgrupper inom projektet.

Regional utveckling

I Kalmar län ansvarar Regionförbundet för regional utveckling. Länsstyrelsen deltar med fackkompetens inom bl. a. områdena miljö, jämställdhet, regional utveckling och konkurrens i arbetet med RUP (regional utvecklingsplanering) RTP (regionalt tillväxtprogram) samt granskning av ansökningar till EU:s strukturfondsdelegation för Mål 2 Södra. Länsstyrelsens eget arbete med regional utveckling inriktas i första hand mot en ökad samverkan mellan myndighetens olika sakområden i syfte att främja sysselsättning, tillväxt och bosättning på landsbygden.

I Länsstyrelsens mycket omfattande projektverksamhet, ofta EU-finansierad, integreras alltid berörda sakområden för att uppnå hållbar utveckling.

Länsstyrelsen vill särskilt framhålla två planeringsprojekt som får mycket stor betydelse för hållbar utveckling i länet. I det första projektet genomför Länsstyrelsen ett tvärssektoriellt analysarbete med fyra av kustkommunerna i syfte att differentiera det generella strandskyddet på 300 meter som gäller längs kusten. Det andra projektet har resulterat i en samordnad policy för havsbaserad vindkraft i södra Kalmarsund. Detta policydokument har utarbetats i samråd med och antagits av Länsstyrelsen i Kalmar län, Kalmar, Mörbylånga, Torsås och Karlskrona kommuner samt Länsstyrelsen i Blekinge län. I arbetet har ett stort antal aspekter inom ramen för hållbar utveckling beaktats bl. a. fiske, energi, försvar, sjöfart, friluftsliv, landskapsbild, marinarkeologi, naturvård, fritidsboende och fågelliv.

Miljö

Under året har fem brett sammansatta arbetsgrupper gått igenom remissvar och tagit fram slutligt förslag till regionala miljömål för Kalmar län. I arbetsgrupperna har förutom Länsstyrelsens tjänstemän deltagit expertkompetens från kommuner, myndigheter, högskola, företag och

organisationer i Kalmar län. I stort sett samtliga av Länsstyrelsens sakområden har varit representerade vilket inneburit att de regionala miljömålen blivit allsidigt belysta och kommer att utgöra en betydelsefull del i länets arbete med hållbar utveckling. Länsstyrelsen, Regionförbundet och Skogsvårdsstyrelsen har fastställt de regionala miljömålen för Kalmar län under hösten 2003.

Miljöaspekter beaktas i nästan samtliga tvärssektoriella arbetsgrupper, program och

projekt som bedrivs inom Länsstyrelsen. I exempelvis plangruppen, dispensgruppen, jordbruksgruppen, Miljö- och lantbygdsprogrammet, Kampanjen Levande landskap, Ängs- och betesmarksinventeringen, Emåförbundet, Rågö projektet och Baltcoastprojektet ingår expertis från naturvård och miljöskydd tillsammans med andra sakområden vilket garanterar att ärendena/frågorna blir tvärssektoriellt belysta inom ramen för hållbar utveckling.

Mål

2. Länsstyrelserna skall vidareutveckla arbetet med att integrera lärandet i myndighetens arbete så att kunskaper från genomförda insatser, uppföljningar och utvärderingar tillvaratas.

Länsstyrelsen fastställde i början av 2003 "Vision 2008" – en övergripande vision för hur Länsstyrelsen skall utvecklas som statlig myndighet under de närmaste sex åren. I visionen anges bl.a.: "Vi ska ha entusiastiska och kompetenta medarbetare med tvärssektoriellt arbetssätt och god omvärldsorientering". Detta övergripande mål preciseras i ett antal strategisatser i vilka exempelvis sägs att Länsstyrelsen ska:

- stimulera varje enskild medarbetare att våga och vilja utvecklas i sin yrkesroll
- tillvarata medarbetarnas kompetens oavsett kön, ålder, utbildning och etniskt ursprung
- öka förståelsen hos varje medarbetare för dennes roll i Länsstyrelsens myndighetsutövning
- stärka engagemanget och vi-känslan hos medarbetarna genom att utveckla den interna informationen och kommunikationen.

Verksamhetsgrenarna regional utveckling och miljömålsarbete är båda extremt tvärssektoriella. Medarbetare vid Länsstyrelsen har därför utvecklat sin kompetens inom ett flertal sakområden i

utvärdering och uppföljning samt projektarbete. Medarbetarnas ökade kunskaper inom i första hand utvärdering och uppföljning har medfört att kunskaper från genomförda insatser har tagits tillvara inom myndigheten. Länsstyrelsen har även tagit fram en ny modell för utvärdering av större tvärssektoriella projekt inom myndighetens verksamhetsområden. Modellen syftar till att förenkla/strukturera samt synkronisera de utvärderingar som görs inom myndigheten samt lyfta fram lärprocessen i såväl genomförd som pågående verksamhet.

Beträffande regional utveckling har Länsstyrelsen och Regionförbundet fördjupat sitt arbete. Länsledningen och Regionförbundets presidium träffas regelbundet. Länsstyrelsen har deltagit i ett flertal arbetsgrupper med koppling till tillväxtarbetet bl.a. inom områden regional näringspolitik, miljö, jämställdhet, integration och kultur. Arbetet har inneburit att lärandet inom området tillväxtpolitik integrerats i myndighetens arbete.

Den organisation som Länsstyrelsen använt i arbetet med att ta fram regionala miljömål bygger på fem tvärssektoriella grupper med internt och externt deltagande, bl.a. kommuner, högskola, näringsliv

och organisationer. Detta har lett till omfattande bench marking och kunskaps-återföring i bred bemärkelse. I miljömålsarbetet utgick arbetsgrupperna från ett antal olika underlag som påverkat utformningen av de regionala miljömålen. Exempelvis material och erfarenheter från tidigare undersökningar och insatser för

Östersjön, odlingslandskapet, förorenade områden och skyddade områden. Dessa projekt och verksamheter är samtliga omfattande, sektorsövergripande och fleråriga. Uppföljningar och utvärderingar har fort-löpande genomförts och ingår som viktiga delar i arbetet med att integrera lärandet i Länsstyrelsens verksamhet.

Mål

3. För jämställdhet gäller att länsstyrelsen inom samtliga sakområden skall prioritera insatser som bidrar till jämställdhetsintegrering. Länsstyrelsens sakkunnige för frågor om jämställdhet skall vara ett stöd i detta arbete.

Länsstyrelsens nya styrelse fastställde vid sitt första möte i februari 2003 en reviderad jämställdhetsstrategi för Kalmar län. Underlaget och förslagen har arbetats fram med hjälp av en styrgrupp och i bred förankring i hela länet under föregående år. Formen för strategin är också ny, den innehåller en vision och tre övergripande mål som gäller alla. Utifrån dessa ska aktörerna i länet (och inom Länsstyrelsen) utforma sina egna ambitionsplaner och målformuleringar. Strategin innehåller därför både fakta om nuläget och exempel på åtgärder. Dessa delar kommer att uppdateras fortlöpande under perioden 2003-2008. Under året har insatser gjorts för att marknadsföra strategin.

Under senhösten inbjöds nyckelpersoner från Länsstyrelsen, länets myndigheter, kommuner och organisationer till ett arbetsseminarium "Vi skapar det jämställda länet". Som ett resultat bildades ett antal arbetsgrupper, som kommer att arbeta vidare med olika jämställdhetsfrågor. Grupperna ingår även i ett större nätverk under bildande i länet.

Länsstyrelsens sakkunnige inom jämställdhetsområdet har aktivt deltagit i arbetet med regionalt tillväxtprogram, både i den överordnade hållbarhetsgruppen och i

en av arbetsgrupperna. Vidare har Länsstyrelsens sakkunnige tillsammans med sakkunniga inom miljö, kultur, konkurrens och integrationsfrågor fortlöpande granskat Mål 2-ansökningar under beredningen på Regionförbundet som utgör EU-sekretariat.

Länsstyrelsen har även medverkat med rådgivning samt granskning av ansökningar till NUTEK.

I Länsstyrelsens arbete med samråd om kommunernas översiktsplaner har den sakkunnige kunnat inspirera såväl planförfattare som granskare att införliva ett allt tydligare jämställdhetsperspektiv, och kvaliteten har blivit bättre.

Huvudansvaret för Länsstyrelsens arbete med kvinnofridsfrågor åvilar Sociala funktionen, men arbetet har utförts tillsammans med den sakkunnige. Myndigheter, socialtjänster och frivilligorganisationer i Kalmar län ingår i ett nätverk, som till sin hjälp får årliga utbildningar samt har tillgång till Kvinnofridspärmen med fakta, aktuell statistik, referenslitteratur m.m. Nätverket leds av en styrgrupp som träffas i princip varje kvartal. Socialdirektören är ordförande och jämställdhetsexperten sekreterare.

Mål

4. Underlag om hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt skall i ett tidigt skede och på ett samlat sätt användas i länsstyrelsernas verksamhet inom olika sakområden. Länsstyrelsen skall genom tidiga kontakter och samråd verka för att det nationella perspektivet får genomslag i kommunernas fysiska planering och att planeringen samordnas så att den främjar en hållbar utveckling i länet och regionen.

Länsstyrelsen har kontinuerliga och regelbundna träffar och samråd med de 12 kommunerna i länet. Dels genom plansamråd en gång per månad då kommunernas detaljplaner och översiktsplaner behandlas inom Länsstyrelsen, dels 2-3 gånger per år i länsplangruppen - ett gemensamt forum för plan- och byggfrågor - då Länsstyrelsen träffar alla kommunerna gemensamt för överläggningar om bl.a. policyfrågor, principer, erfarenhetsutbyte och lagtillämpning. De sistnämnda träffarna har varit mycket välbesökta med i genomsnitt minst tre personer från varje kommun, vilket betyder att denna typ av genomgångar är efterfrågade och att de är strategiskt viktiga för samsynen i länet i olika planeringsfrågor. Vid dessa möten överlämnas och informeras om aktuellt underlagsmaterial.

Digitalisering av fornminnesregistret pågår vilket innebär att detta underlagsmaterial kontinuerligt och kommunvis blir tillgängligt via Länsstyrelsens hemsida. Materialet som omfattar drygt 30 000 fornlämningar beräknas bli helt klart i början av 2005.

Kommunikationer

Länsstyrelsen har i yttrande över trafikverkens framtidsplaner (2004-2015) med skärpa framhållit att länet är förfördelat vad avser tilldelning av statliga medel till kommunikationsutbyggnaden. Länsstyrelsen har också tillsammans med Regionförbundet, näringslivsföreträdare och riksdagsledamöterna i länet aktivt medverkat i uppvaktningar för trafikverk och regering i frågan.

Vindkraft

Länsstyrelsen har under året lagt särskild vikt vid vindkraftens utbyggnad i länet särskilt med hänsyn till riksdagens antagna planeringsmål om 10 TWh vindkraft år 2015. Den kanske viktigaste strategiska insatsen har varit att utarbeta en gemensam policy för lokalisering av vindkraft i södra Kalmarsund. Arbetet har bedrivits tvärssektoriellt och har tagits fram av Länsstyrelserna i Kalmar och Blekinge län tillsammans med berörda kommuner. Policyutredningen har antagits av de båda verksstyrelserna i länen och utarbetats i nära överensstämmelse och med beaktande av de ställningstaganden som finns i kommunernas översiktsplaner samt det kunskapsläge - speciellt den marina miljön - som för närvarande finns beträffande intressen som måste beaktas. I policyn utpekats två respektive högst tre områden i södra Kalmarsund som möjliga för havsbaserad vindkraft. Utredningen, som presenterades i september 2003, har redan kommit till användning vid miljödomstolens prövning av utbyggnad av Utgrunden II. Övriga kommuner i länet, berörda av havsbaserad vindkraft, är mycket positivt inställda till såväl innehåll och resultat som det sätt på vilket arbetet bedrivits. Länsstyrelsen har för avsikt att under kommande år ta upp diskussioner med de övriga av kustvatten berörda kommunerna i länet för att eventuellt genomföra motsvarande utredning.

Länsstyrelsen har också under året i enlighet med uppdrag från Energimyndigheten, tagit fram förslag till sex delområden i länet som skulle kunna pekas ut som riksintresse för vindkraft enligt MB 3:8.

Utredningsmaterialet sändes i december 2003 på remiss inom länet och Länsstyrelsen beräknar att ett svar till Energi-myndigheten ska kunna lämnas under vintern 2004.

God bebyggd miljö

Under året har de regionala miljömålen fastställts för Kalmar län av såväl Länsstyrelsens styrelse som Regionförbundet i Kalmar län. De kommunala översiktsplanerna som under året antagits eller där granskning pågår tar oftast sin utgångspunkt i miljömålen och hållbar utveckling. Länsstyrelsens miljömåls-samordnare har under året arbetat i projektet Hållbar utveckling i Kalmar län (tillsammans med Landstinget och Regionförbundet). Seminarier om fortsättningen av miljömålsarbetet har hållits i samverkan med kommuner och näringsliv. Avstamp har gjorts inför ett fortsatt hand-

lingsprogram i vilket det klargörs hur Länsstyrelsen externt och internt kan arbeta vidare med miljömålen och få ett hållbarhetsperspektiv i planeringen.

Strandskyddet

Med hänsyn till att samtliga kommuner i länet planerar för att finna attraktiva boendemiljöer nära vatten har Länsstyrelsens arbete med att se över och differentiera strandskyddet om 300 m utmed fastlandskusten är strategiskt viktigt. För närvarande har fyra av de fem kustkommunerna (förutom Öland) inventerats och preliminärt förslag på ny strandskyddsgräns har tagits fram. Planering pågår även för att genomföra projektet för Kalmar kommun under våren 2004. Efter utställning av allt material beräknas styrelsen fatta beslut om nytt strandskydd för fastlandskusten under hösten 2004.

Mål

5. En väl fungerande sektorsövergripande samordning, samverkan och information vid ett väpnat angrepp och vid svåra påfrestningar på samhället i fred. En organisation som på en sektorsövergripande nivå kan informera samhällsaktörer och allmänhet om krigets förlopp samt vid en kris om konsekvenser och om de åtgärder som planeras av ansvariga myndigheter.

Länsstyrelsen har under året övat samverkan med kommuner samt regionala och centrala myndigheter. Bl. a har kärnkraftsövning H-alvar genomförts. I denna övning deltog drygt 500 presoner från 27 myndigheter. Genom övningen tydliggjordes rollfördelning mellan central, regional och lokal nivå, samtidigt som den regionala ledningsförmågan utvecklades. Samarbetet med grannlänen förbättrades under denna övning, liksom förmågan till intern och extern informationshantering. Kunskapsuppbyggnaden inför övning H-alvar samt efterliggande utvärderingsarbete har inneburit kontinuerliga diskussioner om regionala lednings- och samordningsprinciper samt informationshantering. Vid övningar och utbildningsinsatser har stor vikt lagts

vid informationshantering. Länsstyrelsen har påbörjat revidering av informationsplanen för svåra påfrestningar där samarbetet med övriga myndigheter och organisationer utgör en viktig del.

Genom kärnkraftslänens samarbetsprojekt "Hatten" sker en kvalitetssäkring av kärnkraftsberedskapen. Länet har under året genomfört gemensamma informationsutbildningar, diskuterat stabsinstruktioner och informationsplaner samt infört ett gemensamt dagbokssystem. Införande av dagbokssystem Generalen har inneburit stora utbildningsinsatser inom Länsstyrelsen och hos samverkande myndigheter. Generalen ökar förutsättningarna för samordning hos berörda myndigheter och organisationer vid en krissituation.

Sammantaget kan sägas att arbetet i projekt Hatten leder till kvalitetshöjning av kris-
hanteringsförmågan samt möjlighet till
förstärkning, vid behov, över
länsgränserna.

En förutsättning för sektorsövergripande
förmåga till samordning, samverkan och
information är en korrekt riskbild över
länet. En del i detta arbete är genomför-
ande av en regional risk- och sårbarhets-
analys. Länsstyrelsen har under 2003
dragit upp riktlinjer för myndighetens
fortsatta arbete med riskhanteringsfrågor.
Tematillsyn riskhantering har genomförts i
länets 12 kommuner, som ett första steg i
kommunernas eget arbete kring dessa
frågor enligt ny lagstiftning. Vid en tema-
dag har samtliga kommuner och regionala
myndigheter träffats för att diskutera nytt
krishanteringssystem innefattande bl.a.
regional risk- och sårbarhetsanalys. Detta
är ett led i arbetet med att skapa sektors-
övergripande förmåga till samordning.
Under året har även arbete påbörjats med
inrättande av ett regionalt råd för risk-
hantering – OmRådet. I detta råd ska
diskuteras strategiska frågor beträffande
regional riskhantering, riktlinjer för region-
ala risk- och sårbarhetsanalyser samt
prioritering av det förebyggande arbetet.
Sammantaget kan konstateras att Läns-
styrelsens arbete med regional risk- och
sårbarhetsanalys under 2003 inriktats på
kunskaps- och nätverksuppbyggnad, för att
under 2004 vidareutvecklas.

En viktig del i krishanteringssystemet är
den länsövergripande samordningen och
samverkan. De sju sydlänen träffas regel-
bundet för att bl.a. utveckla förmågan till
samordning. För att ytterligare öka sam-
ordningsförmågan och anpassa arbetssättet
till det nya krishanteringssystemet har en
gemensam tjänst som länssamordnare
inrättats inför 2004.

Förmågan till samordning i Kalmar län har
prövats skarpt under året vid översvä-
mningssituation i länets norra delar. Läns-
styrelsens vakthavande beslutsfattare,
miljöexpertis samt juridisk expertis

genomförde samordningsinsatser vid denna
händelse samt utgjorde ett stöd åt kom-
munal räddningstjänst.

Bedömning av krisberedskapen

En bedömning av tillståndet i länet görs
utifrån sex kriterier. Kriterierna kan sägas
utgöra en del av grunden för att förebygga
och hantera svåra påfrestningar i samhället
i hela hotskalan.

Utifrån nedan nämnda kriterier bedöms
krisberedskapen i Kalmar län som gott.

Riskanalys: En inventering av länets risker
i hela hotskalan finns framtagen. Dialog
har förts med länets kommuner och myn-
digheter och riktlinjer för ett bredare arbete
med en risk- och sårbarhetsanalys har
fastlagts.

Ledning/samordning: I länet finns en
beredskapsorganisation för såväl ledning
som samordning vid svåra påfrestningar.
Ledningsorganisationen har övats och
utvecklats under året, bl.a. genom kärn-
kraftsövning H-alvar. En bred diskussion
har förts med samverkande myndigheter
om lednings- och samordningsprinciper.

Samverkan: Ett väl etablerat nätverk finns
mellan Länsstyrelsen och myndigheter
/organisationer i länet beträffande kris-
hantering. Nätverket har stärkts i samband
med den omfattande övningsverksamhet
som ägt rum under året.

Information: Informationsplan avseende
svåra påfrestningar har reviderats under
året. Ytterligare utvecklingsarbete återstår
dock och omfattande utbildningsinsatser
krävs beträffande informationshanteringen.
Dialog har förts med övriga regionala
myndigheter och åtgärder har vidtagits för
att öka förutsättningarna för ensad infor-
mationsgivning.

Tekniskt stöd: Under året har dagboks-
systemet Generalen införts i länet.
Däremot finns inget fullt utvecklat led-
ningsstödsystem eller informationshant-
eringsstöd. Dubbla anslutningar till
allmänna telefonnätet finns liksom till

Försvarets telenät. Vidare finns radio-kommunikation till länets samtliga räddningstjänster.

Höjd beredskap: I länet finns inte någon plan för de åtgärder som måste vidtas för att anpassa lednings- och informations-beredskapen vid höjd beredskap.

Mål

6. Prövning och tillsyn enligt miljöbalken och enligt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor skall samordnas.

Länsstyrelsen har identifierat 13 tillsynsobjekt som omfattas av "Seveso-lagstiftning", dvs. anläggningar där åtgärder ska vidtas för att förhindra eller begränsa allvarliga kemikalieolyckor. Under året har nio av dessa anläggningar varit föremål för tillsyn. Tillsynen följer en särskild tillsynsplan och sker i samverkan med Arbetsmiljöinspektionen. Länsstyrelsen har vid tillsynen funnit att sex anläggningar har allvarliga brister, varav en inte har åtgärdats.

Samordningen mellan Seveso-tillsynen och prövningen enligt miljöbalken sker genom kontakter mellan handläggare. Den handläggare som bedriver tillsyn enligt Seveso-lagstiftning ingår i samma arbetsgrupp som handläggarna för prövning enligt miljöbalken och är en resurs för dessa. Gemensamma besök sker på anläggningarna. Seveso-handläggaren genomför också tillsyn enligt miljöbalken på de företag som samtidigt är Länsstyrelsens tillsynsobjekt enligt "Sevesolagen".

Verksamhetsgren Regional utveckling**Tabell 1.2 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2003 för verksamhetsgren Regional utveckling**

Kostnader och årsarbetskrafter för VG Regional utveckling	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Regional utveckling (30 samt 604, exkl 300, 304) (exkl. OH)	4 007	5,8
varav Tillväxtavtal och –program m.m. (301, 309)	4	0
varav Företagsstöd (302)	0	0
varav Regional projektverksamhet (303)	3 250	4,4
varav Uppföljning och utvärdering av regionala stöd (305)	89	0,1
varav Gränsregionalt samarbete (306)	0	0
varav Konkurrensfrågor (307)	70	0,1
varav Utveckling av jordbruksnäringen och landsbygden (604)	593	1,2
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	1 476	1,5
Totala kostnader VG Regional utveckling (30 samt 604, exkl 300, 304) (inkl. OH)	5 483	7,3

Tabeller 1.2.1 –1.2.2 – Åtgärder inom regional utvecklingspolitik*Tabell 1.2.1*

Fördelning av beslut fattade mot bemyndigande (tkr)	2003	2002
1. Regionalt utvecklingsbidrag	0	0
2. Landsbygdsbidrag (exkl. stöd till kommersiell service)	0	0
varav landsbygdsbidrag (exkl. konsultcheckar)	0	0
varav konsultcheckar	0	0
3. Stöd till kommersiell service	0	0
4. Småföretagsstöd	0	0
5. Sysselsättningsbidrag	0	0
6. Såddfinansiering	0	0
7. Regional projektverksamhet	3 585	4 886
8. Uppföljning och utvärdering	141	294
Totalt	3 726	5 180
9. Företagsstöd 2003 mot bemyndigande (ändamål 1-6 ovan) som avser medfinansiera EG:s strukturfondsprogram (tkr)	0	
10. Regional projektverksamhet 2003 som medfinansierar EG:s strukturfondsprogram (tkr)	2 220	1 985
11. Beslut år 2003 mot bemyndigande som avser medfinansiering av regionala tillväxtavtal (tkr)	0	0
varav medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram	0	

Tabell 1.2.2

Fördelning av beslut fattade mot bemyndigande avseende stöd till ekonomiska föreningar (t.ex. kooperativ verksamhet) (tkr)	2003	2002
Företagsstöd	0	0
Regional projektverksamhet	465	0
Totalt	465	0

Mål

1. Länsstyrelserna skall medverka till att arbetet med regionala tillväxtavtal och regionala tillväxtprogram bedrivs effektivt och i överensstämmelse med det nationella målet för den regionala utvecklingspolitiken.

Arbetet med det regionala tillväxtprogrammet i Kalmar län har i stor utsträckning präglats av ett process- och resultat-orienterat arbetssätt. Huvudansvaret för arbetet med det regionala tillväxtprogrammet åvilar Regionförbundet i Kalmar län. Länsstyrelsen ingår bl.a. i det regionala partnerskapet, som utgör kärnan i arbetet och har en avgörande roll igenomförandet samt en påverkande och granskande funktion. Partnerskapets sammansättning skall spegla olika grupperingar som arbetar aktivt med hållbar tillväxt i länet. En viktig uppgift för partnerskapet har varit att definiera framtida hållbara tillväxtförutsättningar utifrån ett näringslivsperspektiv och i programmet prioritera de insatser som bäst bidrar till att uppfylla dessa oavsett administrativ tillhörighet.

Aktörer som är engagerade i lokal utveckling och inom den sociala ekonomin, t.ex. kooperativa utvecklingscentra och företrädare för s.k. lokala utvecklingsgrupper, är också representerade i partnerskapet. Förutom Länsstyrelsen finns andra statligt finansierade organ som har en regional representation, exempelvis Högskolan i Kalmar, Länsarbetsnämnden, ALMI och de regionala ESF-råden representerade i partnerskapet. I arbetet med det regionala tillväxtprogrammet har till skillnad från det tidigare arbetet med det regionala tillväxtavtalet partnerskapet breddats så att kompetens finns inom områdena miljö, jämställdhet samt integration och mång-

fald. Här medverkar t.ex. ett flertal experter från Länsstyrelsen i arbetet.

Under arbetet med det regionala tillväxtprogrammet har ett samarbete mellan det regionala kompetensrådet och det regionala partnerskapet utvecklats. Rådet arbetar och tar aktiv del av frågor som rör arbetskrafts- och kompetensförsörjningsfrågor inom ramen för det regionala tillväxtprogrammet. Att skapa tillgänglighet till lärande med förutsättningar för snabb omställning och kompetensutveckling är viktigt för att åstadkomma tillväxt. Aktörerna har en visionen om att erbjuda både företag och individer i länet en bra infrastruktur för lärande som genom att ge förutsättningar för individers utveckling också kommer att öka förutsättningarna för ökad tillväxt. Länsstyrelsen har därför under året tagit initiativ till en kompetensstudie för att bättre få kunskap om näringslivets kompetensbehov. I projektet ingår och samordnas en rad olika organisationers verksamhet såsom länsstyrelserna i Kalmar, Kronobergs och Blekinge län, länsarbetsnämnderna och de regionala kompetensråden i Kalmar, Kronobergs och Blekinge län, Regionförbundet i Kalmar län, Region Blekinge, Kommunförbundet Kronoberg, Högskolor/universitet i Kalmar, Kronobergs och Blekinge län samt NUTEK.

Denna regionala samordning och mobilisering har medfört ökade kontakter mellan de olika ingående organisationerna.

Medverkande lokala/regionala aktörer och statliga myndigheter har i större utsträckning involverats i en länsöverskridande angelägen utvecklingsfråga. Förtroendet och förståelsen för andra organisationers verksamhet har ökat. Samspelet mellan den nationella och regionala nivån behöver dock utvecklas ytterligare.

Hållbarhetsperspektivet har, bl.a. genom Länsstyrelsens aktiva medverkan, varit en integrerad del av arbetsprocessen redan i samband med analysarbetet. Analyserna inför arbetet med det regionala tillväxtprogrammet speglar ekonomiska, sociala och miljömässiga förutsättningar som drivkrafter för hållbar tillväxt.

Inom ramen för de regionala tillväxtprogrammen är den grundläggande uppgiften för länsstyrelsen att verka för regional utveckling utifrån ett statligt helhetsperspektiv. I detta ingår även att stödja en effektiv samordning av statliga myndigheter under programprocessen. Länsstyrelsen har i programarbetet bidragit till en utveckling av hållbarhetsperspektivet genom att samordna olika statliga myndigheters syn på hållbarhetsperspektivet. Länsstyrelsen har genom chefskollegiet, i vilken samtliga statliga myndigheter inkl. Regionförbundet ingår, under året utvecklat rollen som sektorsamordnare.

Kompetensutveckling av Länsstyrelsens medarbetare i bl.a. utvärdering och uppföljning samt projektarbete har under året utvecklats och breddats. Medarbetare inom ett flertal sakområden har ökat sina kunskaper inom utvärdering och uppföljning vilket medfört nya krav på arbetssätt och resultat. Genom dokumenterade riktlinjer för detta arbete har förutsättningar skapats för att fullfölja en implementering i det konkreta arbetet med regional utveckling. Detta förväntas i sin tur resultera i ett ökat lärande om det regionala utvecklingsarbetet. Kunskapen har även inneburit en ökad insikt i Länsstyrelsens framtida roll och om arbetet med utvärdering, uppföljning och analys.

Länsstyrelsen och Regionförbundet i Kalmar län har under året fördjupat sitt samarbete inom regional näringspolitik. Länsstyrelsen har deltagit i ett flertal arbetsgrupper med koppling till tillväxtarbetet bl.a. inom områdena regional näringspolitik, miljö, jämställdhet, integration och kultur. Arbetet har medfört en bredare kunskap om tillväxtarbetet inom organisationen samt varit en bra utgångspunkt för arbetet med implementeringen av tillväxtprogrammet.

Mål

2. Länsstyrelserna skall vid användningen av medel under anslag 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder och 33:2 Landsbygdslån prioritera behovet av medfinansiering av regionala tillväxtavtal och geografiskt avgränsade strukturfondsprogram. Förstärkta jämställdhetsinsatser skall bedrivas. Härutöver skall möjligheterna till stöd till lokala och regionala resurscentra för kvinnor uppmärksammas. Länsstyrelsen skall även uppmärksamma behovet av åtgärder för kommersiell service i serviceglesa områden samt för utsatta lokala arbetsmarknadsregioner.

Länsstyrelsen har fortsatt sitt projekt JAK (Jämställdhetsanalys för kommunerna i Kalmar län) med att informera om jämställdhetens betydelse för den regionala utvecklingen. En jämställdhetsutbildning genomfördes för referensgruppen i pro-

jektet innefattande personer från ideella organisationer, olika kommunala verksamheter och bygderåd. Information, som genomförs i samarbete med bland annat högskolan, har sedan hållits för en grupp av kvinnliga politiker i länet.

Verksamheten att stödja lokala och regionala resurscentra för kvinnor med deras aktiviteter har fortsatt. Under året har Länsstyrelsen beviljat medel till kompetensutveckling för att stärka kvinnors möjlighet att erhålla och bättre kunna genomföra styrelseuppdrag. I syfte att förbättra utsikterna för att kvinnor på landsbygden ska få sin försörjning i närområdet av hemmet har Länsstyrelsen drivit och avslutat projektet Landsbygdens kvinnor. Dessa insatser ses dessutom, som ett led i att förbättra förutsättningarna för den kommersiella servicen i serviceglesa områden.

Länsstyrelsen har beviljat medfinansiering av projekt under de geografiskt avgränsade strukturfondsprogrammen med 65 % av anslaget för regional utveckling. För att få en bättre effekt och en kontinuitet av denna

verksamhet omfattar besluten en tidsperiod till och med år 2005. De projekt, som har beviljats medfinansiering har bedömts att i flera avseenden förstärka och stödja genomförandet av det regionala tillväxtvtalet.

Länsstyrelsen har fortsatt arbetet med analys av service i länets lands- och glesbygder inom projektet Sisyla. En breddning av Sisyla har lett till ett samarbete med Länsstyrelsen i Jämtlands län och med Konsumentverket, som i likhet med Länsstyrelsen i Kalmar län använder GIS och Internet som medel för att analysera och beskriva serviceutvecklingen. Samarbetet består av utbyte av tekniska lösningar, datamängder samt övriga erfarenheter vunna i servicearbetet.

Mål

3. Med hjälp av jordbruks- och fiskeåtgärder uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken. Uppnå de mål som slagits fast i miljö- och landsbygdsprogrammet samt för jordbruks- och fiskeåtgärder i Mål 1-programmen. Underlätta och främja lantbrukarens och fiskarens roll som företagare.

Länsstyrelsen har under 2003 beviljat LBU-medel på 9,5 miljoner kronor till 51 landsbygdsutvecklingsprojekt. Den totala kostnaden för projekten var budgeterad till 25 miljoner kronor. Den stödmottagare, som erhållit mest stöd är Bråbygdens Intresseförening, med två beviljade projektansökningar på totalt ca 4 miljoner kronor. Dessa projekt löper under fyra år med en total projektkostnad på 4,3 miljoner kronor. Bråbygdens Intresseförening bedriver ett framgångsrikt arbete med bygdens utveckling, bevarande av kulturlandskapet och kulturarvet, men också med utbildning och besöksnäring. Genom föreningens arbete har den negativa befolkningsutvecklingen kunnat vändas och har nu resulterat i att i stort sett samtliga bostadshus i sju byar är bebodda året runt och dessutom att medelåldern i bygden nu är 30 år.

I handläggningen av projektansökningarna samarbetar Länsstyrelsen med Regionförbundet, som hanterar det statliga regionalpolitiska stödet och Mål 2 – programmen samt med Mål 3 – sekretariatet och särskilt då inom insatsområde 4. Vid behov tas även kontakt med berörd kommun eller annan organisation t.ex. Högskolans Näringslivsservice. Länsstyrelsen har en ledamot i strukturfondsdelegationen för Mål 2 Södra samt en representant i referensgruppen för Mål 3, insatsområde 4, medan samarbetet med övriga sker informellt.

Synergieffekter har visat sig vara lätt att uppnå mellan LBU-programmets kompetensutvecklingsdel och projektstödet, medan det är svårare mellan LBU-programmets investeringsstöd och projektstöden, främst beroende på det

regelverk som omgärdar investeringsstödet. Synergieffekter kan ibland även uppnås med restaureringsstödet och stödet till mer allmänna miljöinsatser.

Ibland har projektstöd från Mål 3, insatsområde 4, kunnat kompletteras med stöd

från LBU-programmets projektstöd, men då till skilda delar av samma projekt. Samordningen med övriga stödformer, som Mål-programmen, har i huvudsak gått ut på att avgöra vilken stödform som skall medfinansiera det aktuella projektet.

Verksamhetsgren Miljömålsarbete**Tabell 1.3 – Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2003 för verksamhetsgren Miljömålsarbete**

Kostnader för VG Miljömålsarbete	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Miljömålsarbete (exkl. OH)	21 805	24,2
varav Övergripande miljömålsarbete och miljöövervakning (501, 502)	2 162	3,9
varav Skydd av områden inkl skötsel mm (511-513, 519)	14 978	15,2
varav Efterbehandling av förorenade områden (577)	2 756	2,9
varav Kalkning (58)	1 700	1,9
varav Miljöarbete inom rennärning (611, 614, 619)	0	0
varav Miljöarbete inom fiske (621, 629)	209	0,3
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	8 031	7,9
Totala kostnader VG Miljömålsarbete (inkl. OH)	29 836	32,1

Tabell 1.3.1-1.3.3 – länsfakta inom miljöområdet*Tabell 1.3.1*

Länsfakta inom fiskeområdet	2003-12-31	2002-12-31	2001-12-31
Antal fiskevårdsområden	104	103	103
Antal yrkesfiskelicenser	179	179	175
Antal fartygstillstånd	171	172	172
Antal inkomna ansökningar om stöd ur strukturfondsprogram	22	6	14

Tabell 1.3.2

Länsfakta kulturmiljö	2003-12-31	2002-12-31	2001-12-31
Antal registrerade fornlämningar (exkl. marina)	30 000	30 000	30 000
Antal byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturminneslagen	124	122	122
Antal kyrkobyggnader enligt 4 kap. kulturminneslagen	152	152	152
Riksintresseområden för kulturmiljövården, antal	99	99	99
ytta (ha)	137 291	137 291	137 291
Kulturresevat, antal	-	-	-
ytta (ha)	-	-	-
Andel av länets kommuner som har kulturmiljöprogram (%)	75,0%	75,0%	75,0%

Tabell 1.3.3

Utbetalade bidrag för kulturmiljö, summa (tkr)	2003	2002	2001
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	-	-	-
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Riksantikvarieämbetet har gjort utbetalningen	10 244	10 289	9 028

Mål

1. Länsstyrelserna skall verka för att nå de av riksdagen beslutade miljökvalitetsmålen med tillhörande delmål och sektorsmål som har beslutats inom särskilda politikområden såsom jordbrukspolitiken, kulturpolitiken, skogspolitiken, rennäringspolitiken och transportpolitiken. Härvid skall länsstyrelserna särskilt verka för

en hög måluppfyllelse i de skilda handlingsprogrammen för jordbrukets miljöeffekter, särskilt miljö- och landsbygdsprogrammets insatsområde I,

att andelen privatfinansierade åtgärder när det gäller efterbehandling av förorenade områden ökar,

att arbetet med skydd av värdefulla områden prioriteras,

att arbetet med skydd och skötsel av naturområden och hotade arter bedrivs så att biologisk mångfald bevaras och främjas, att värdefulla områden skyddas och att fragmentering av naturmiljön motverkas.

Politikområde Miljöpolitik**Mål:**

Att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta.

Verksamhetsområde Pådrivande och förebyggande arbete

Mål:

Att nationellt och internationellt utveckla och tillämpa styrmedel i enlighet med de fem grundläggande miljövärdena samt påverka attityder och beteenden hos individer och organisationer så att de agerar i enlighet med sitt miljöansvar.

Verksamhetsområde Bevara och restaurera natur och miljö

Mål:

Att effektivt genomföra insatser för att bevara, skydda och vårda miljö samt restaurera och återställa skadad miljö för att nå miljökvalitetsmålen.

Verksamhetsområde Kunskap och underlag för miljöarbete

Mål:

Att genom forskning, uppföljning och analys ta fram den kunskap som behövs för att genomföra och förnya insatser för att nå miljökvalitetsmålen.

*Pådrivande och förebyggande arbete*Naturbetesförmedling

Länsstyrelsen har påbörjat arbetet med att skapa en Internetbaserad naturbetesförmedling som ska underlätta för lantbrukare med obetade naturbetesmarker och lantbrukare som har ont om betesmark att

hitta varandra. En intresseundersökning bland lantbrukare på länets fastlandssida visade att det finns ett stort behov bland markägare att få sina betesmarker betade, samtidigt som det finns djurhållare som är i behov av ökad betesareal, och som gärna skulle ha sina djur gående på andras betesmarker. Förhoppningen är att

förmedlingen av betesdjur och marker leder till att fler naturbetesmarker betas, vilket bidrar till att bevara en levande landsbygd, gynna den biologiska mångfalden och synliggöra kulturvärden i naturbetesmarker. Tanken är också att lantbrukarna ska kunna få miljöersättning för sin insats, vilket ska bidra till att skapa en bredare ekonomisk bas för ett lönsamt företagande.

Stenmurar på Öland

Stenmursprojektet avslutades under 2003 där ett antal gårdar fått egna stenmursplaner som ger både lantbrukaren och Länsstyrelsen ett bra planeringsinstrument. En stenmursplan är en översiktlig beskrivning och värdering av gårdens stenmurar. Dessutom har en mer publik broschyr tagits fram som kommer att distribueras till bl.a. lantbrukare på Öland. En stenmursutredning presenterades redan under 2002 som ökar kunskapen om stenmurar, men belyser även den problematik som lantbrukarna många gånger upplever.

Bevara och restaurera natur och miljö

Natura 2000

I länet finns 31 särskilda skyddsområden enligt fågeldirektivet (60 790 ha) och 171 särskilda bevarandeområden enligt art- och habitatdirektivet (90 778 ha) som godkännts av regeringen. Under 2003 har ytterligare två områden föreslagits av Länsstyrelsen. I båda fallen gäller det områden med livsmiljöer för arter som är särskilt utpekade i habitatdirektivet.

Under 2003 har arbetet med bevarandeplaner till länets Natura 2000-områden påbörjats. Detta arbete kommer att intensifieras under 2004. Bevarandeplanen ska, förutom att beskriva själva området, också ange hur områdets naturvärden ska kunna bevaras på sikt. Vad som krävs för detta beror naturligtvis på vilka hot som eventuellt förekommer. I planen ska också behovet av uppföljningsinsatser beskrivas. Bevarandeplanen kommer dessutom att fungera som ett stöd för markägare och

exploatörer som har ett ansvar att avgöra vilka åtgärder som eventuellt kräver tillstånd enligt miljöbalken.

Under 2003 har information skickats ut till alla markägare som är direkt berörda av Natura 2000 områden. Det har dessutom hållits ett antal informationsmöten för kommuner, skogsfolk och privatpersoner. Det är viktigt att förbättra informationen till alla som är berörda av våra Natura 2000-områden och de regler som numera gäller med koppling till dessa. Problemet är att detta är resurskrävande och en personlig kontakt med alla berörda är inte genomförbart då det handlar om 7 000 markägare. Fortfarande upplever många att man inte fått tillräcklig information. Detta gäller inte minst de med marker i anslutning till de vattendrag som ingår i Natura 2000.

Skydd av värdefulla områden och hotade arter

Verksamheten berör flera miljö kvalitetsmål; Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar samt Ett rikt odlingslandskap.

Arbetet med säkerställande av naturskog och odlingslandskap har varit prioriterat under ett flertal år. När det gäller våtmarker har detta i första hand inriktats på myrskyddsplanen och de våtmarker som anknuter till värdefulla skogar.

I Kalmar län fanns vid 2003 års slut två nationalparker, 156 naturreservat (inkl. naturvårdsområden) varav tre kommunala, 120 djurskyddsområden varav fem salskyddsområden samt 214 naturminnen. Totalt finns det 51 800 ha skyddad areal i länet. Skog är högt prioriterat i säkerställandearbetet och enligt det regionala miljömålet för Levande skogar ska ungefär 16 500 ha produktiv skogsmark i länet ha säkerställts genom områdesskydd senast 2010. Under 2003 har fem nya naturreservat bildats på en areal av 2 796 ha. Därmed omfattas 11 019 ha (1,6 % av den produktiva skogsmarken i länet) av om-

rådesskydd varav 7 169 ha (1,0 %) har relevanta föreskrifter för skogen. För ängs- och naturbetesmarker och myr omfattas 11 811 ha respektive 985 ha (21,9 % respektive 4,7 % av totalarealen i länet) av områdesskydd.

Under 2003 har arbetet med naturreservatsbildning omfattande inventeringar, avgränsningar, markägarförankringar, samt upprättande av beslut och skötselplaner bedrivits i 39 områden. Förslag till beslut och skötselplan har färdigställts för 10 områden.

Kunskapen om våra hotade och sällsynta arter varierar kraftigt. För många arter är kunskapen dålig framförallt när det gäller arternas miljökrav och vilka åtgärder som behöver vidtas för att skapa en gynnsam bevarandestatus. I ovan nämnda miljö-kvalitetsmål finns genomgående ett delmål att ta fram åtgärdsprogram för de arter som har behov av riktade åtgärder. Naturvårdsverkets satsning på åtgärdsprogram för hotade arter 2003-2006, innebär att kunskapen om de arter som berörs kommer att öka väsentligt. Länsstyrelsen har påbörjat detta arbete redan under 2003 (för lavdag-svärmare och större ekbock) och arbetet kommer att intensifieras under 2004.

Under 2003 har fredningen av veronikanätfjärilen förlängts och sträcker sig t.o.m. 2007.

Förvaltning och skötsel av skyddade områden

Förvaltning och skötsel av naturreservat och Natura 2000-områden sker kontinuerligt. Omfattningen styrs till största delen av medelstildelning från Naturvårdsverket. Ytterligare finansiering tillkommer via projektanslag från EU-kommissionen, genom Life Nature-fonden och LBU-programmet. Andra medfinansierare är lokala och regionala myndigheter, ideella organisationer, föreningar och privatpersoner.

Under 2003 har skötselåtgärder i form av röjningar och gallringar genomförts i 28 naturreservat och 23 km stängsel har satts

upp. Leder och anordningar för friluftslivet ses över årligen. Under året har det satts ut ca 60 nya stättor, 30 nya grindar, 9 färister, 500 meter spång och 10 nya bord med sittplatser i reservaten. En satsning på informationsskyltar pågår och under året har 20 reservat fått nya informations-skyltar.

Information om fågel- och sälskyddsområden har lagts ut på Länsstyrelsens hemsida. En informationsbroschyr om skötsel av grova träd har tagits fram och skickats ut till alla markägare med naturminnesmärkta träd på sina marker. Samtidigt har markägarna erbjudits telefonrådgivning eller möjlighet att få hjälp med röjningsarbetet. Arbetet med förnyelse av länets tre naturum sker kontinuerligt.

Regelbunden tillsyn via kontrakterade tillsynsmän har bedrivits inom 93 naturskyddsområden (reservat eller djurskyddsområde) under vår/sommarsäsongen. På Blå Jungfruns nationalpark samt i Trollskogens naturum har det under sommaren funnits guidepersonal under 8 respektive 10 veckor.

Idag sker en begränsad uppföljning i de skyddade områdena. Bristen på standardiserade metoder gör det svårt att följa utveckling och förändringar på ett enhetligt sätt. I samband med Natura 2000-arbetet har ett omfattande arbete genomförts för att ta fram lämpliga metoder för att följa bevarandestatusen hos våra Natura 2000-habitat. Dessa kommer förhoppningsvis att kunna nyttjas även för andra habitat. För nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden finns en uppföljningsplan från 1997. Denna har brister gällande uppföljningsmetoder för skogliga miljöer. En övergripande uppföljningsplan för skogliga miljöer har därför tagits fram och kommer under 2004 att specificeras på reservatsnivå.

Vattenskydd

Under 2003 har beslut tagits om ett reviderat vattenskyddsområde för Fårbo samhälle. En ansökan om reviderat/utökat

vattenskyddsområde har kommit in för Lindbyområdet, Borgholms kommun.

Efterbehandling av förorenade områden

Länsstyrelsen har i samband med tillståndsprövning, vid tillsyn, när företagen själv har påkallat undersökningar, vid företagsnedläggelse, vid fastighetsförsäljning, och vid exploatering verkat för att informella nätverk skapas mellan olika aktörer. Detta medför en ökad förståelse och legitimitet för efterbehandlingsarbetet. Det innebär också en ökad effektivitet för Länsstyrelsen och kommunerna som tillsynsmyndighet. Rollen blir mer av att granska än att utarbeta förslag, som tar tid och resurser i anspråk. I takt med att förståelsen ökar blir det också lättare för att få privatfinansierade projekt utförda.

När det gäller prioriterade efterbehandlingsprojekt har frivilliga överenskommelser gjorts eller är på gång.

Länsstyrelsen och några kommuner i länet driver också frågan om åtgärder via förelägganden.

Till sist kan också konstateras att arbetet skulle få en större stadga om fler fall blev prövade av miljööverdomstolen. För närvarande råder stor diskrepans mellan olika aktörers sätt att tolka lagstiftningen.

Riksdagen har när det gäller miljökvalitetens målet "Giftfri miljö" anført att det innebär att miljön skall vara fri från ämnen och metaller som skapats i, eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. I de regionala målen har Länsstyrelsen beslutat att förorenade områden ska vara identifierade och för minst 10 av de områden som är mest prioriterade med avseende på riskerna för människors hälsa och miljö ska arbetet med sanering och efterbehandling ha påbörjats senast 2005. Minst 5 av de områden där arbete påbörjats ska dessutom vara åtgärdade. Delmål för 2010 är att efterbehandling ska ha påbörjats för ytterligare 10 områden och 5 av dessa ska vara åtgärdade.

Totalt för länet uppskattas antalet förorenade områden till 2000 objekt. Länsstyrelsen har bland dessa valt ut 30 områden. Den totala kostnaden för att åtgärda samtliga dessa 30 områden har beräknats till mellan 1,5 – 3 miljarder kronor. Den stora kostnaden och behovet av stora personalresurser kräver att en prioritering av områdena måste göras. Länsstyrelsen har därför prioriterat 10 av dessa objekt.

Länsstyrelsen har under året prioriterat arbete med att genomföra åtgärder och slutföra utredningar för prioriterade efterbehandlingsprojekt så att åtgärder kan påbörjas.

Under året har 90,3 Mkr investerats i efterbehandlingsarbete, varav 41,5 Mkr utgörs av medel från lokala investeringsprogrammet, 48,1 Mkr från Naturvårdsverkets efterbehandlingsanslag och 0,7 Mkr från kommunernas medfinansiering. Ett objekt, Örserumsviken (Västerviks kommun) pågår. För tre projekt har arbete pågått för att kunna påbörja åtgärder: Svartsjöarna (Hultsfreds kommun), i samarbete med Länsstyrelsen i Jönköping, Rasslebygd (Emmaboda kommun) och Ruda (Högsby kommun). Utredning pågår av sex objekt: Oskarshamns hamn (Oskarshamns kommun), Gladhammars gruva (Västerviks kommun), Nötöfjärden (Oskarshamns kommun), Degerhamn (Mörbylånga kommun), Enabo (Torsås kommun) och Hulingen (Hultsfreds kommun). Vidare har ett projekt för Glasriktet pågått, vilket drivs i samarbete med Glasbruksföreningen och Länsstyrelsen i Kronoberg. Under året har också arbetet med inventeringar fortsatt.

Arbetena vid Örserumsviken är något försenade, men beräknas vara färdigställda under första halvåret 2004, vilket innebär att viken och närliggande kustområde kommer att avlastas från PCB, kvicksilver och polyaromatiska kolväten. Arbetet för att kunna påbörja åtgärder vid övriga objekt pågår, dock kvarstår ansvarsförhandlingar vid två av objekten. Arbetet

med inventeringar har resulterat i att alla kommuner är besökta en gång och hälften av kommunerna också en andra omgång.

Kalkning och biologisk återställning (inkl. fiskevård)

Framför allt sjöarna och vattendragen i sydvästra delen av Kalmar län är försurade av nedfall från luften i kombination med skogsbrukets inverkan. Sammanlagt kalkas 300 objekt (sjöar, våtmarker och vattendrag med doserare) för att upprätthålla ett pH-värde som möjliggör normalt liv i vattnet. 6 165 ton kalk, till en kostnad av ca 5,6 Mkr, var planerat att spridas under 2003 i länet. Utfallet, som är beroende av bl.a. väderförhållanden, vattenföring, etc., redovisas till Länsstyrelsen först i februari 2004.

2003 års verksamhet redovisas till Naturvårdsverket den 1 juni 2004 i "Verksamhetsberättelse med nyckeltal för budgetåret 2003 för verksamheten kalkning av sjöar och vattendrag". Redovisningen omfattar verksamhetsberättelse, ekonomi, kalkmängder, kemisk- och biologisk effektuppföljning samt genomförd biologisk återställning i kalkade vatten.

Effektuppföljningen 2002, den senast tillgängliga, visar att kalkningsverksamhetens kemiska mål har uppfyllts till 96 % av vattendragens längd och till 95 % av sjöarnas areal (81 % av antalet sjöar). Biologisk effektuppföljning har i huvudsak genomförts i vattendrag under 2002. Resultaten visar att i 64 % av vattendragens längd är de biologiska målen uppfyllda, 5 % underkända samt 31 % okända på grund av att provtagningen genomförs vart 3:e - vart 6:e år.

Under 2003 har Länsstyrelsen tagit fram en regional åtgärdsplan för kalkningsverksamheten i Kalmar län. Planen skall utgöra underlag för framtida kalkningsverksamhet med syfte att samordna verksamheten, höja kvaliteten och skapa en enhetlig grundstruktur i kalkningsverksamheten. Åtgärdsplanerna skall dessutom vara ett underlag för Naturvårdsverkets redovisning av

kalkningsverksamheten till regering och riksdag.

Stor vikt har lagts på arbetet med länets fiskeresurser genom utrednings- och projektverksamhet. Arbetet har skett såväl inom ramen för det statliga stödet till fiskevårdsåtgärder som inom insatsområdet - skydd och utveckling av akvatiska miljöer - inom strukturstödet till fiskerinäringen. Projekt inom kustnära områden med störningar gällande rekryteringskapaciteten hos sötvattensarter samt vandringsvägar för havsvandrande fisk i vattendrag har prioriterats.

Kalmar läns kustfiskevårdsplan har färdigställts under året. Planen omfattar nedre delen av samtliga kustmynnande vattendrag samt 350 grundområden i skärgårdsområdet. Tonvikten har lagts på lek- och uppväxtområden för sötvattensarter, främst gädda och abborre. En åtgärds katalog för fiskevårdsåtgärder har upprättats och restaureringsprojekt har utförts på fyra platser under året.

I sjöar och vattendrag har en stor mängd inventeringar och småskaliga insatser genomförts vilka bidragit till underlättande av fiskvandring och ökad areal reproduktionsbottnar. Fiskevårdsarbetet i Emån, Alsterån och Ljungbyån har prioriterats, speciellt med avseende på arterna mal, havsöring och lax. En fiskväg har anlagts i Ljungbyån och ett omlöp har färdigställts vid Skälleryds kraftstation i Alsterån. I Emån har fiskvägar projekterats både vid Högsby och vid Blankaström. Fiskevårdsarbetet i Emån och dess avrinningsområde har drivits länsövergripande med ett stort antal insatser både vad gäller biotopvård och forskningsarbete med inriktning på studier om lekfiskens vandringsbeteende.

Vid omlöpet i Skälleryd, Alsterån, har en fiskräknare installerats för att följa upp effekterna av vidtagna åtgärder i Alsterån. Uppvandringen av lax och havsöring under hösten 2004 kommer att vara den första säsongen som registreras i räknaren.

Länsstyrelsens bedömning av årets fiskevårdsåtgärder är att de varit lyckosamma och bidragit till förbättring och skydd för sötvattensarter till gagn för såväl biologisk mångfald som för fritids- och yrkesfiske. Biotopförbättrande åtgärder har gynnat fiskreproduktionen och byggande av fiskvägar i kustmynnande vattendrag har avsevärt förbättrat möjligheten för havsvandrande fisk att få tillgång till utökade reproduktionsbottnar samt större areal uppväxtområden.

Kunskap och underlag för miljöarbete

Strategi för skydd av trädbärande marker

På uppdrag av Naturvårdsverket har utarbetande av en regional strategi för skydd av trädbärande marker påbörjats. Arbetet med denna kommer att fortsätta under 2004 och utgöra ett viktigt underlag för kommande säkerställandearbete.

Inventering och naturvärdesbedömning av statlig skogsmark

Länsstyrelsen har på uppdrag av Naturvårdsverket genomfört en inventering och naturvärdesbedömning av all statlig skogsmark i länet under 2003, samt bedömt vilka av dessa marker som behöver ges formellt skydd främst i form av naturreservat. Primärt avgränsades drygt 10 000 hektar av Sveaskogs totala innehav på ca 100 000 ha. Den avgränsningen gjordes främst med hjälp av beståndsdata från Sveaskog, samt egna underlag. Därefter har fältinventering gjorts och värdekärnor utpekats. Totalt har 28 områden pekats ut omfattande knappt 4 000 ha, varav drygt 3 100 ha utgörs av skogsmark.

Ängs och betesmarksinventering

På uppdrag av Jordbruksverket har en ängs- och betesmarksinventering påbörjats under 2002. Under en treårsperiod ska ca 7 200 st. objekt på sammanlagt ca 65 000 ha inventeras. Hittills har 5 050 områden på sammanlagt ca 25 000 ha inventerats, vilket utgör ca 38 % av den totala arealen och ca 66 % av antalet objekt.

2 625 av dessa områden har inventerats under 2003, vilket motsvarar 13 250 ha. Arbetet har huvudsakligen bedrivits på fastlandssidan. Under 2004 ska resterande delar av länet inventeras. De medel som finns avsatta kommer inte att räcka till för att inventera resterande områden. Jordbruksverket har sökt utökade medel hos Regeringen för att kunna genomföra projektet fullt ut.

Fladdermusinventering

En inventering av fladdermusfaunan påbörjades 2000. Syftet med inventeringen är att öka kännedomen om fladdermössen i länet så att man bättre ska kunna bevara hotade arter. Förutom att studera fladdermössens utbredning, registreras värdefulla lokaler och sällsynta arter. Inventeringen kommer även att utgöra ett värdefullt underlag för framtida miljöövervakning av fladdermöss. Under 2003 inventerades Oskarshamns och Mönsterås kommuner. Hela tretton arter noterades i samband med inventeringen. Till de mer ovanliga arterna hör dammfladdermus, barbastell, sydfladdermus, pipistrell och trollfladdermus.

Häckfågelinventering på Ölands sjömarker

Ölands sjömarker är mycket viktiga för både häckande och rastande fåglar. Ölands ornitologiska förening har gjort en stor ideell inventeringsinsats 1988 och framför allt 1998 då nästan alla sjömarker inventerades. För att se hur det går för de häckande populationerna har Länsstyrelsen från och med 2003 startat en årlig inventering av 20 olika sjömarker, motsvarande 20 % av den totala arealen. En sådan inventering är viktig för att kunna skilja verkliga trender från fåglarnas naturliga variationer. Vissa år kommer större arealer att inventeras.

Inventering av hotade arter

Under 2003 har länets förekomster av veronikanätfjärilen inventerats och resultat visar att den nu bara förekommer i ett område. Det positiva är att den på denna lokal, i Högsby kommun, har haft en markant uppgång och ett stort antal

exemplar observerades. Arten har även ökat sitt utbredningsområde på lokalen. På Högsbylokalen har viss röjning skett vilket kan ha medfört den positiva utvecklingen.

År 2000 gjordes en omfattande inventering av ärenprisnätfjärilen i Mittlandskogen på Öland. Under 2003 kompletterades inventeringen och den positiva bilden förstärktes. Antalet kända lokaler ökade med 55 stycken till 140. Arten är spridd i Mittlandskogen och förekommer mer eller mindre frekvent i lämpliga miljöer.

Insatser för att förbereda genomförandet av EG:s ramdirektiv för vatten i det regionala miljöarbetet

Länsstyrelsen har i de regionala miljömål som antogs hösten 2003 konsekvent hänvisat till EG:s vattendirektiv när det gäller målen för vattenkvalitet. Under utarbetandet av målen har vattendirektivet tagits upp i många sammanhang och medvetenheten och kunskapen om direktivet har ökat. I Emåns avrinningsområde har Emåförbundet bildats genom sammanslagning av de sedan tidigare verksamma Emåns Intresseförening och Emåns Vattenförbund. Även i övriga större vattendrag finns genom vattenvårdsförbund en beredskap för samarbete i hela avrinningsområdet oberoende av administrativa gränser.

Samarbetet mellan de regionala rovdjursgrupperna och rådet för rovdjursfrågor

Länsstyrelsen i Kalmar län beslutade inrätta en fristående rovdjursgrupp i december 2002. Ledamöter i gruppen är företrädare för Polismyndigheten, jägarorganisationer, ideella naturvårdsorganisationer, tamdjursägare och markägareorganisationer.

Gruppen har haft två möten under 2003. På det första mötet fastslogs att rovdjursgruppen skall arbeta med:

- Inventering av rovdjur, regionala delmål och förvaltningsplaner för rovdjur.

- Sprida information om rovdjur och förebyggande åtgärder för att skydda tamdjur från rovdjursangrepp.
- Verka för ökad öppenhet, delaktighet och acceptans för rovdjur, så att målen i den sammanhållna rovdjurspolitiken kan infrias.

Gruppen skall, jämte viltvårdsnämnden, vara rådgivande för Länsstyrelsen vad gäller rovdjursfrågor.

En representant för gruppen har deltagit på konferensen Rovdjur 2003, där de 16 regionala rovdjursgrupperna och verkets Råd för rovdjursfrågor träffades. Det var ett avstamp för den nya formen av dialog och samverkan kring rovdjursfrågorna, som lades fast i riksdagsbeslutet om "Sammanhållen rovdjurspolitik".

Gruppen har även tagit fram en skärmutställning och spridit information om rovdjursfrågor på de "Gröna dagarna" som årligen anordnas på naturbruksgymnasiet Ingelstorpskolan, utanför Kalmar. Ett samarbete har även inletts med studieförbundet för att deltaga i studiecirkel, kurser och skapande av nätverk vad gäller de stora rovdjuren.

Utveckling av lokal förankring i naturvårdsarbetet i enlighet med regeringens skrivelse 2001/02:173 En samlad naturvårdspolitik

Länsstyrelsen har vid flera tillfällen informerat kommuner och andra aktörer om regeringens skrivelse "En samlad naturvårdspolitik". Planer fanns redan 2003 att anordna en större konferens under temat för att sprida skrivelsens intentioner. Efter signaler från miljödepartementet och Naturvårdsverket om att en förordning på temat var på gång beslutade Länsstyrelsen att avvakta med konferensen.

Länsstyrelsen har deltagit i miljödepartementets upptaktsmöte om en ökad satsning på lokal och kommunal naturvård i november 2003. Länsstyrelsen har utsett en samordningsansvarig för programsatsningen och skickat ut en inbjudan till ett

regionalt upptaktsmöte i februari 2004, dit ett stort antal aktörer inbjudits.

Väsentliga insatser för att nå målen för de skilda handlingsprogrammen för jordbrukets miljöeffekter, särskilt miljö- och landsbygdsprogrammets insatsområde I.

För att nå de regionala miljö kvalitetsmålen har inom miljö- och landsbygdsprogrammets insatsområde I följande insatser gjorts:

Miljömålet Giftfri miljö och Grundvatten av god kvalitet: Inom programmet för kompetensutveckling av lantbrukare inom miljöområdet (KULM) har Länsstyrelsen arbetat med rådgivning och utbildning angående användning av växtskyddsmedel. Särskilda insatser har gjorts i kommunernas vattenskyddsområden, där rådgivningen har lett till en förbättrad hantering av bekämpningsmedel, och att föroreningsriskerna har minskat. Insatser via KULM har även gjorts för att öka jordbrukets omställning till ekologisk produktion, vilket leder till att användningen av växtskyddsmedel totalt sett minskar.

Miljömålet Ingen övergödning: Genom KULM -programmet har Länsstyrelsen arbetat med rådgivning och utbildning inom växtnärlingsområdet. En särskild satsning kallad "Greppa närlingen" har inletts 2003, vars syfte är att förbättra och effektivisera hanteringen av växtnärling på gårdsnivå. Flera kompetensområden utnyttjas inom "Greppa närlingen" som exempel kan nämnas utfodrings-, växtnärlings-, våtmarks- och byggnadsrådgivning. Inom LBU-programmet används

projektstödet för anläggning av våtmarker. Syftet är att öka andelen våtmarker främst i områden där risken för övergödning är stor, men även för att öka den biologiska mångfalden. I LBU-programmet utnyttjas investeringsstöd till åtgärder som ger ökade och förbättrade miljöeffekter inom jordbruket.

Miljömålet Myllrande våtmarker: Inom KULM - programmet för kompetensutveckling har Länsstyrelsen arbetat med rådgivning och utbildning för att anlägga och sköta våtmarker.

Miljömålen Ett rikt odlingslandskap och Hav i balans samt levande kust och skärgård: Inom KULM – programmet Levande Landskap har Länsstyrelsen arbetat med rådgivning och utbildning för att stärka och bevara odlingslandskapetets natur- och kulturvärden. Åtgärdsplaner för betesmarker har gjorts som en del i miljöstöden för dessa marker som berättigar till tilläggsersättning i miljöstödet. Enskild rådgivning i form av skötselplaner för att bevara och förstärka natur- och kulturvärden i odlingslandskapet har gjorts samt särskilda kurser och byvandringar med samma syfte har genomförts. Även rådgivningen för att öka den ekologiska produktionen har lett till ett rikare odlingslandskap. Främst beroende på att det i ekologisk produktion ställs krav på betesdrift, vilket bl.a. hävdar naturbetesmarkerna. Inom LBU-programmet används projektstödet för restaurering av betesmarker och slåtterängar. Genom rådgivning och anläggningsstöd ökar förekomsten av nämnda marker.

Finansiella insatser inom kompetensutvecklingsprogrammet KULM:

KULM 1 Levande landskap	2 433,8 tkr
KULM 2 Skydd av miljö känsliga områden	3 699,0 tkr
KULM 3 Ekologisk produktion	1 000,0 tkr
Projektstöd för anläggning av våtmarker	3 255,0 tkr
Projektstöd för restaurering av betesmarker och slåtterängar	1 670,0 tkr
Investeringsstöd för miljöförbättrande åtgärder	8 400,0 tkr

Ovanstående finansiella insatser har stått till förfogande för 2003 års verksamhet.

Rådgivning och övriga aktiviteter inom KULM genomförs i samarbete med och delvis av fristående aktörer och organisationer inom lantbruksnäringen. Länsstyrelsen har bl.a. samverkat med Jordbruksverket, kommunerna i länet,

Skogsvårdsstyrelsen, WWF, LRF, Hushållningssällskapet, LRF konsult, KLS, Kalmar Tjust – Husdjur. Samverkan har huvudsakligen skett genom gemensamma aktiviteter och samrådsgrupper.

Mål

2. Länsstyrelserna skall utveckla det regionala mål- och uppföljningsarbetet i bred förankring i länet så att det ger underlag för arbetet inom denna och andra verksamhetsgrenar.

Regionalt miljömålsarbete

Under våren 2003 arbetade fem brett sammansatta arbetsgrupper med att gå igenom remissvaren och ta fram slutligt förslag till regionala miljömål. De 112 regionala miljömålen fastställdes av Länsstyrelsen, Skogsvårdsstyrelsen samt Regionförbundet under hösten 2003. Det fastställda måldokumentet distribuerades i december 2003 till alla remissmottagare (mer än 400 st.) i länet.

Länsstyrelsens miljömålssamordnare har under 2003 arbetat i projektet Hållbar Utveckling i Kalmar län (HUKA). Till sammans med Landstinget och Regionförbundet har det arbetats för hållbarhetsperspektiv utifrån respektive roller i länet. Regionförbundet arbetar med RUP (Regionala utvecklingsprogrammet) och RTP (Regionala tillväxtprogrammet); Landstinget (Folkhälsocentrum) arbetar med det folkhälsopolitiska programmet.

Alla dessa stora länsprogram har arbetats fram parallellt och måste nu kopplas ihop för att ge en hållbar utveckling i länet. Det har utmynnat bl.a. i ett par seminarier där politiker och tjänstemän från kommuner och andra myndigheter samt näringslivet varit representerade och gett sin syn på bl.a. arbetet med miljömål och hållbar utveckling.

Den 16 december 2003 träffades alla sydlänens samordnare i miljömålsarbetet, på initiativ av Länsstyrelsen i Kalmar län, för att diskutera hur arbetet, externt och internt på länsstyrelserna, skall utföras med avseende på handlingsprogram för uppfyllandet av de regionala miljömålen. Även hållbarhetsperspektivet och näringslivets medverkan diskuterades.

Miljöövervakning och uppföljningen av miljömålen

Miljöövervakningen, vars uppgift är att följa och beskriva länets miljötillstånd och

miljöhot samt förse avnämarna med miljöövervakningsdata, är en viktig del av miljömålsuppföljningen. Huvuddelen av miljöövervakningen sker genom kontrollprogram kopplade till de miljöfarliga verksamheter som bedrivs i länet, s k recipientkontroll. Särskilda organisationer har bildats för detta arbete. Länsstyrelsen har deltagit i Emåns vattenförbund, Alsteråns vattenvårdsförbund, Ljungbyåns recipientkontrollkommitté, Lyckebyåns vattenförbund och Kalmar läns kustvattenkommitté.

Övervakning av tätortsluftens kvalitet har påbörjats i samarbete med Kalmar läns luftvårdsförbund. Resultaten visar att halten svävande stoft (PM10) är relativt

hög. Halten kvävedioxid är låg och klarar kommande miljökvalitetsnorm.

Länsstyrelsen har deltagit i arbetet med regionalt uppföljningssystem (RUS) och gemensamt uppföljningssystem (GUS).

Programmet samordnas med nationell och kommunal miljöövervakning för att så långt resurserna tillåter tillgodose kommunernas önskemål och behov. För att göra uppgifter om miljöförhållandena lätt tillgängliga bygger Länsstyrelsen en regional databas. Detta arbete har pågått under 2002 och 2003 och kommer att fortsätta 2004. Databasen utformas i nära anslutning till den länsstyrelsegemensamma DMN (databas miljöövervakning och naturvård).

Verksamhetsområde Tillsyn och vägledning

Tabell 2.1 – Statistik över tillsynsverksamheten

A	B	C	D	E	F	G	H	I
Sakområde och del av sakområde	Antalet tillsynsobjekt ¹	Antal objektsom varit föremål för tillsyn ²	Antal egenintierade tillsyns-ärenden (avser såväl beslutade som pågående ärenden)	Antal tillsyns-ärenden efter anmälan (avser såväl beslutade som pågående ärenden) ³	Finns tillsyns-plan (ja/nej) ⁴	Används utarbetade och vedertagna metoder (ja/nej) ⁵	Antal tillsynsobjekt med allvarliga brister ⁶	Antal tillsynsobjekt med allvarliga brister som ej åtgärdats ⁷
Kommunikationer:								
Tillsyn över yrkesmässig trafik (24)	752	214	189	25	Ja	Ja	0	0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor totalt	142	67	67	0	Ja	Delvis	5	1
varav Livsmedelskontroll (281)	15	5	5	0	Ja	Ja	1	0
varav Djurskydd ⁷ (282)	16	4	4	0	Ja	Nej	3	0
varav Smittskydd (283)	69	46	46	0	Ja	Nej	1	1
varav Allm. veterinära frågor (284)	42	12	12	0	Ja	Nej	0	0
Hållbar samhällsplanering och boende:								
Plan och byggnadsfrågor (404)	12	3	3	0	Ja	Ja	0	0
Kulturmiljö	30 400	148	45	0	Ja	Ja	0	0
Civilt försvar och räddningstjänst m.m.	12	11	11	1	Ja	Ja	0	0
Naturvård och miljöskydd totalt	1 325	713	331	427	Nej	Ja	34	15
varav skyddade områden (515, 516, 525-528)	831	508	200	310	Nej	Ja	7	7
varav vattenverksamhet och täkter (535, 545)	422	137	91	46	Nej	Ja	12	6
varav miljöfarlig verksamhet (555)	59	59	40	71	Nej	Ja	9	1
varav övrig miljötillsyn (565-567, 575)	0	0	0	0	Nej	Nej	0	0
Areella näringar totalt	3 683	118	1	75	Ja	Ja	2	0
varav Lantbruk (605)	3 400	45	1	2	Ja	Ja	2	0
varav rennärning (613)	0	0	0	0	0	0	0	0
varav fiske (623)	283	73	0	73	Ja	Ja	0	0
Social omvårdnad total⁸	597	243	186	127	Ja	Ja	11	3
varav äldreomsorg	193	106	106	16	Ja	Ja	2	1
varav handikappomsorg	269	50	46	38	Ja	Ja	3	0
varav individ- och familjeomsorg	135	87	34	73	Ja	Ja	6	2
Övrig förvaltning totalt	2 071	1 808	1 637	1	Ja	Ja	2	2
varav stiftelser (206)	213	213	43	1	Ja	Ja	2	2
varav kameraövervakning (211)	283	46	46	0	Ja	Ja	0	0
varav bevakningsföretag (212)	2	2	1	0	Ja	Ja	0	0
varav lotterier (215)	26	0	0	0	Ja	Ja	0	0
varav jakt och viltvård (218)	1 534	1 534	1 534	0	Ja	Ja	0	0

Definitioner till tabell 2.1:

- med tillsynsobjekt avses de verksamheter, produkter eller anläggningar, dvs. de enheter som är föremålet för tillsyn enligt av staten fastställda normer. I de fall där tillsyn görs över andra tillsynsorgan (vanligtvis kommuner) kan tillsynsobjekt avse kommun. I övriga fall skall tillsynsobjekt EJ avse kommun eller kommundel, då denna är att betrakta som objektansvarig, dvs. den som ansvarar för att tillsynsobjektet uppfyller statens krav. Kolumn B skall avse bruttopopulationen av tillsynsobjekt. Om svårigheter finns att ange ett exakt antal, skall en uppskattning av antalet tillsynsobjekt göras. Antalet skall avse 1 januari 2003. Om antalet väsentligt förändrats under året skall det kommenteras.

- 2) med antal objekt som varit föremål för tillsyn avses de objekt som omfattats av alla de delar/procedurer som länsstyrelsen definierar som tillsyn. Om svårigheter finns att ange ett exakt antal, skall en uppskattning av antalet tillsynsobjekt göras. Kommentera om uppgiften avser faktiskt antal eller uppskattat antal.
- 3) När en verksamhetsinnehavare anmäler en förändring av verksamheten skall det i stället räknas som egeninitierat tillsynsärende och ingå i kolumn D. Såväl pågående som beslutade ärenden skall ingå i redovisningen.
- 4) med tillsynsplan avses en arbetsplan i vilken omfattning, inriktning och tidsangivelser för tillsynen anges.
- 5) med utarbetade och vedertagna metoder avses metoder/procedurer framtagna för att underlätta tillämpningen av myndighetens tillsynsuppdrag och för att säkra att detta tillämpas likvärdigt inom givna ramar.
- 6) med allvarliga brister avses brister hos tillsynsobjektet som av länsstyrelsen bedöms vara så allvarliga att om de inte åtgärdas kan leda till skada eller andra negativa effekter för den enskilde eller för samhället i övrigt. Avser objekt ej ärenden.
- 7) med antal tillsynsobjekt med allvarliga brister som ej åtgärdats avses brister av allvarlig karaktär (se ovan) som vid återbesök/uppföljning eller, med länsstyrelsen vid överenskommen tidpunkt, ej har åtgärdats.
- 8) för djurtillsyn (Djurskydd) gäller att i kommentarerna redovisa antal förbud att ha hand om djur samt antalet omhändertagna djur.
- 9) För Social omvårdnad avses med tillsynsobjekt t.ex. en institution (HVB), en särskild boendeform eller en daglig verksamhet i offentlig eller privat regi som länsstyrelsen har tillsyn över, oavsett om verksamheten står under löpande tillsyn av socialnämnden i den kommun där verksamheten bedrivs. Med tillsynsobjekt avses även individ- och familjeomsorg, handikappomsorg eller äldreomsorg inom en kommun, kommundel eller stadsdel. Men inom de olika omsorgsgrenarna räknas verksamheter som egna objekt. Varje äldreboende är ett objekt, hemtjänsten i en kommun eller en kommundel ett objekt o.s.v. Med tillsynsobjekt avses däremot inte ett individärende. Återrapporteringen för Social omvårdnad avser EJ individärenden varför de brister som återrapporteras i tabellen skall avse brister i verksamhetstillsynen där länsstyrelsen har riktat kritik.

Mål

1. Ett ökat skydd för enskilda och värnande om samhället i övrigt genom såväl tillsyn som vägledande arbete.

För 2003 gäller speciellt att tillsynsplaner skall upprättas för samtliga tillsynsområden.

Kommentarer till Tabell 2.1

Kommunikationer

Yrkesmässig trafik (24)

Kolumn B Under antal tillsynsobjekt redovisas inte antal taxiförarlegitimationer, eftersom denna uppgift inte finns att tillgå ens hos Vägverket.

Kolumn C. Av de 214 avser 4 taxiförarlegitimationer.

Kolumn D. Av de 189 avser 3 taxiförarlegitimationer.

Kolumn E. Av de 25 avser 1 taxiförarlegitimationer.

Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor

Enligt tillsynsplanen har ca 119 tillsynsobjekt identifierats/specificerats. Av dessa tillsynsobjekt utgör 8 förebyggande verksamhet (2 regional samverkan i veterinära verksamheten och 6 främjande /förebyggande verksamhet inom djurskydd och livsmedel). Dessutom finns ca 21 tillsynsområden som inte kan anges i objektsform. För att förstå rapporteringen krävs egent-

ligen tillgång till tillsynsplanen. Direkt jämförelse med annan länsstyrelse torde inte vara möjlig.

Livsmedelskontroll (281):

Tillsynsobjekt är 12 kommuner, 2 länsmöten och 1 tillsynsprojekt (PIK) dvs. totalt 15 objekt. 5 objekt har varit föremål för någon form av tillsyn enligt Veterinära funktionens definition. Genom 2 tillsynsbesök på kommunal verksamhet avslutades den andra omgången kommunbesök som pågått sedan år 2001. Dessutom har hållits 2 länsmöten. Ett PIK om saminspektioner i anslutning till datoriserad inspektioner pågår över årsskiftet och redovisas 2004.

Vid tillsyn av kommunal verksamhet finns en fastställd mall. Länsmötena följer ungefär samma arbetsgång från ett möte till ett annat.

Med allvarlig brist menas att en kommun har otillräckliga personella resurser.

Djurskydd (282):

Tillsynsobjekt är 12 kommuner, 2 länsmöten och 1 tillsynsprojekt (PIK) vartannat år samt 1 område som inte kan anges i objektsform dvs. totalt 16. 4 objekt har varit föremål för tillsyn enligt ovan. 2 länsmöten har hållits. 1 regionalt PIK har genomförts och 1 nationellt tillsynsprojekt löper över årsskiftet.

Länsmötena följer ungefär samma arbetsgång från ett möte till ett annat.

Med allvarlig brist avses de 3 kommuner som saknar mer än 50 % av beräknat resursbehov (framkom i det regionala tillsynsprojektet).

Länsstyrelsen har meddelat 2 förbud att ha hand om djur (3 ärenden har prövats) samt fastställt 11 omhändertaganden av djur (13 ärenden har prövats).

Smittskydd (283):

Det finns 59 identifierade tillsynsobjekt samt 10 tillsynsområden som inte kan anges i objektsform. 41 objekt har varit föremål för någon form av tillsyn enligt

ovan samt 5 områden i vilket det inte närmare går att ange objekten.

Inom smittskyddet saknas mallar/rutiner för tillsyn på de flesta områden.

Med allvarlig brist avses ett tillsynsärende avseende leukos där provtagning på djuren inte blev genomförd. Bristen har åtgärdats.

Allmänna veterinära frågor (284):

Det finns 35 identifierade tillsynsobjekt samt 7 tillsynsområden som inte kan anges i objektsform. 6 objekt har varit föremål för tillsyn enligt definition ovan och verksamhet i 3 tillsynsområden samt i ytterligare 2 tillsynsområden i vilka det inte närmare går att ange objekten.

Det saknas fastställda rutiner/mallar för de flesta områden.

Kulturmiljö

Som tillsynsobjekt har räknats 30 000 fornminnen, 124 byggnadsminnen, 152 kyrkliga kulturminnen, 99 riksintressen, 1 världsarv och 24 bidragsärenden. Antalet tillsynsobjekt är omöjligt att ange för den samlade kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen och kulturhistoriskt värdefulla kulturlandskap m.m.

Naturvård och miljöskydd.

I totalsumman ingår även Sevesoanläggningar. Därför är totalsumman högre än summan av "varav" – områdena.

Tillsyn över vattenverksamhet och täkter (535 och 545).

Som tillsynsobjekt har inräknats 225 kraftverk och dammar, 25 hamnar samt 172 täkter.

Tillsyn av skyddade naturområden (515, 516, 525-528)

Kolumn B. Här anges antalet skyddade områden och beslutade ärenden under 2003 om samråd enligt 12 kap 6 § MB samt fredning, djurpark och konservatorer. Vidare ingår antalet avgjorda och pågående ärenden (anmälningar och brott) under 2003 när det gäller områdesskydd och

vilthägn. Antalet tillsynsobjekt är dock omöjligt att ange för strandskydd och biotopskydd.

Kolumn H anger antalet ärenden som lämnats till åtal.

Fiske (623)

Antalet tillsynsobjekt anges såsom antalet utsedda fisketillsynsmän.

Social omvårdnad

Länsstyrelsen har, som framgår nedan valt att i statistiken även inkludera individuella tillsynsärenden (701). Dessa redovisas inte i annan tabell. Tillsynsverksamheten inom äldreomsorgen har ökat väsentligt till följd av inrättandet av 2,5 tjänster som äldre-skyddsombud. Tjänsterna tillträdde 2003-08-18. Tillsynsplan har fastställts under året. Länsstyrelsen i Kalmar län öppnar alltid tillsynsärende vid gynnade domar enligt SoL och LSS.

Äldreomsorg

Kolumn C: Inom äldreomsorgen har 71 tillsynsobjekt varit föremål för verksamhetstillsyn och 35 ärenden som avser individer.

Kolumn D: Länsstyrelsen har tagit initiativ i 106 ärenden varav 55 är pågående. Ärenden som är pågående gäller i första hand verksamhetstillsyn som initierats av äldre-skyddsombud.

Kolumn E: Av totalt 16 anmälningssärenden är 5 pågående.

Kolumn H och I: Dessa kolumner avser endast verksamhetstillsyn.

Handikappomsorg

Kolumn C: Inom handikappomsorgen har 27 tillsynsobjekt varit föremål för verksamhetstillsyn och 23 ärenden avser individer.

Kolumn D: Av initiativärendena är 17 pågående och 29 avslutade.

Kolumn E: Av anmälningssärendena är 19 pågående och 19 avslutade.

Kolumn H och I: Dessa kolumner avser endast verksamhetstillsyn.

Individ- och familjeomsorg

Kolumn C: Inom individ- och familjeomsorg har 20 objekt varit föremål för verksamhetstillsyn och 67 ärenden avser individer.

Kolumn D: Av initiativärendena är 8 pågående och 34 avslutade.

Kolumn E: Av anmälningssärendena är 10 pågående och 63 avslutade.

Kolumn H och I: Avser endast verksamhetstillsyn.

Övrig förvaltning

Kolumn B. Beträffande jakt och viltvård har antal tillsynsobjekt angetts som antalet licensområden. Anledningen till att totalsumman är högre än summan av "varav" - områdena är den att tillsynen över pantbank samt överförmyndarna har tagits med.

Verksamhetsgren Social tillsyn**Tabell 2.2 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2003 för verksamhetsgren Social tillsyn**

Kostnader och årsarbetskrafter för VG Social tillsyn	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Social tillsyn (exkl. OH)	2 744	4,1
varav Tillsyn och rådgivning m.m. (701, 709)	1 600	3,2
varav Enskild vårdverksamhet (702)	215	0,4
varav Individärenden (703)	30	0,1
varav Fördelning av statsbidrag (704)	792	0,3
varav Alkoholärenden (705)	106	0,1
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	1 011	1,0
Totala kostnader VG Social tillsyn (inkl. OH)	3 754	5,1

Tabell 2.2.1 – Social tillsyn – fördelning av tillsynsinsatser

Tillsynsinsats	Procent
Främjande/förebyggande	50,0%
Inspektion/kontroll	30,0%
Övrig tillsyn	20,0%
Summa	100,0%

Kommentarer till tabell 2.2.1**Främjande/förebyggande insatser**

Sociala funktionen har inom äldreomsorgen genomfört introduktion av tre nya äldreskyddsombud bl.a. genom besök i länets 12 kommuner och genom ett stort antal informationsmöten med brukarorganisationer. En konferens med fokus på planeringsfrågor har genomförts. Sociala funktionen har lämnat information via e-posttidningen Sociala Bladet vid två tillfällen under året.

En ungdomsarbetarkonferens har genomförts med stöd från Länsstyrelsen. Vidare har en temadag om våld mot kvinnor och deras barn genomförts. Länsstyrelsen har deltagit i ett flertal utbildningar, kon-

ferenser och seminarier riktade till alkoholhandläggare och politiker.

Inom socialtjänstens alla områden har utbildning riktad till handläggare genomförts.

En viktig del av Länsstyrelsens främjade verksamhet utgörs av telefonrådgivning. Länsstyrelsen har under året haft ca 1 800 samtal från både allmänhet, kommuner och enskilda verksamheter.

Med utvecklingsmedel stöder Länsstyrelsen flera projekt inom länets FoU-verksamhet (FOKUS) som syftar till att utveckla socialtjänsten.

I samverkan med länsstyrelserna i Kronoberg och Blekinge samt Socialstyrelsen har konferensen "Barnperspektivet vid handläggning av ekonomiskt bistånd" genomförts.

Tabell 2.2.2 – Social tillsyn – antal inspektioner/kontroller

		Med inriktning på barn/unga	Med inriktning på personer med missbruksproblem	Med inriktning på personer med psykosociala problem
Antal Hem för vård eller boende (HVB)	privat	7	1	8
	offentlig	0	0	7
		Äldre	Funktionshindrade	
Antal särskilda boendeformer	privat	1	1	
	offentlig	12	20	
		Kommuner	Kommundelar	
Antal besökta kommuner/ kommundelar för granskning		12	1	

Mål

1. Länsstyrelsen skall tillse att socialtjänstens arbete bedrivs målinriktat, lagenligt och med god kvalitet. För 2003 skall särskilt gälla att brister och missförhållanden i huvudmännens verksamhet skall åtgärdas i enlighet med en av länsstyrelserna och huvudmännen överenskommen tidsram.

Brister och missförhållanden som uppmärksammas i Länsstyrelsens verksamhetstillsyn har åtgärdats inom överenskommen tidsram. I några fall har kommunerna fått tid att under 2004 vidta förändringar vilket framgår av tabell 2.1. Alla ärenden där Länsstyrelsen riktar allvarlig kritik mot kommunernas socialtjänst eller enskild verksamhet följs upp på olika sätt.

De viktigaste insatserna för att nå målluppfyllelse:

Samlad tillsyn av socialtjänstens alla delar i en kommun vid ett och samma tillfälle (Högsby kommun).

Verksamhetstillsyn av socialtjänstens klagomåls- och avvikelshantering inom individ- och familjeomsorgen (Rapport: "Kvalitet inom socialtjänstens IFO-verksamhet i Kalmar län").

Granskning av kommunernas verkställighet av domar och beslut (Rapport: "När får jag mitt bistånd?").

Konferens och rapport angående kommunernas planering inom äldreomsorgen (Rapport: "Planering av boende för äldre").

Verksamhetstillsyn av det sociala innehållet i hemtjänsten (Rapport: "Vem bryr sig om själen?").

Kartläggning av den dagliga verksamheten för funktionshindrade (Rapport: "Daglig verksamhet, LSS").

Verksamhetstillsyn av enskild verksamhet riktad till HVB för barn. Under året har sju tillsynsinsatser genomförts i samråd med länets kommuner.

Förankring av den nationella handlingsplanen för att förebygga alkoholskador och den nationella narkotikaplanen i samverkan med bl.a. Regionförbundet.

Verksamhetstillsyn av två kommuners alkoholhandläggning.

Konferens och fördelning av medel för utveckling av kommunernas insatser för våldsutsatta kvinnor och deras barn.

Sammanfattning av de tre viktigaste tillsynsinsatserna samt metoder och arbetssätt

1. Länsstyrelsen har som framgår ovan genomfört en samlad tillsyn av socialtjänstens alla delar i en kommun. Före tillsynsbesöket inhämtades socialnämndens övergripande måldokument, budget,

årsredovisning, kvalitetssystem m.m. Under en dag genomfördes sedan tillsyn av socialtjänstens äldreomsorg, omsorg om psykiskt funktionshindrade, kvalitetsarbete inom IFO, uppföljning av placering av barn, handläggning av familjerättsliga ärenden och kommunens missbrukarvård. Efter kommunicering av beslutsunderlag och beslut samlades Länsstyrelsens sociala funktion, socialnämnd och förvaltningsledning till överläggning. Länsstyrelsen har för kommande år för avsikt att fortsätta samlad tillsyn enligt denna modell. Verksamhetstillsynen gav en bred erfarenhet och kan på olika sätt bidra till socialtjänstens kvalitetsutveckling.

2. Länsstyrelsens arbete för att förbättra verkställigheten av gynnande domar har medfört klara förbättringar även om mer arbete återstår. Länsstyrelsen öppnar tillsynsärende och följer upp samtliga gynnande domar enligt SoL och LSS. Detta har medfört att antalet icke verkställda domar minskat påtagligt. Detta framgår av rapporten över läget vid årsskiftet 2002/2003. Länsstyrelsen kommer

enligt uppdrag att fortsätta följa utvecklingen vad gäller verkställighet av gynnande domar och beslut.

3. Planeringsfrågorna för äldre har under året fått ökad uppmärksamhet. I samverkan med Länsstyrelsens plan- och beredskapsfunktion har en konferens genomförts med brett deltagande från länets kommuner. Under 2004 har Länsstyrelsen för avsikt att besöka samtliga kommuner för samråd kring planeringsfrågor för äldre.

Länsstyrelsen har ökat brukarnas inflytande över den sociala tillsynen genom att på olika sätt engagera brukarorganisationerna i tillsynsverksamheten. Ett stort antal möten, informationstillfällen och utbildningar har genomförts för olika pensionärsorganisationer. Pensionärsorganisationerna informeras om planerade tillsynsinsatser. Länsstyrelsen deltar i regelbundna möten med pensionärsråd och Länshandikapprådet. Inom ramen för Brottsofferrådet i länet anordnas möten för kvinnojourer, mansjourer och brottsofferjourer i samverkan med polis och åklagare.

Mål

3. Antal ej verkställda beslut och domar enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och socialtjänstlagen skall minska.

Utvecklingen av antalet icke verkställda domar och beslut

Länsstyrelsen har under året fortsatt att följa antalet icke verkställda beslut och domar enligt SoL och LSS (När får jag mitt bistånd? 2003:14). Både antalet domar och beslut som inte verkställts har minskat sedan föregående år. Länsstyrelsens ledning och representanter för sociala funktionen har i möten med politiker i kommunstyrelser och verksamhetsnämnder, kommunala chefstjänstemän med flera framhållit skyldigheten att verkställa gynnande domar. Tillsynsärende har öppnats utifrån varje enskild dom och en fortlöpande kommunikation har förevarit

med aktuell förvaltning och ibland även med företrädare för målsägaren, till dess domen verkställts.

Det finns dock oroande tecken i undersökningen av verkställigheten av gynnande domar och beslut. Några kommuner ger bifall till ansökan om bostad i särskild boendeform, trots att man inte har plats eller beräknar att få någon ledig plats under överskådlig tid. Istället inrättar man ett internt kösystem där varken den enskilde eller tillsynsmyndigheten har någon insyn. Andra kommuner ger avslag på ansökan trots att man bedömer att behoven finns, men knappt hälften av dessa beslut överklagas till förvaltningsdomstol.

Länsstyrelsen har även gjort en verksamhetstillsyn där undersökningen handlade om hur kommunerna handlägger ansökan om insatser för dem som, trots omfattande behov av omsorgsinsatser, önskar flytta till en annan kommun (Äldres rätt att flytta

2003:12). Många ansökningar bifölls, men av de som avslogs (16 st.) var det ett fåtal (3 st.) som överklagade beslutet till förvaltningsdomstol.

Mål

4. Länsstyrelserna skall bidra till regeringens rättvisemål om halvering av antalet socialbidragsberoende samt verka för ett tydligt barnperspektiv i socialtjänsten och att socialtjänsten ger stöd och skydd till kvinnor som är utsatta för våld eller andra övergrepp i hemmet.

Länsstyrelsens insatser för målpuppfyllelse

För att nå en *halvering av antalet socialbidragsberoende* har följande gjorts. Länsstyrelsen har vid olika kontakter med kommunerna uppmuntrat till en helhetssyn beträffande de socialbidragssökande. Bakgrunden är att det faktiska hjälpbehovet ganska ofta är mångfacetterat och att enbart ekonomiskt stöd då inte hjälper mer än kortvarigt. Hjälpbehovet återkommer. I sin rådgivning har Länsstyrelsen även starkt betonat vikten av helhetssyn när det gäller personer som snart ska frigges efter fängelsestraff och riskerar att bli bostadslösa. Länsstyrelsen har även 2003 ekonomiskt stött FoU-enhetens projekt "Unga med långvarigt ekonomiskt bistånd – en högriskgrupp". Målet för projektet är bl.a. att ta fram en strategi för tidig upptäckt samt att få fram nya och bättre stödinsatser för denna grupp och för deras barn.

Vad gäller uppgiften att verka för ett *tydligt barnperspektiv* i socialtjänsten har Länsstyrelsen under året varit medarrangör, tillsammans med Socialstyrelsen och länsstyrelserna i Blekinge och Kronobergs län, för en konferens riktad till kommunerna rörande projektet "Barnperspektiv vid handläggning av ekonomiskt bistånd".

Samtliga kommuner i länet var representerade. Flera av de projekt som av Länsstyrelsen beviljats bidrag ur potten "Insatser för barn i missbruks- och våldsmiljöer" avser socialtjänstens barnperspektiv.

Uppgiften för Länsstyrelsen att verka för att socialtjänsten ska *ge stöd och skydd till kvinnor* som är utsatta för våld eller andra övergrepp i hemmet, har genomförts på följande sätt.

"Nätverket för kvinnofrid i Kalmar län", i vilket Länsstyrelsen ingår, har arrangerat en temadag för enbart socialtjänstpersonal med benämningen "Nya krafttag mot kvinnovåldet i Kalmar län". Styrgruppen för Nätverket har under året haft regelbundna träffar där frågor rörande bl.a. socialtjänstens insatser aktualiserats. Länsstyrelsen har även i år beviljat medel till ett projekt som landstinget och de sju södra länskommunerna driver avseende gruppverksamhet för kvinnor som utsatts för våld i hemmet. Länsstyrelserna i Kalmar, Kronobergs och Blekinge län samarbetar med gemensam projektarbetare för att få fram underlag för särskilt skyddat boende för flickor som upplever hot och våld i sina föräldrahem.

Mål

5. Samverkan mellan länsstyrelserna och Socialstyrelsen skall vidareutvecklas i syfte att uppnå ökad samordning såväl mellan länsstyrelserna som mellan den regionala och nationella tillsynen inom socialtjänstområdet samt ökad samordning vad gäller tillsynen över socialtjänsten och hälso- och sjukvården.

Utveckling av den sociala tillsynen

Ett nationellt program för sociala tillsynen gäller från och med 1 januari 2001. Programmet anger vad Socialstyrelsen och länsstyrelserna ska samarbeta omkring samt en struktur för hur samarbetet ska gå till. En särskild samverkansgrupp för de berörda myndigheterna leder arbetet. I gruppen ingår fyra representanter från länsstyrelserna och fyra från Socialstyrelsen. I programmet anges att en kraftsamling omkring utsatta barn och personer med psykiska funktionshinder ska göras under de tre första åren dvs. 2001 – 2003.

Utvecklingen av den sociala tillsynen består av följande fyra delar:

Samordning

Myndigheterna arbetar enligt en modell för gemensam verksamhetsplanering av sina samordnade insatser inom socialtjänsten. Under 2003 har femton gemensamma projekt pågått. Av dessa projekt har fyra avslutats under året.

En utveckling av formerna för ett bredare utbyte inom socialtjänstområdet pågår. Socialstyrelsen har 2003 anslutit sig bl.a. till länsstyrelsernas intranät för att underlätta informationsutbytet inom den sociala tillsynen.

Utveckling

Inom ramen för det nationella programmet har Socialstyrelsen och länsstyrelserna utarbetat ett gemensamt utvecklingsprogram för den sociala tillsynen och sammanställt en handlingsplan för tre år med start 2002. Fem strategiska utvecklingsområden har identifierats, nämligen:

- Omvärldsbevakning

- Samverkan mellan den sociala och medicinska tillsynen
- Bedömningskriterier för sociala tillsynen
- Kompetensutveckling och
- Policy för en brukar- och medborgarorienterad social tillsyn

Under 2003 startades tre utvecklingsprojekt inom de fem strategiska utvecklingsområdena. De gemensamma utvecklingsprojekten som har startats är "Bedömningskriterier för social tillsyn", "Policy för en brukar- och medborgarorienterad social tillsyn" och "Kompetensutveckling för tillsynsmyndigheterna". I början av året anordnades en konferens där Socialstyrelsen tillsammans med två länsstyrelser redovisade ett metodutvecklingsprojekt genom att låta lekmän delta i den sociala tillsynen. Deltagarna på konferensen kom från länsstyrelserna, Socialstyrelsen, Skolverket, Socialdepartementet samt Schizofreniförbundet.

Genomförande av gemensamma uppdrag

Samverkansgruppen har direkta styr- och ledningsuppgifter i projekten men ansvarar också för frågor som rör den strategiska inriktningen och utvecklingen av den gemensamma verksamheten. Det operativa samarbetet bedrivs i projekt på uppdrag av samverkansgruppen. Under 2003 har femton projekt pågått. De omfattar för närvarande tre regeringsuppdrag och åtta egeninitierade uppdrag. Ett av uppdragen ligger inom tillsynens "gemensamma kraftsamling", nämligen "Kommunernas insatser för personer med psykiska funktionshinder". Ett stort regeringsuppdrag som genomförts gemensamt är uppdraget som rör "Stöd för tillsyn av hem för vård

eller boende som bedrivs i enskild eller kommunal regi". Två regeringsuppdrag och två egeninitierade gemensamma projekt har avslutats under året.

Resultat och kunskap

Socialstyrelsen och länsstyrelserna har haft ett gemensamt uppdrag från regeringen att presentera resultaten av länsstyrelsernas tillsyn över socialtjänst och LSS-verksamhet från 2002. Det redovisas i rapporten *Social Tillsyn 2002*, som ger viktig kunskap om behovet av utveckling och förbättringar inom socialtjänsten. Under 2002 har de 21 länsstyrelserna granskat socialtjänsten i samtliga kommuner samt ca 25 procent av de enskilda verksamheterna med tillstånd. Länsstyrelserna har också granskat och bedömt 2 126 individärenden. Resultatet visar allt ifrån en väl fungerande socialtjänst till allvarliga brister. I rapporten redovisas förändringar mellan 2001 och 2002. Där presenteras omfattningen av de brister inom socialtjänsten som framkommit och om granskningen av klagomål från enskilda har lett till kritik eller inte.

Under 2003 har NATILOS (Nationell Tillsyn för länsstyrelserna och Socialstyrelsen) utvecklats och tagits i drift. NATILOS är ett gemensamt informationssystem för den sociala tillsynen för länsstyrelserna och Socialstyrelsen.

Informationssystemet gör det möjligt att ta fram statistik på nationell nivå.

NATILOS används som ett stöd i arbetet med årsrapporter och olika former av resultatsammanställningar. Länsstyrelserna kan använda NATILOS som en erfarenhetsbank och ett handläggarstöd. De kan få information om hur andra länsstyrelser har gått tillväga i olika tillsynsärenden, vilka metoder som valts och vilka bedömningar som gjorts i specifika fall.

Utvärdering av det Nationella programmet för social tillsyn

I det Nationella programmet för social tillsyn bestämdes att en utvärdering skulle genomföras efter två år dvs. under perioden 2001-2003. Utvärderingen har utförts av en extern utvärderare, under perioden maj till september 2003.

Utvärderingen ger svar på två huvudfrågor:

- Hur har det Nationella programmet genomförts?
- Vilka resultat har uppnåtts genom det Nationella programmet?

I stort visade utvärderingen att det Nationella programmet för tillsyn inom socialtjänsten har genomförts enligt intentionerna. Samarbetet mellan Socialstyrelsen och länsstyrelserna har fungerat bra.

Verksamhetsgren Miljötillsyn**Tabell 2.3 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2003 för verksamhetsgren Miljötillsyn**

Kostnader för VG Miljötillsyn	Kostnader (tkr)	Årsarbets- krafter
Totala kostnader VG Miljötillsyn (exkl. OH)	8 497	13,9
varav Tillsyn av plan- och byggfrågor m.m.(404)	47	0,1
varav Fornminnen (431)	3 455	3,8
varav Byggnadsminnen (432)	265	0,3
varav Kyrkliga kulturminnen (433)	356	0,9
varav Byggnadsvård (434)	449	1,2
varav Fornminnes- och kulturlandskapsvård (435)	190	0,2
varav Tillsynsvägledning inom naturvård och miljöskydd (503, 504)	265	0,6
varav Skyddade områden (515, 516)	131	0,1
varav Tillsyn avseende naturskydd m.m. (525-528)	851	2,1
varav Tillsyn över vattenverksamhet och täkter (535, 545)	260	0,5
varav Tillsyn av miljöfarlig verksamhet och förorenade områden (555, 575)	1 178	2,6
varav Övrig miljö- och hälsotillsyn (565-567)	43	0,1
varav Tillsyn över lantbruk (605)	521	0,7
varav Tillsyn rennäring (613)	0	0
varav Tillsyn över fiske (623)	484	0,7
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	3 130	3,1
Tot. kostn. VG Miljötillsyn (inkl. OH)	11 626	17,0

Not till tabell 2.3

Enligt fastställt regleringsbrev för 2003 skall samtlig verksamheter under ovanstående koder redovisas som tillsyn. I flera av verksamheterna, särskilt inom Kulturmiljö (431-435), ingår även ärendehandläggning som en betydande del av verksamheten: Detta medför att det inom verksamhetsgrenen miljötillsynen redovisas för höga tal vad gäller såväl kostnader som årsarbetskrafter.

Mål

1. Länsstyrelsernas tillsynsarbete skall bidra till att nå miljö kvalitetsmålen och att miljöskador inte uppkommer.

Länsstyrelsen har bistått länets kommuner med tillsynsrådgivning per telefon under

året. Sedan flera år tillbaka finns i Kalmar län ett nätverk för tillsynsvägledning inom avfallsområdet. Under året har två avfalls-

träffar genomförts. Inom avfallsnätverket i länet har även det gemensamma e-postnätverket använts flitigt under året.

Sedan några år tillbaka finns det på nationell nivå ett nätverk för avfalls-handläggare. Nätverket fungerar som handläggarstöd men är även en grund för tillsynsvägledningen. Inom nätverket har en arbetsgrupp för avfallsfrågor bildats. Gruppen ska ta fram förslag på hur olika frågor kan lösas och vägledning i olika frågor. Länsstyrelsen har under året arbetat i denna grupp med att ta fram bl. a. förslag till handläggning av anpassnings- och avslutningsplaner.

Länsstyrelsen bidrar, som en del av tillsynsvägledningen, med pengar och kompetens till det länsgemensamma projektet Miljösamverkan Sydost. Under året har sju temadagar och tre projekt

genomförts. Länsstyrelsen har i första hand deltagit i projekten Egenkontroll och Förorenade massor. Temadagarna har omfattat ämnen som: kemikalietillsyn, hälsoskydd, enskilda avlopp, brott och straff, administrativa rutiner, buller och cisterner, oljeavskiljare och oljeanalyser. Projektet är placerat på Regionförbundet i Kalmar län och finansieras tillsammans av Länsstyrelsen, Regionförbundet och kommunerna i länet.

Vad gäller effekter av tillsynen har Länsstyrelsen inga utarbetade indikatorer. Sådana borde utarbetas centralt för att kunna jämföra tillsynsarbetet mellan länsstyrelserna. Med hänsyn till den hårda prioriteringen av tillsynsinsatserna p.g.a. begränsade resurser bedömer Länsstyrelsen att den tillsyn som trots allt sker har betydelsefull effekt.

Mål

2. Tillsynen över naturmiljön, kulturhistoriskt värdefulla miljöer, byggnader och fornminnen m.m. skall bidra till bevarandet av naturmiljön och kulturarvet.

Viktiga insatser i vägledande syfte

Naturvårdens tillsynsvägledning har under 2003 koncentrerats till Natura 2000. Ett relativt omfattande arbete har skett under året med att informera skogsvårdsstyrelsen och kommunerna om Natura 2000.

Tillsammans med Länsstyrelsen i Östergötland och Skogsvårdsstyrelsen Östra Götaland har ett dokument med arbetsrutiner tagits fram.

Den jämförelsevis största insatsen inom kulturmiljövårdens tillsynsvägledning har under 2003 utgjorts av informations- och kursverksamhet med skiftande innehåll. Tillsammans med Länsstyrelsen i Östergötland och Skogsvårdsstyrelsen Östra Götaland har på temat Kulturmiljövård i skogen två kursdagar anordnats för skogliga entreprenörer och tre dagar för skogsvårdsstyrelsens egen personal. Samtidigt har ett dokument med

arbetsrutiner tagits fram. Länsstyrelsepersonal har medverkat som föreläsare under Växjö stifts fyra informationsdagar om vård- och underhållsplaner för den kyrkliga miljön, där målgrupperna varit kyrkans egen personal och konsulter. Medverkan har även skett i Linköpings stifts fastighetsdag för stiftets församlingar, där temat var brandskydd i kyrkor, samt i en informationsträff för kyrkvaktmästare i Linköpings stift om skötseln av kyrkogårdar.

Vid förändringsarbeten i kyrkor och vid byggnadsarbeten med statsbidrag i kulturhistoriskt värdefull bebyggelse förordnas ofta Läns museet att svara för erforderlig antikvarisk kontroll av arbetena och att Länsstyrelsens beslut följs. Verksamheten får ses som en förlängning av Länsstyrelsens tillsynsuppdrag. Sammanhängande härmed har under 2003 åtta regelbundet återkommande samrådsmöten hållits

mellan Länsstyrelsens tillsynsansvariga och museets operativa fältpersonal, bl.a. i syfte att följa upp och samordna den operativa fältverksamheten.

I vägledande syfte har natur- och kultur-miljöföreträdare medverkat i en partssammansatt samverkansgrupp för världsarvet Södra Ölands odlingslandskap. Därutöver har rådgivande och stödjande diskussioner förts i en grupp med företrädare för Länsstyrelsens natur- och kulturmiljöfunktioner samt LRF om bevarande- och utvecklingsfrågor i hela det öländska odlingslandskapet. Länsstyrelsen har dessutom, tillsammans med bl.a. Skogsvårdsstyrelsen, medverkat i LIFE-projektet Skogen vid kusten, som syftar till att utveckla metoder för hållbar förvaltning och bevarande av natur- och kulturmiljövärden i kustskogsområdena i hela länet.

I samarbete med Länsmuseum och Skärgårdsföreningen har under 2003 ett temanummer av föreningens medlemstidning Skärgårdsbladet bl.a. med information om skydd och bevarande av kulturmiljöer tagits fram och distribuerats till samtliga fastighetsägare i länets skärgårdsområden.

Indikatorer på effekter av tillsynsarbetet

Tillsyn av områdesskydd (exkl. vatten-skyddsområden)

Antalet skyddade områden var i början av 2003 507 stycken fördelade på 2 nationalparker, 151 naturreservat, 120 djurskyddsområden och 214 naturminnen. 93 områden har regelbunden tillsyn hela eller delar av året. För övriga områden utgörs tillsynen av enstaka besök i samband med genomförda skötselåtgärder. Under 2003 har 16 kontrakterade tillsynspersoner bedrivit tillsyn i framförallt länets skärgårdsreservat och fågelskyddsområden, men även i områden med stort besöksantal. Det handlar om att regelbundet under förbudstider för djurskyddsområden inspektera områdena för att se till att inga överträdelser sker. Tillsynspersonerna ska även se till att anordningar för friluftslivet fungerar samt följa utvecklingen av

besöksstrycket. Deras verksamhet har resulterat i flera ingripanden, främst handlar det om situationer där man inte respekterat beträdnadsförbud i fågel-skyddsområden, och utgör därför ett viktigt redskap för att få besökare att respektera föreskrifterna. Genom ett samarbete med Sjövärnskåren inrapporteras fortlöpande alla överträdelser i Västerviks skärgård. Under 2003 har inga överträdelser rapporterats in för denna del av skärgården. En positiv effekt av verksamheten i länet som helhet är att överträdelserna minskat de senaste åren.

Samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken

Antalet 12:6-samråd har ökat kraftigt under senare år. Före miljöbalkens tillkomst låg antalet inkomna samråd kring 70-80 per år. År 2000, dvs. året efter miljöbalkens tillkomst var antalet samråd kring 200. Två år senare hade antalet samråd ökat till 457 stycken. Även under 2003 har ett stort antal samråd hanterats. Effekterna av denna relativt omfattande tillsynsverksamhet är att skadan på naturmiljön blir så liten som möjligt. En stor del av samråden under 2003 avsåg telemaster för 3G-mobilnätet. För de 125 3G-master som nu är aktuella att bygga av de ursprungligen anmälda över 300, kommer samrådet med Länsstyrelsen att resultera i en bättre lokalisering i 52 fall. Ett trettiotal master kommer troligen att samlokaliseras som ett resultat av samrådet. Samråden har också inneburit att $\approx 20\%$ (5 av 27) av behovstäckerna har fått en bättre lokalisering ur naturvårdssynpunkt. Rekommendationer lämnas, om hur efterbehandlingen ska utföras i varje ärende.

Tillsyn av dispenser och tillstånd avseende områdesskydd

Antalet tillsynsobjekt går inte att uppskatta. Här ingår det generella biotopskyddet, strandskyddet, skyddade områden och vilthägn. Signaler tyder på att det sker en omfattande olaglig verksamhet, framförallt när det gäller borttagande av biotopskyddade stenmurar och odlingsrösen.

Tillsynen har under 2003 varit starkt begränsad och händelsestyrd, dvs. ingen egeninitierad tillsyn har genomförts. Antalet anmälningar om otillåtna åtgärder har ökat och var i år 12 stycken, varav 7 berör stenmurar. De flesta anmälningar var anonyma, vilket gör bevisbördan svår. Efter kommunikering med markägare har 6 av de anmälda åtgärderna lämnats till åtal. En effekt av detta, med den publicitet det leder till, blir troligen fler anmälningar som i sin tur leder till fler åtalsanmälningar. En positiv långsiktig effekt kan förmodas bli totalt sett färre otillåtna åtgärder.

Tillsyn av täkter

Totalt i länet finns det 172 täkter med tillstånd och öppna täkter utan tillstånd. Tillsyn har under året skett i 40 öppna täkter där täkttillståndet har löpt ut. Om efterbehandling är utförd och kan godkännas så återlämnas garantin. Om efterbehandling ej skett enligt tidigare beslut kan täktinnehavaren föreläggas att vidta åtgärder. I 28 av de besökta täkterna har efterbehandlingen kunnat godkännas och garantin återlämnas. Effekter av detta tillsynsarbete är färre öppna täkter och en återställning av naturmiljön i takten.

Under slutet av året har ett 50-tal förelägganden skickats ut till täktinnehavare för att klarlägga situationen i täkter där täkttillståndet löpt ut men utförda efterbehandlingsåtgärder ej redovisats till Länsstyrelsen. Under året har ett ärende överlämnats för prövning av åklagare.

Tillsyn har skett i samband med de tidiga samråd som genomförts. Tidiga samråd inför ansökan om nytt tillstånd har genomförts i 14 befintliga täkter. Tillsynen har omfattat den efterbehandling som hittills är utförd, gränsmarkeringar, hantering av kemiska produkter samt övrig efterlevnad av villkor i gällande eller utlöppt täkttillstånd. Förutom ovanstående tillsynsbesök har ca 30 fältbesök gjorts i samband med andra tillsynsärenden.

Tillsyn av fornminnen

Antalet inkommande fornminnesärenden enligt 2 kap kulturminneslagen har ökat kraftigt under de tre senaste åren, från 185 år 2001 till 326 år 2003. Operativ tillsyn har skett i en mindre del av de berörda fornlämningsmiljöerna i samband med besiktningsinför beslut, sammanlagt ett 25-tal tillsynsbesök. I drygt 100 av länets mest representativa fornlämningsområden utförs vårdarbeten initierade av Länsstyrelsen, tillsyn har gjorts i cirka 40 av dessa områden.

Ställt i relation till den totala mängden lagskyddade fornlämningar i länet, cirka 30 000, och den ökande mängden förvaltningsärenden, är den beskrivna tillsynsvolymen otillräcklig. Kunskapen om fornlämningarnas tillstånd är i paritet härmed likaledes otillräcklig. En effekt av den bristfälliga tillsynen kan förmodas vara en ökande mängd medvetet eller omedvetet skadade fornlämningar.

Den arkeologiska verksamheten har under senare år varit relativt låg. Detta kan delvis vara en effekt av den låga exploaterings takten i länet. Men det kan också vara en effekt av en allt mer utvecklad tvärsektorieell beredning av Länsstyrelsens inkommande ärenden inom olika sakområden. Inom ramen för denna gemensamma ärendeberedning kan olämpliga etableringar ofta "styras bort" från fornlämningsmiljöerna i ett så tidigt skede av planeringsprocessen att omlokaliseringar av arbetsföretagen kan ske och intrång i fornlämningsområden med åtföljande borttagande och arkeologisk undersökning kan undvikas. Tillsyn i anslutning till pågående arkeologiska undersökningar har skett vid 5 tillfällen. En positiv effekt av sådana tillsynsbesök är en ökad samsyn mellan Länsstyrelsen och de arkeologiska institutionerna kring utformningen av villkoren i Länsstyrelsens fornminnesbeslut.

En studie, som utförts under 2003, av beslut, som lett till arkeologiska under-

sökningar har visat att resultatet sällan överensstämmer med det som förväntats i undersökningsplanen och Länsstyrelsens beslut. En effekt av studien är att Länsstyrelsen skärpt kraven på väl underbyggda undersökningsplaner i ärenden som förväntas leda fram till en arkeologisk åtgärd.

Tillsyn av byggnadsminnen

I Kalmar län finns 125 byggnadsminnen med skyddsföreskrifter efter beslut enligt 3 kap kulturminneslagen. Länsstyrelsen har under 2003 själv utfört de antikvariska kontrollerna vid tillståndsgivna förändringsarbeten på byggnadsminnen. Dessa utfördes tidigare av Läns museet på uppdrag. Förändringen innebär att Länsstyrelsens egna handläggare fått ökade möjligheter att i anslutning till kontrollbesöken även bedriva viss tillsyn. Sammanlagt 11 tillsynsbesök har genomförts i 10 byggnadsminnen under 2003. Effekter av tillsynen är ett bättre omhändertagande av byggnadsminnena från förvaltarnas/ägarnas sida. En effekt av att årlig tillsyn endast bedrivs i mindre än 10 % av byggnadsminnena och nästan uteslutande händelsestyrt, är omvänt att dessa i allt större utsträckning förändras på olämpligt sätt med hänsyn till utfärdade skyddsföreskrifter.

Tillsyn av kyrkliga kulturminnen

I länet finns ca 150 lagskyddade kyrkomiljöer. En utveckling under de senaste åren är totalt sett färre ärenden, men i stället fler ärenden som innebär komplicerade ställningstaganden och avvägningar mellan å ena sidan liturgiskt och funktionellt betingade förändringsönske-

mål och å den andra sidan kyrkobyggnadernas bevarandevärden. Beträffande kyrkogårdarna märks en ökande förståelse för deras kulturhistoriska kvaliteter och en därmed sammanhängande ökande acceptans för kraven på en varsam förvaltning av värdena.

Tillsynen under 2003 har nästan uteslutande varit händelsestyrd. Sammanlagt 15 tillsynsbesök har gjorts i kyrkobyggnader och 25 på kyrkogårdar, oftast i kombination med besiktningar inför beslut i tillståndsärenden enligt kulturminneslagen. Härtill kan läggas de antikvariska kontroller i samband med ombyggnadsarbeten som utförts av läns museets kyrkoantikvarier i sammanlagt 35 kyrkor (delvis samma kyrkor som Länsstyrelsen besökt). En effekt av att tillsynen nästan undantagslöst är händelsestyrd är att iakttagelserna av tillståndet tenderar att styras till de delar av kyrkobyggnaden eller kyrkomiljön i övrigt, där en förändring planeras, men där bevarandetillståndet i övrigt inte nödvändigtvis är hotat.

Tillsyn av byggnadsvård

Länsstyrelsen har under 2003 lämnat bidrag till vård av 28 kulturhistoriskt värdefulla byggnader eller bebyggelsemiljöer. I samtliga dessa ärenden har tillsyn skett i form av antikvarisk kontroll, för att tillse att Länsstyrelsens villkor för bidraget tillgodosetts. Bidragen och den därmed sammanhängande tillsynen innebär vissa positiva effekter för miljömålen "God bebyggd miljö" och "Levande kust och skärgård".

Verksamhetsgren Djur- och livsmedelstillsyn**Tabell 2.4 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2003 för verksamhetsgren Djur- och livsmedelstillsyn**

Kostnader för VG Djur- och livsmedelstillsyn	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Djur- och livsmedelstillsyn (exkl. OH)	1 829	3,2
varav Livsmedelskontroll (281)	99	0,1
varav Djurskydd (282)	1 248	2,3
varav Smittskydd (283)	432	0,7
varav Veterinära frågor (284)	49	0,1
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	674	0,7
Totala kostnader VG Djur- och livsmedelstillsyn (inkl. OH)	2 502	3,9

Tabell 2.4.1 – länsfakta inom Djur och livsmedelstillsyn

Länsfakta för verksamhetsgrenen	2003-12-31		2002-12-31		2001-12-31	
Antal distriktsveterinärer	11		9		9	
varav män/kvinnor	6	5	5	4	5	4
Antal övriga statligt anställda veterinärer	7		*		*	
varav män/kvinnor	5	2	*	*	*	*
Antal privat anställda veterinärer	**		**		**	
varav män/kvinnor	**	**	**	**	**	**
Antal veterinärstationer***	5		5		5	
Antal veterinärstationer med distriktsveterinär	2		2		2	
Antal veterinärstationer med privata veterinärer	3		3		3	
Antal inspektörer inom livsmedelstillsynen, st/åa	22	12,8	21	11,3	19	10,5
varav män/kvinnor	7	15	8	13	8	11
Antal inspektörer inom djurskyddstillsynen, st/åa	17	8,96****	16	9	16	8,5
varav män/kvinnor	7	10	8	8	8	8

* uppgift saknas

** Länsstyrelsen har inte kännedom om veterinärer verksamma utanför den statliga distriktsveterinärorganisationens huvudmannaskap. Dessutom finns det egna företagare, kommunalt och landstingsanställda.

*** det finns en veterinärstation per distrikt i länet

**** varav 1 åa projektanställd

Mål

För verksamhetsgrenen gäller övergripande att länsstyrelserna skall utöva tillsyn över veterinär verksamhet och samordna den regionala samverkan mellan distriktsveterinärorganisationens veterinärer och de övriga veterinära kategorierna inom länen. Bidra till en god djurhälsosituation och ett gott djurskydd genom att följa upp ställda smittskydds- och djurskyddskrav. Följa upp inrapporteringen av djursjukdata. Länsstyrelsen skall också utöva tillsyn över insamling och transport av animaliskt avfall så att det sker på ett säkert sätt utifrån smittskyddssynpunkt och miljösynpunkt.

Mål**1. En förbättrad lokal livsmedelstillsyn.**

Resurserna för den kommunala livsmedelstillsynen har ökat med 1,52 årsarbetskrafter (från 11,25 till 12,77) jämfört med 2002. I sju av länets 12 kommuner har inga resursförändringar skett medan det har varit en ökning i tre och en minskning i två kommuner. Antalet män inom tillsynen har minskat medan antalet kvinnor som arbetar inom livsmedelstillsynen har ökat. Genom den gemensamma tillsyn av kommunernas livsmedelstillsyn som Länsstyrelsen och Livsmedelsverket har gjort under en treårsperiod och som avslutades 2003 har resursbrister konstaterats. Länsstyrelsens mål om ett tillsynsbesök per år och livsmedelsobjekt verkar svårt att uppnå. Ett av skälen till den resursökning som skett kan nog tillskrivas den massmediala uppmärksamhet som tillsynsbesöken får. Effekterna av dessa tillsynsbesök ska nu utvärderas innan en ny tillsynsomgång påbörjas.

Kommunerna har i allmänhet svag ekonomi och det förklarar sannolikt varför två kommuner har minskat sina resurser. Intresset för övergång till systemtillsyn genom de s.k. datorbaserade inspektionerna för likvärdig tillsyn är stort. Länsstyrelsen har verkat för införandet i länets kommuner vid s.k. läns möten och i andra sammanhang och informerar fortlöpande om vad som sker på området. Länsstyrelsen har också en representant i Livsmedelsverkets Styrgrupp för datoriserade inspektioner vilken leder utvecklingen på området. Utan Länsstyrelsens insatser hade sannolikt resursminskningar skett i fler kommuner. Länsstyrelsens förväntade resultat av planerade insatser 2003 var att resurserna inom den kommunala livsmedelstillsynen inte skulle reduceras ytterligare vilket mål således har uppnåtts.

Verksamhetsgren Övrig tillsyn**Tabell 2.5 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2003 för verksamhetsgren Övrig tillsyn**

Kostnader för VG Övrig tillsyn	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Övrig tillsyn (exkl. OH)	1 083	2,2
varav stiftelser (206)	150	0,4
varav Kameraövervakning (211)	28	0,0
varav Bevakningsföretag (212)	82	0,2
varav Lotterier (215)	25	0,0
varav Jakt och viltvård (218)	630	1,2
varav Yrkesmässig trafik (243, 244)	169	0,4
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	399	0,4
Totala kostnader VG Övrig tillsyn (inkl. OH)	1 482	2,6

Mål

1. För tillsyn som ej omfattas av någon av de övriga verksamhetsgrenarna inom verksamhetsområdet gäller det övergripande målet för verksamhetsområdet

Verksamhetsgrenens omfattning överensstämmer i stort med den verksamhet som utfördes 2002. En kostnadsminskning har skett mellan åren, vilket till största delen är

avhängigt av att Lantmäteriverket utförde ett större arbete med geografiska informationssystem under 2002.

Mål

2. Länsstyrelsernas tillsynsverksamhet över kommunerna skall främja en effektiv tillämpning av regelverk på byggområdet i syfte att tillgodose god kvalitet i byggande och förvaltning av byggnader och anläggningar.

Länsstyrelsen har kontinuerliga samråd och överläggningar med kommunerna i olika frågor. Länsstyrelsens handläggare överlägger t.ex. med kommunernas byggnadsinspektörer i samband med vissa bidragsärenden. Inom Kalmar kommun har Länsstyrelsen haft överläggningar med stadsarkitekten och konsulterande arkitekter och utfört besiktning av vissa nybyggen i kommunen.

Länsstyrelsen arbetar aktivt med kontaktskapande insatser vid konferenser och liknande och har t.ex. deltagit vid Byggmästarföreningens årsmöte i Kalmar och en konferens om Teknik och Design.

Kommunerna har den senaste 10-årsperioden inte prioriterat arbetet med granskning av planlösningar. Länsstyrelsen har därför i ärendehanteringens lagt särskilt lagt vikt vid att granska husritningarna för de

ärenden där byggaren söker om investeringsstimulans och investeringsbidrag. I några fall har Länsstyrelsen påpekat att planlösningarna inte uppfyller god standard, t.ex. avsaknad av handikappanpassning vid toaletter, vilket därefter åtgärdats.

I syfte att få flera fastighetsägare att ansöka om radonbidrag och därmed åtgärda och förbättra kvaliteten i inne miljön har Länsstyrelsen i början av året anordnat en länskonferens om radon. Resultatet har blivit att mängden ansökningsärenden mer än fördubblats, från drygt 20 stycken år 2002 till ca 60 stycken år 2003.

Mål

3. Länsstyrelserna skall genom sin tillsynsverksamhet verka för att den kommunala räddningstjänsten tillförsäkrar allmänheten en god säkerhetsnivå i förhållande till den lokala och regionala riskbilden.

Länsstyrelsen för en kontinuerlig dialog med länets räddningstjänster. Årligen genomförs en gemensam konferens för räddningschefer och beredskapssamordnare, där aktuella ämnen diskuteras. Länsstyrelsen deltar även i viss utsträckning på räddningschefssamråd. Under året har dialogen haft tyngdpunkt på ny lag om skydd mot olyckor, tolkning av denna samt räddningstjänstens respektive Länsstyrelsens roll enligt denna lag.

Länsstyrelsen har under året genomfört tematillsyn på kommunal räddningstjänst beträffande riskhantering. För att få ett bredare perspektiv har även dialog förts med övriga förvaltningar i kommunen. Under tillsynen/dialogen klargörs bl.a. på vilket sätt kommunen arbetar med riskhantering, om det finns någon tvärsektoriell organisation för detta och vilket mål som i så fall råder för denna. Genom dialogen framgår på vilket sätt kommunen

kan utveckla sitt arbete och hur man går vidare. Tillsynsbesöken har genomförts i länets samtliga kommuner.

Samarbetet med kommunal räddningstjänst har under året varit nära och fördjupat. Länsstyrelsen har genom sin vakthavande beslutsfattare agerat som stöd till kommunal räddningstjänst vid skarp över svämningshändelse i länets norra delar.

Länsstyrelsen har under året deltagit i arbetet med nya räddningscentraler i fem av länets kommuner. Länsstyrelsen har även varit drivande i den modernisering av gemensamt ledningsfordon som genomförts i länet. Inventerings- och planeringsarbete inför införande av sambandssystemet RAKEL har påbörjats i länet tillsammans med Blekinge och Skåne län. Detta arbete har inneburit delaktighet från Länsstyrelsens sida.

Verksamhetsområde ärendehandläggning

Tabell 3.1 – Redovisning av ärenden

A	B	C1	C2	D	E	F	G		H	I	
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans 03-01-01	Antal inkomna ärenden under 2003 ¹ (exkl. initiativ-ärenden)	Antal initiativ-ärenden under 2003	Antal avgjorda ärenden under 2003 ²	Utgående balans 03-12-31 (E=B+C1+C2-D)	Antal överklagade ärenden under 2003 ³	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans ⁴	varav antal ändrade ⁵	Genomsnittlig genomströmningstid ⁶ (dagar)	Varia- tion i genomströmningstid ⁷	Antal ej avgjorda ärenden, äldre än ett år.
Övrig förvaltning (202-219)	131	648	101	725	155	11	4	1	65	60	36
Kommunikationer (24-25, 34) ⁸	809	8 399	189	8 414	983	195	145	17	33	32	49
varav Yrkesmässig trafik (24)	7	342	189	323	215	0	0	0	31	54	0
varav Körkortstillstånd m.m. (251)	363	4 983	0	5 057	289	41	30	4	24	15	9
varav Villkor och körkortsingripanden (252,253)	387	2 865	0	2 816	436	142	110	11	46	44	40
varav Trafikföreskrifter (258, 259)	34	161	0	169	26	12	5	2	69	93	0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	31	281	22	279	55	10	2	0	37	23	3
varav Livsmedelskontroll (281)	3	11	3	16	1	2	0	0	81	106	
varav Djurskydd (282)	11	208	5	203	21	8	2	0	28	24	1
Regional utvecklingspolitik och konkurrens (30)	51	15	19	30	55	0	0	0	150	86	49
varav Företagsstöd (302)	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0
varav Regional projektverksamhet (303)	44	5	10	17	42	0	0	0	98	55	43
varav EG:s strukturfonder (304)	3	4	1	4	4	0	0	0	386	953	3
Hållbar samhällsplanering och boende (40, 41)	303	1 258	6	1 310	257	67	44	0	46	31	242
varav Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen (403)	31	171	0	116	86	61	41	0	88	114	
varav Bostadsbyggnadssubventioner (411)	12	37	0	28	23	0	0	0	33	26	13
varav Investeringsbidrag till bostäder (412)	8	23	0	11	20	0	0	0	20	12	8
varav Bidrag till energiåtgärder (413)	211	232	0	368	75	6	3	0	121	129	209
varav Bidrag till åtgärder mot radon (414)	2	72	0	49	25	0	0	0	34	28	2
Kulturmiljö (43)	453	626	64	623	520	3	0	0	134	115	108
varav Fornminnen (431)	19	295	30	286	58	2	0	0	69	59	19
varav Byggnadsminnen (432)	44	39	3	37	49	1	0	0	221	296	44
varav Kyrkliga kulturminnen (433)	17	108	1	97	29	0	0	0	172	137	17
varav Byggnadsvård (434)	15	142	10	157	10	0	0	0	210	130	15
varav Fornminnes- och kulturlandskapsvård (435)	0	8	4	5	7	0	0	0	32	59	
varav Kulturhistoriskt värdefulla miljöer (436)	3	11	6	9	11	0	0	0	15	28	3
Civilt försvar och räddningstjänst m.m. (45)	154	219	112	305	180	0	0	0	88	53	89
Naturvård och miljöskydd (5)	839	2 136	44	1 990	1 029	27	16	5	106	106	419
varav gemensamt för naturvård och miljöskydd samt övrigt miljö- och hälsoskydd (50, 56)	60	359	16	364	71	0	0	0	54	66	9
varav skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	35	42	20	61	36	3	0	0	239	92	24
varav prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	425	604	-	491	538	5	6	0	149	166	241
varav vattenverksamhet och täkter (53, 54)	100	286	5	212	179	9	5	3	136	149	48
varav prövning av miljöfarlig verksamhet, förorenade områden och restaurering (55, 57, 58)	219	845	3	862	205	10	5	2	78	56	97
Lantbruk (60) ⁹	6 282	18 699	81	20 351	4 711	36	4	0	58	27	78
Rennäring (61)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fiske (62)	53	275	1	275	54	0	0	0	53	18	7
Social omvårdnad (702-709)	26	101	8	121	14	0	0	0	99	128	3
Jämställdhet och integration (8)	1	3	4	7	1	0	0	0	65	32	0
Summa	9 133	32 660	651	34 430	8 014	349	215	23			1 083
Varav Miljöprövnings-delegationens ärenden	55	45	0	53	47	6	1	1	213	301	25

Not till tabell 3.1

Körkortstillstånd (251) 4 504 ärenden avser män och 479 avser kvinnor. Därutöver har 4 888 ärenden som inte föranleder utredning registrerats hos Vägverket.

Körkortsingripande (252-253) 2 380 ärenden avser män och 185 ärenden avser kvinnor.

Social omvårdnad (702-709) 5 ärenden avser män och 10 avser kvinnor.

Mål

1. Länsstyrelsernas verksamhet skall kännetecknas av en enhetlig rättstillämpning, god service och information samt en snabb och korrekt handläggning.

*Analys och kommentarer till tabell 3.1**Övrig förvaltning (202-219)*

Ärendemängden avseende ärenden under beteckningarna 202-219 har de sista åren minskat i antal medan däremot antalet överklaganden enligt PBL (403) ökat med 73 procent i jämförelse med föregående år. Ökningen beror till viss del på ett stort antal överklagningar över utbyggnaden av master för 3G-nätet.

Kommunikationer 24-25, 34)

Ärendemängden inom kommunikationer 24-25, 34 har ökat med 12 procent under 2003. Ökningen beror på den stora tillströmningen av utbyte av körkort med högre behörighet som skulle ske före oktober 2003. Under 2004 förväntas ärendemängden minska kraftigt.

Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)

Antalet ärenden har under 2003 minskat jämfört med 2002. Planerad tillsyn har inte kunnat genomföras eftersom Veterinära funktionen under den tid då tillsynen var planerad i stället tvingats arbeta med samordningsfrågor kring "salmonella cubana-utbrottet" i norra lärsdelen och den speciella saneringsproblematik som detta medförde.

Regional utvecklingspolitik och konkurrens (30)

Ärenden inom gruppen är till övervägande delen projekt som till sin natur är sådana att de pågår under en längre tidsperiod, vanligtvis tre år. Ärendena avslutas i och med att slutredovisning av ekonomi och projektverksamheten godkänts, vanligtvis tre månader efter projekttidens slut. Statistik avseende genomströmningstid för

projektverksamheten är därmed ointressant.

Hållbar samhällsplanering och boende (40, 41)

Såväl radonbidrag som bidrag till solvärmeanläggningar har fördubblats jämfört med år 2002. För radonbidragen beror detta på att gränsvärdet för att kunna erhålla bidrag har halverats, vilket innebär att flera fastighetsägare nu kunnat ansöka om bidrag. Kommunerna har också ökat sin aktivitet med att placera ut mätutrustning, i många fall utan kostnad för husägaren. Det ökade intresset för solvärme beror bl.a. på ökade el- och oljepriser som gjort solvärmeinstallationen mera lönsam. VVS-entreprenörerna har också efterhand visat en mer positiv attityd till solvärme än tidigare.

Räntebidrag till ny- och ombyggnad av bostäder ligger på en fortsatt låg nivå. De nya investeringsbidragen medför dock en märkbar ökning av intresset och förfrågningarna kring nyproduktion av bostäder.

*Kulturmiljö (43)*Allmänt och övergripande (430).

Ärendehandläggningen inom kulturmiljövården berör främst kulturminneslagen (SFS 1988:950) och förordningen (1993:379) om bidrag till kulturmiljövård. Ungefär 4,5 årsarbetskrafter har under år 2003 ägnats åt sådan ärendehandläggning. Därutöver har cirka en årsarbetskraft ägnats åt ärenden inom andra sakområden. Det tvärspektoriella arbetet organiseras inom gemensamma beredningsgrupper och kulturmiljöföreträdare har deltagit fullt ut i arbetet i flertalet av dessa. Kulturmiljö- och naturvårdshandläggare har under året utvecklat ett nytt arbetssätt med veckovisa gemensamma granskningar av kulturmiljö-

och miljöbalksärenden i syfte att ytterligare effektivisera handläggningen.

Kulturmiljöhandläggare från Länsstyrelsen och läns museet har träffats på fasta tider i tematiskt sammansatta samrådsgrupper för att gemensamt diskutera och bereda fornminnes-, byggnads-, samt plan- och dispensärenden. Inom kulturmiljöfunktionen har särskilda handläggarmöten införts på fasta tider med tvåveckorsintervall. Syftet har varit att bredda kunskapsbasen i beredningen av enskilda ärenden och på så sätt även höja kvaliteten på besluten.

Antalet ansökningar om bidrag till kulturmiljövård ligger på en fortsatt hög nivå, främst inom byggnadsvården. Kraven på att bidragsansökningarna och rekvisitionerna är korrekt ifyllda har skärpts. Det har därigenom blivit möjligt att lämna en mera korrekt fortlöpande redovisning i Riksantikvarieämbetets bidragsredovisningssystem BEA.

Arbetet med översyn av samråds- och beslutsmallar har fortsatt i syfte att effektivisera handläggningen.

Fornminnen (431)

Balansen för fornminnesärendena har under året gradvis försämrats. Sett över en 2-årsperiod från december 2001 till december 2003 har antalet öppna ärenden ökat med över 100 % och andelen ärenden äldre än 6 månader med ca 30 %. Utvecklingen kan främst förklaras med en ryckig handläggsituation, men också med ett ökat antal ärenden, framför allt skogsärenden. Från 2001 till 2003 har det totala antalet årligen inkommande ärenden ökat från 185 till 326, en ökning med 75 %. Läns museets sedan några år minskande insatser har även inneburit att Länsstyrelsens arbetsbelastning ökat. Exempelvis utför Länsstyrelsen i allt större utsträckning själv de fältbesiktningar som museet tidigare utförde. Den genomsnittliga handläggningstiden har av dessa skäl ökat något jämfört med föregående år, från ca 45 dagar till drygt 60 dagar per ärende.

Byggnadsminnen (432)

Ärendehandläggningen har på grund av resursbrist koncentrerats till ansökningar om att få ändra byggnadsminnen, vilka minskat något i antal från 54 under 2002 till 42 under 2003. Länsstyrelsen har under verksamhetsåret själv utfört de antikvariska kontrollerna vid arbeten på byggnadsminnen. Dessa utfördes tidigare av läns museet på uppdrag. Förändringen innebär att Länsstyrelsens egna handläggare fått ökade möjligheter att bedriva viss tillsyn.

Inget ärende som innebär väckt fråga om byggnadsminnesförklaring har avgjorts under året. Detta innebär att ärendebalansen i denna kategori ärenden ytterligare försämrats och att antalet öppna ärenden äldre än sex månader ökat från 50 till 55.

Kyrkliga kulturminnen (433)

Mängden ärenden rörande kyrkliga kulturminnen har minskat något under det senaste året. Antalet inkommande ärenden var 118 år 2002 och 109 år 2003. Ökade krav från församlingarna på liturgiskt och funktionellt betingade förändringar av kyrkorna har medverkat till att flera ärenden än tidigare medfört svåra och långdragna avvägningar mot bevarandanspråken. En besvärlig handläggsituation med betydande kontinuitetsproblem både på Länsstyrelsen och på läns museet är ytterligare en faktor som påverkat handläggningen av kyrkoantikvariska frågor. Ärendebalansen har p.g.a. dessa orsaker gradvis försämrats något under året, men är fortfarande i december 2003 omkring 30 % bättre än vid motsvarande tidpunkt 2001. Genom en extra resursinsats på Länsstyrelsen stabiliserades situationen under andra halvåret 2003.

Byggnadsvård (434)

Inom byggnadsvården är det främst fråga om bidragsansökningar för olika antikvariskt motiverade åtgärder på den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen. Antalet ansökningar är fortsatt mycket högt och har under de senaste åren uppgått till

omkring 160 per år. Ärendebalansen varierar normalt kraftigt under året. I december, när alla bidragsansökningar kommit in, är antalet öppna ärenden mycket stort, för att därefter sjunka kraftigt till försommaren när flertalet kunnat avgöras med ett bifalls- eller avslagsbeslut. På grund av en märkbar sänkning av bidragsanslaget för 2003 blev andelen ansökningar som ledde till avslag mycket stor. De byggnader och bebyggelsemiljöer som erhållit bidrag hör i huvudsak till de särskilt prioriterade tematiska områden, som valts ut i samråd med läns museet.

Kulturlandskapsvård (435)

Ärendena inom kulturlandskapsvården är i huvudsak av projektkaraktär. Som exempel kan kulturresevatsutredningen för Skinnskälla och några angränsande byar på gränsen mot Jönköpings län nämnas, vilken pågått under året. Resursbrist har dock gjort att utredningen inte kunnat slutföras som planerat under 2003.

Civilt försvar och räddningstjänst m.m. (45)

Utgående balans för år 2003 är 180 ärenden jämfört med 154 ärenden för 2002. Detta visar en relativt jämn nivå på ärendebelastningen. Antalet initiativ-ärenden har ökat, vilket till viss del beror på utökad övningsverksamhet. Nytt krishanteringssystem föranleder också fler förebyggande samordningsinsatser från Länsstyrelsens sida, vilket ökar antalet initiativärenden.

Naturvård och miljöskydd (5)

Ärendebalansen för naturvård och miljöskydd har under året ökat med 23 % från 2002. Denna ökning hänförs till ärenden som gäller prövning/tillsyn för skydd av naturen samt vattenverksamhet och täkter.

Antalet överklagningar av kommuns beslut enligt Miljöbalken uppgick under samma tid till 79, en ökning med 55 % från 2002. Ökningen kan till viss del härledas till den höjda ambitionsnivån vad gäller den kom-

munala miljötillsynen med ett ökat antal överklagningar som följd.

Ärendemängden avseende prövning för skydd av naturen har sedan miljöbalkens införande vuxit. Utöver detta handläggs varje år ett 100-tal ärenden på internremiss. Under 2002 och 2003 har ambitionen varit att avsluta gamla ärenden. Detta har skett samtidigt som ärendeinflödet varit större än någonsin. Under senhösten 2003 har därför en översyn av ärendehandläggningen skett. Ett par tjänstemän från naturvården och kulturmiljövården går gemensamt igenom veckans inkomna ärenden enligt ett rullande schema. Detta ska leda till en effektivare handläggning med kortare handläggningstider, bättre kvalitetssäkring, större samsyn, starkare vilkänsla samt bättre kontroll av arbetsbelastningen för de anställda.

Antalet tillstånd och dispenser inom skyddade områden har under flera år varierat mellan 20 och 40 ärenden. Under 2002 ökade antalet väsentligt och slutade på 107 ärenden. Ökingen håller i sig och under 2003 inkom ungefär 120 ärenden. Dvs. en tredubbling av antalet ärenden jämfört med slutet på 1990-talet. Det handlar framförallt om en ökning när det gäller tillstånd och dispenser i naturreservat och biotopskyddsdispenser. Antalet Natura 2000 tillståndsprövningar är fortfarande lågt men en bedömning utifrån Natura 2000 görs alltid i alla ärenden som kan beröra ett Natura 2000-område och innebär en utökad arbetsinsats. Ansökningar om tillstånd i Natura 2000-områden förväntas öka. Antalet ansökningar angående vilthägn är litet.

Antalet ärenden avseende artskyddet har under flera år legat på 5-10 ärenden per år. Men har under 2003 ökat till ca 15 ärenden. Det handlar framförallt om dispenser från fridlysningsbestämmelserna.

Vad gäller miljöfarlig verksamhet finns idag ca 290 kända prövningspliktiga verksamheter. 16 av dessa prövas av miljödomstolen medan övriga prövas av Länsstyrel-

sen. Ärendebalansen är i stort sett oförändrad jämfört med 2002. Prövningen kommer att öka kraftigt under 2004 och 2005 med anledning av att de miljöfarliga verksamheter som idag inte är tillståndsprövade senast 2005, enligt miljöbalken, ska ansöka om tillstånd för att få fortsätta sin verksamhet. Idag finns ca 70 oprövade tillståndspliktiga verksamheter. Till följd av ett aktivt efterbehandlingsarbete inom länet kommer antalet prövningar, främst av avfallsupplag att öka under kommande år.

Länsstyrelsen behandlar ansökningar om transporttillstånd för avfall/farligt avfall samt ansökningar om avfallsdispenser. Avfallsdispenser infördes samtidigt med förbudet för deponering av brännbart avfall. Förbudet är ett led i att minska deponeringen av avfall. Transporttillstånd för farligt avfall krävs av den som yrkesmässigt samlar upp och transporterar farligt avfall. Totalt hanteras ett fyrtiotal tillståndsärenden av detta slag varje år.

Att balansen för täktärenden har ökat under året beror på en tillsynskampanj som drogs igång i slutet av året. För närvarande finns det 89 täkter med tillstånd i länet. Antalet prövningsärenden har ökat under flera år, men vände neråt under 2003 (45 stycken). Här ingår även de tidiga samråden. Både antalet ansökningar om tillstånd till täktverksamhet och antalet tidiga samråd minskade under år 2003. Det beror troligtvis på att Länsstyrelsens arbete med att minska grusförbrukningen i länet har fått genomslag, vilket i förlängningen leder till färre ansökningar om täkttillstånd för grus och en successiv övergång till bergtäkter. Prövningen av bergtäkter är mer omfattande än för grustäkter vilket innebär att det inte blir någon tidsvinst. Främst beror detta på bergtäkternas storlek, att brytning av berg ofta sker under grundvattenytan samt att etableringen av nya bergtäkter ofta engagerar allmänheten i hög grad.

Inkommande ärenden under 2003 gällande vattenverksamhet har sedan föregående år ökat med 46 % varför ärendebalansen inom detta område ökat något.

Lantbruk (60)

En viss minskning av antalet inkomna ärenden har skett. Särskilt minskar antalet ansökningar om investeringsstöd och antalet ärenden med förprövning av djurstallar. En orsak är att investeringsviljan i lantbruket minskat, beroende på osäkerheten om vilka effekter den nya jordbrukspolitiken får.

Antalet avgjorda ärenden har minskat, beroende på att handläggningen av äldre återkrav avslutades under början av 2003.

En effektiv handläggning uppnås genom att man följer rutiner i handläggarstöd och checklistor, varvid handläggningstiden kortas och en korrekt handläggning erhålls.

Fiske (62)

Antalet inkomna ärenden har ökat med 17 % under 2003 jämfört med 2002. Denna ökning hänförs till största delen till ärenden som gäller ansökningar om förnyad yrkesfiskelicens. Även ansökningar inom strukturfonden för fiskenäringen visar en markant uppgång under 2003. Antalet ej avgjorda ärenden, äldre än ett år, utgörs av strukturfondsärenden som inte kunnat avslutas då lång tid kan löpa mellan beslut och rekvisition.

Social omvårdnad (702-709)

För verksamhetsgrenen *social omvårdnad* har antalet ärenden (700 – 709) ökat med ca 8 % under 2003 jämfört med 2002. Ökning beror bl.a. på att Länsstyrelsen numera öppnar tillsynsärende för att följa socialtjänstens verkställighet av samtliga gynnande domar. Dessa ärenden kvarstår öppna till dess verkställighet skett. I övrigt är förändringarna små.

Verksamhetsgren Trafikärenden**Tabell 3.2 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2003 för verksamhetsgren Trafikärenden**

Kostnader för VG Trafikärenden	Kostnader (tkr)	Arsarbetskrafter
Totala kostnader VG Trafikärenden (exkl. OH)	3 241	7,3
varav Yrkesmässig trafik (241, 242, 249)	129	0,3
varav Körkortstillstånd m.m. (251)	1 334	3,4
varav Villkor och körkortsingripanden (252, 253)	1 523	3,2
varav Trafikföreskrifter m.m. (258, 259)	255	0,4
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	1 194	1,2
Totala kostnader VG Trafikärenden (inkl. OH)	4 434	8,5

Tabell 3.2.1 – 3.2.2 – länsfakta inom trafikområdet*Tabell 3.2.1*

Länsfakta för verksamhetsgrenen	2003-12-31	2002-12-31	2001-12-31
Antal fordon i trafik (enligt bilregistret)	Uppgift saknas	171 450	168 794
Antal körkortsinnehavare	154 236	153 278	152 402
Antal innehavare av taxiförarlegitimation	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Antal taxitillstånd	153	162	178
Antal busstillstånd	67	69	71
Antal godstillstånd	520	528	544

Tabell 3.2.2

Ärendetyp (avser endast de ärenden som finansieras via Vägverket)	Antal	Intäkter,	Kostnader,	Netto, tkr	Kostnad inkl. OH	exkl. OH
Taxiförarlegitimation, 244	110	29	33	-4	296	204
Körkortstillstånd i annat fall, 25100, 25101	5 351	880	861	18	161	112
Körkortstillstånd efter återkallelse, 25102	233	179	299	-120	1 283	885
Förlängning enl. 3 kap. 12 § kkl (1998:488), 2513	3 905	621	608	13	156	108
Utbyte av utländska körkort, 2512	53	8	28	-19	520	358
Summa	9 652	1 717	1 828	-111		

Mål

1. Kostnaden per ärende skall minska. Uppmärksamhet skall i första hand läggas på ärendetyperna taxiförarlegitimation, andra körkortstillstånd, förlängning enligt 3 kap 12§ körkortslagen (1998:488) samt utbyte av utländskt körkort.

Totalkostnaderna för handläggningen av samtliga aktuella ärenden var inkl OH 1 440 000 kr år 2002 och 1 828 000 kr år 2003. En ökning med 388 000 kr eller 27 %.

Detta beror på tre faktorer, dels en ärendeökning, dels utbyte av teknisk utrustning samt långtidssjuk skrivningar på funktionen vilket inneburit längre handläggningstider. Kostnaderna för Länsstyrelsens konsultläkare har ökat avsevärt beroende på att under året inkomna ansökningar om

förlängning enligt 3 kap. 12 § körkortslagen till större del än tidigare varit från körkortsinnehavare med olika sjukdomar. Fler ärenden har således remitterats till konsultläkaren. Trots att kompetensen har ökat genom ökad erfarenhet och genomgång av rutiner, bestämmelser och anvisningar vid bl.a. månatliga funktionsmöten har kostnaden per ärende, förutom för gruppen körkort efter återkallelse, inte minskats.

Verksamhetsgren EG/EU-stöd**Tabell 3.3 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2003 för verksamhetsgren EG-/EU-stöd**

Kostnader för VG EG-/EU-stöd	Kostnader (tkr)	Arsarbetskrafter
Totala kostnader VG EG-/EU-stöd (exkl. OH)	18 606	33,0
varav EG:s strukturfonder (304)	35	0,1
varav Stöd till jordbruket (601)	7 360	16,6
varav Stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder exklusive kompetensutveckling (602)	4 286	7,5
varav Stöd till kompetensutvecklingsåtgärder inom lantbruket (603)	6 641	8,6
varav Stöd till fisket (622)	284	0,2
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	6 853	6,8
Totala kostnader VG EG-/EU-stöd (inkl. OH)	25 459	39,8

Tabell 3.3.2 – länsfakta inom EG-/EU-stöd

Utbetalade bidrag, summa (tkr)	2003	2002	2001
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	0	0	0
varav Artikel 33 (inom mål 1 - området)	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen inte fattar beslut om, men betalar ut	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Jordbruksverket har gjort utbetalningen	243 263	455 595	522 314
varav Mål 1	0	0	0
varav Leader +	0	0	0
varav miljöersättningar	190 319	235 222	156 489
varav kompensationsbidrag	34 388	39 271	32 090
varav startstöd	3 103	1 200	6 063
varav investeringsstöd	12 194	8 900	13 536
varav arealstöd	123	149 959	275 003
varav djurbidrag (tackor)	3 136	867	1 982

Mål

1. Arbetet med EG/EU-stöden skall bedrivas korrekt och enhetligt samt på ett sådant sätt att givna ramar utnyttjas och finansiella korrigeringar/skadestånd inte förekommer.

Återkrav gällande jordbrukarstöd, orsakade av att lantbrukarna inte uppfyller skötsel-

villkor eller har arealavvikelser inom främst miljöstöden, har handlagts enligt författningskrav. Alla återkrav från tidigare

år har bearbetats. Under 2003 har handläggningen resulterade i 519 återkrav till ett värde av 3 163 040 kr. Av dessa är 141 st. understigande 850 kr, motsvarande 87 664 kr, vilka inte kommer att återkrävas, enligt Statens Jordbruksverks föreskrifter om återbetalning av stöd (SJVFS 2003:46 § 7).

Under arbetet med handläggning och kontroll av ansökningar om EU-stöd gällande jordbruk, har såväl GAR-föreskrifter som andra föreskrifter från Jordbruksverket följts. Vid beviljande av projekt-, investerings- och startstöd har fastställda prioriteringsordningar följts och

handläggning och kontroll har skett enligt handläggningsrutiner grundade på SJV:s föreskrifter. Handläggning och kontroll av EU-stöd inom fiskerinäringen sker enligt Fiskeriverkets handläggningsrutiner. I arbetet med kompetensutveckling (KULM) har Länsstyrelsen följt de anvisningar från Jordbruksverket som beskriver hur arbetet ska utföras, och i enlighet med beviljat länsprogram. Uppföljning av utbildnings- och rådgivningsinsatserna har skett med enkäter, vilka rapporterats till Jordbruksverket för sammanställning och uppföljning.

Mål

3. Utbetalande myndighets utbetalningar av medel från EG: s strukturfonder skall göras inom en månad efter det att fullständig rekvisition inlämnats till utbetalande myndighet. Storleken på utbetalningar av EG/EU-stöd redovisas i tabell 3.3.2.

Antalet utbetalningar under 2003 har varit för miljöersättningar 8 548 st., kompensationsbidrag 1 383 st., startstöd 12 st., investeringsstöd 50 st., arealstöd 3 st. och

djurbidrag 352 st. Statens Jordbruksverk är utbetalande myndighet för samtliga jordbruksstöd.

Verksamhetsgren Övrig ärendehandläggning**Tabell 3.4 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2003 för verksamhetsgren Övrig ärendehandläggning**

Kostnader för VG Övrig handläggning	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Övrig handläggning (exkl. OH)	6 317	12,7
varav Medborgarskap (202)	13	0,0
varav Överförmyndare (203)	27	0,0
varav Begravningsfrågor(204)	27	0,1
varav Näringsrättsliga frågor och konkurrens (205)	52	0,1
varav Lönegaranti, deponeringar m.m. (207, 208)	167	0,4
varav Ärenden enligt ordningslagen, delgivning, m.m. (213,214, 219)	72	0,1
varav Överklaganden av kommuns beslut enligt PBL (403)	560	1,1
varav Markanvändningsfrågor m.m. (405-407, 409)	429	0,6
varav Stöd till boende (41)	435	1,0
varav Kulturmiljö (436, 439)	318	0,7
varav Ärenden inom naturvård och miljöskydd (505, 509, 521-523, 529, 531, 539, 541, 549, 551, 559, 561-563, 569, 571, 579)	3 889	7,8
varav Jordbruksfastigheter m.m. (606, 609)	327	0,8
varav Stöd inom rennäring (612)	0	0,0
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	2 327	2,3
Totala kostnader VG Övrig handläggning (inkl. OH)	8 643	15,0

Mål

1. För ärendehandläggning som ej omfattas av någon av de övriga verksamhetsgrenarna inom verksamhetsområdet gäller det övergripande målet för verksamhetsområdet.

Kostnaderna inom kulturmiljöområdet (43) har halverats jämfört med år 2002. Orsaken härtill är att 2002 belastades av betydande engångskostnader för Världsarvsprojektet med bl.a. tryckning av informationsmaterial och en bok.

Kostnadsökningen inom 40-området kommenteras nedan under mål 2.

Inom övriga verksamhetsgrenar är det små kostnadsskillnader mellan åren.

Tabell 3.4.1 – 3.4.4 – länsfakta stöd till boende*Tabell 3.4.1*

Utbetalade bidrag, summa (tkr)	2003	2002	2001
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen inte fattar beslut om, men betalar ut	0	0	0

Tabell 3.4.2

Bidrag för vilka länsstyrelsen har fattat beslut, men där annan myndighet har gjort utbetalningen (tkr)	2003	2002	2001
Boverket: Engångsbidrag	10 063	6 643	5 508
Boverket: Periodiska bidrag	39 235	27 301	27 940
Totalt	49 298	33 944	33 448

Tabell 3.4.3

Genomsnittlig genomloppstid för första beslutet	2003	2002
Kompletta	25	28
Nybeviljade bidrag för ny- och ombyggnader enl. 1993 års regelsystem (dgr)	16,2	17
Andel ärenden med genom- loppstid > 60 kalenderdagar* (%)	0,0%	0,0%
Ikke kompletta	9	7
Nybeviljade bidrag för ny- och ombyggnader enl. 1993 års regelsystem (dgr)	94,2	40
Andel ärenden med genom- loppstid > 60 kalenderdagar* (%)	33,3%	28,5%

* Avser ärenden enligt 1993 års regelsystem.

Tabell 3.4.4

Beslut om stöd (antal första beslut)	2003	2002
Reguljära stöd		
Räntebidrag nybyggnad, 1993 års regelsystem	9	12
Räntebidrag ombyggnad, 1993 års regelsystem	29	22
Radonbidrag egnahem	67	34
Tillfälliga stöd	0	0
Anslutning till fjärrvärme	61	101
Minskad elanvändning i bostäder m.m.	61	369
Bidrag till solvärme	102	52
Bidrag till studentbostäder	5	4
Bidrag till om- o nybyggnad av hyresbostäder(Hyr)	8	6
Investeringsstimulans till ny- o ombyggnad av hyresbostäder (Ims)	6	

Noter till tabell 3.4.4

Räntebidrag (ombyggnad): 3 avskrivningsbeslut och 1 beslut om avslag

Radonbidrag: 1 avskrivningsbeslut och 2 avslag med ram

Fjärrvärme: 10 avslag/avskrivningsbeslut

Minskad elanvändning (NRGI 2): 4 avskrivnings- och 2 avslagsbeslut och 5 avslag med ram

Solvärme: 11 avskrivningsbeslut

Studentbostäder: 1 avslagsbeslut

Mål

2. Handläggningstiden avseende överklaganden av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen skall kortas.

Den genomsnittliga handläggningstiden har ökat från 74 till 88 dagar. Förklaringen beror på att antalet inkomna ärenden ökat från 99 år 2002 till 171 år 2003 eller med 73 %. Länsstyrelsen har under 2003 avgjort 116 ärenden, vilket är 46 fler än

2002. Trots att effektiviteten ökat har Länsstyrelsen inte uppnått det uppställda målet att handläggningstiden avseende överklaganden av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen skall kortas.

UPPDRAG SOM SKALL REDOVISAS I ÅRSREDOVISNING 2003**Återrapporteringsuppdrag 17**

Länsstyrelserna har en fortsatt viktig roll på konkurrensområdet i enlighet med konkurrensförordningen (1993:173). Länsstyrelserna skall analysera konkurrenssituationen på ett urval av marknader där länsstyrelsen är tillståndsmyndighet. Urvalet skall vara gemensamt för samtliga länsstyrelser och tas fram i samarbete med Konkurrensverket. Länsstyrelsen skall även redovisa övriga uppmärksammade regionala hinder för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet.

Under året har konkurrenssituationen för länets bilskrotningsföretag och för bevakningsföretagen analyserats. Urval av dessa båda marknader gjordes i samråd med Konkurrensverket och de övriga länsstyrelserna.

Auktoriserade bilskrotningsföretag

Kalmar län hade 32 auktoriserade bilskrotningsföretag år 2000 och år 2002 var antalet 34.

Avgifterna för att ta emot och skrota en bil varierar mellan 500 kr och 1100 kr både för äldre (>16 år) och yngre fordon. Ersättning för gott skick och extra bildelar ges hos några få företag. En del firmor övertar ägandet av bilen och ersätter då för inbetalad skatt, medan de flesta låter bilägaren själv ansvara för detta. De auktoriserade bilskrotningsföretagen är jämt fördelade i länet med undantag för Öland, där endast en auktoriserad bilskrotningsfirma finns.

Huvudintrycket är att konkurrensen inom den auktoriserade bilskrotningsmarknaden fungerar bra. Eventuella avarter kommer sannolikt att försvinna i samband med omprövningen av huvuddelen av auktorisationerna under 2004, eftersom miljöfrågorna då kommer att aktualiseras.

Auktoriserade bevakningsföretag

Kalmar län har två registrerade bevakningsföretag år 2003, vilka har startats under 2001 och 2003. År 1998 var antalet bevakningsföretag 4. Av dessa fyra företag har ett gått i konkurs och de övriga tre lagts ned. Inget har köpts upp.

I länet har även Securitas och Falck Security bevakningsuppdrag.

Vid analys av marknaden för bevakningsföretag har uppdraget avgränsats till länets tolv kommunförvaltningar.

I sju av länets kommuner anlitas Securitas, en kommun anlitar Falck Security, en kommun anlitar både Falck Security och Securitas och i tre av kommunerna anlitas inga bevakningsföretag. Det är endast i en kommun bevakningstjänsterna har varit av sådan omfattning att upphandling har genomförts. I den kommunen har fyra bolag lämnat anbud.

Konkurrensen med avseende på bevakningsföretag måste ses i en större region. Genom den struktur, som finns i länet och genom det förhållandevis ringa intresset av att använda sig av dessa tjänster, framförallt i länets mindre kommuner, bedöms frågan om hur konkurrensen fungerar inom bevakningssektorn som mindre intressant.

Återrapporteringsuppdrag 20

Länsstyrelserna skall redovisa och bedöma resultatet av de viktigaste insatserna för att främja bostadsförsörjningen – utöver den normala ärendehantering. Länsstyrelserna skall också redovisa i vilken utsträckning arbetet med att främja bostadsförsörjningen integrerats med det övergripande miljömålsarbetet samt redogöra för eventuella målkonflikter.

En angelägen fråga i bostadsförsörjningen är att se till att det planeras för och finns lämpliga bostäder för äldre och funktionshindrade. Länsstyrelsen har under året hållit två konferenser om sociala frågor och bl.a. boende. Sydlänskonferens i april 2003 där socialtjänsten och bostadsplaneringen diskuterats med länsstyrelsernas handläggare och uppmaning att mer aktivt delta i plansamråden med kommunerna och föra fram socialtjänstens behov och frågor. Länskonferens hölls i oktober 2003 där också äldre och funktionshindrades boende diskuterades med kommunala tjänstemän och politiker. Ett 60-tal personer deltog. Konferenserna anordnades av Länsstyrelsens sociala funktion med medverkan från företrädare för plan- och bostad. Frågorna tas numera regelbundet upp vid plansamråd med kommunerna.

Med stöd av kommunernas uppgifter från Bostadsmarknadsenkäten har Länsstyrelsen sammanställt ett informationsblad "Byggande och boende i Kalmar län". Syftet med detta har varit att tydliggöra

bostadsmarknadsläget i de olika kommunerna och inom vilka området det finns brister. Info-bladet har sänts ut till alla kommuner, byggare och media.

När det gäller bostadsförsörjningens integrering med det övergripande miljömålsarbetet kan rapporteras att Länsstyrelsen tillsammans med Naturvårdsverket i april arrangerat en länskonferens om bidragsansökningar för LIP och KLIMP. Syftet är ju att få del av så mycket medel som möjligt till länet för att minska växthusgaserna i enlighet med målet om Begränsad klimatpåverkan.

Länsstyrelsen har vidare vid ett flertal olika tillfällen vid konferenser och samrådsmöten med kommunerna informerat om de nya bidragsformerna med investeringsstimulans och investeringsbidrag. Information om de olika bidragsformerna finns även på Länsstyrelsens hemsida vilken förnyats under året. Resultatet är ett betydligt ökat intresse för de skilda olika bidragsformerna och efterfrågan av Länsstyrelsens tjänster.

Återrapporteringsuppdrag 21

Länsstyrelserna skall redovisa om och i så fall hur el, tele, IT och NBC (nukleära, biologiska och kemiska stridsmedel) utgör begränsningar för att myndighetens verksamhet skall uppnå en godtagbar förmåga. Eventuellt ytterligare gränssättande faktorer skall även redovisas.

Tolkning av uppdraget

Enligt 3§, förordningen om åtgärder för fredstida krishantering och höjd beredskap (2002:472) framgår att ”Varje myndighet skall i syfte att stärka sin krishanteringsförmåga årligen analysera om det finns sådan sårbarhet och sådana risker inom myndighetens ansvarsområde som synnerligen allvarligt kan försämra förmågan till verksamhet inom området”. Myndigheten skall värdera och sammanställa resultatet av arbetet i en risk- och sårbarhetsanalys.

I tolkningen av 3§ förordningen om åtgärder för fredstida krishantering och höjd beredskap (2002:472) har Länsstyrelsen använt Krisberedskapsmyndighetens (KBM) rekommendationer 2003:1.

Länsstyrelsen tolkar uppdrag 21 enligt regleringsbrev för 2003 på likartat sätt dvs. som en grundläggande förmåga att motsvara de krav som ställs på ledning och samordning utifrån:

krishantering med utgångspunkt i räddningstjänst- respektive epizootilagstiftningen, samt

geografiskt områdesansvar på regional nivå enligt Länsstyrelseinstruktionen.

Med ovanstående tolkning som grund gör Länsstyrelsen i Kalmar följande bedömning.

Elförsörjning

Förutsättningarna för elförsörjning bedöms som mycket god. Länsstyrelsens normala verksamhet inklusive ledningscentral fungerar i dag med dieselbaserat reservkraftaggregat. Ytterligare reservaggregat med motsvarande kapacitet finns installerat.

Telekommunikationer

Genom nybyggd ledningscentral är tekniken mycket väl utbyggd. Länsstyrelsen disponerar 2 separata anslutningar till allmänna telenätet. Som reservsystem finns Försvarets telenät som via radiolänk når alla länets kommuner utom Högsby och Ölands kommuner. Samtliga räddningstjänster samt polis och SOS-alarm kan nå via talradio som är ytterligare ett reservsystem.

Som reservsystem för kommunikation mot riksdag och departement är Länsstyrelsens ledningscentral förberedd för kortvåg.

Kommunikationsförmågan bedöms som mycket god.

Vakthavande beslutsfattare inom Länsstyrelsens ledningsorganisation larmas i dag via minicall-system, och är vid bortfall av detta system beroende av allmänna telenätet eller mobiltelenät för sin larmning.

Informationsteknologi

Länsstyrelsens samordnings- och ledningsförmåga är beroende av IT-stöd, liksom den dagliga verksamheten.

IT-funktionen har genomfört en risk- och sårbarhetsanalys för IT-systemen. Ett stort antal möjliga hot, utarbetade i samarbete med KBM, har värderats utifrån sannolikhet och konsekvenser utifrån perspektivet Länsstyrelsens lednings- och krishanteringsförmåga.

Resultatet visar att IT-miljön är stabil och skyddad. Servrarna har t.ex. dubbla nätverkskort, dubbla processorer och RAID-kopplade hårddiskar. Servrarna fortsätter därmed fungera även om det ena nätverkskortet, den ena processorn eller en disk

fallerar. Ledningscentralen med UPS, EMP-skydd m.m. skyddar servrar och kommunikationsutrustning fysiskt. Flera olika brandväggar och flera olika virus-skydd skyddar mot dataintrång och fientlig kod.

NBC

Länsstyrelsens verksamhet som helhet har inget skydd mot NBC-hot. Länsstyrelsen bedömer dock att lednings- och samordningsförmågan kan upprätthållas på ett godtagbart sätt genom en väl skyddad ledningscentral. Vid ett långdraget skeende utgör dock införsel av exempelvis vatten och mat risker i systemet.

Ytterligare gränssättande faktorer

Informationshantering

Länets regionala myndigheter saknar ett gemensamt system för informationshantering vid en krissituation. Detta innebär försämrade förmåga att ge allmänheten enhetlig och korrekt information.

Personal

Vid tidsmässigt utdragen händelse finns en begränsning i uthålligheten, dvs. antalet personer i beredskapsorganisationen är för få.

Ledningsstöd

I dag finns inget gemensamt ledningsstöd, vilket bl.a. försämrar förmågan att skapa gemensam lägesbild.

Epizooti

Så länge som det förekommer handel med levande djur och animaliska produkter så handlar vi också med djursjukdomar och således även med epizootiska sjukdomar. Experter på sannolikhetsberäkningar får göra riskbedömningar men länet har en omfattande animalieproduktion vilket påverkar riskerna för sjukdomsutbrott. Man måste också beakta om det är fråga om en långsamt förloppande sjukdom eller om den har en snabb smittspridning samt omfattningen (större eller mindre utbrott). I princip så uppstår en epizootisituation

hastigt och oväntat men den kan också vara förvarnad t.ex. om sjukdomen har konstaterats i annat land, en region eller ett län.

Redan när epizootisjukdom misstänks uppstår en situation som kräver ökad beredskap, snabba beslut och samverkan mellan olika myndigheter, organisationer m.fl. Fastställs en sjukdom och den får spridning blir situationen mer komplicerad fram för allt vad avser vem som har beslutsrätt och yttersta ledningsansvar (centralt, regionalt, lokalt). I epizootilagstiftningen finns i princip ingen beslutsrätt för länsstyrelserna. Länsstyrelsen har genom åren skött utbrott av smittsamma sjukdomar på handläggarnivå t.ex. var mer än 20 djurbesättningar spärrade för salmonella 1994, som visserligen inte är en epizootisjukdom men som i sitt uppträdande och från bekämpningssynpunkt kan jämföras med en sådan. Länsstyrelsens beredskapsorganisation har egentligen aldrig använts vid sjukdomsutbrott. Eftersom det finns särskilda EU-regler på området måste vi anpassa oss till dessa.

En epizooti i länet, men även i angränsande län, regioner eller närliggande land kan få allvarliga konsekvenser för samhället fram för allt för transport av olika typer av djur (exempelvis livdjur, slaktdjur, sällskapsdjur) och animaliska produkter. Redan vid mul- och klövsjuka utbrottet i Storbritannien för några år sedan var Länsstyrelsens organisation mer än ansträngd. Om djur måste avlivas ställs krav på ett riktigt omhändertagande - destruktion, nedgrävning - vilket kräver transporter, lämpliga områden för nedgrävning, personella och tekniska resurser. Det kommer också att krävas stora veterinära resurser m.m.

Länsstyrelsen har aldrig provat sin beredskapsorganisation i ett skarpt läge. Det är inte klart hur omfattande Länsstyrelsens områdesansvar är vilket i sin tur påverkar beredskapsplanen för sjukdomsutbrott eftersom den måste anpassas till ansvarets omfattning. Dessutom måste de ekonomiska ansvarsförhållandena vara klara redan

före ett utbrott. Det är uteslutet att leda sjukdomsbekämpning från Länsstyrelsen om utbrottet får större omfattning eftersom Länsstyrelsen inte klarar de hygieniska omständigheterna. Däremot kan Länsstyrelsens beredskapsorganisation användas för information, upplysningar och dylikt. men det har aldrig gjorts någon bedömning av hur länge Länsstyrelsen kan avsätta personal till sådant arbete.

För att organisationen ska fungera krävs utbildning och övning av personalen. Länsstyrelsens förmåga att hantera en uppkommen epizootisituation är mycket beroende på vad som framkommer i det s.k. STUDS-projektet och det arbete som kommer att följa av detta samt hur EU-lagstiftningen ska tillämpas på området.

Återrapporteringsuppdrag 41

Länsstyrelserna skall redovisa vilka insatser som genomförts samt hur resurserna fördelats när det gäller de medel för miljömålsarbetet som tillfördes 2002.

för övergripande ansvar för regionalt mål- och uppföljningsarbete,

för administration m.m. av anslagsmedel avseende sanering och återställning av förorenade områden, kalkning, miljöövervakning samt vissa andra naturvårdsåtgärder.

Medlen har använts för tillsättande av följande nya tjänster samt till vissa expenser kopplade till de nya tjänsterna

1,00 tjänst	Uppbyggnad av miljöövervakningsdatabas (tillsvidare)
1,00 tjänst	Efterbehandling av förorenad mark (tillsvidare)
1,00 tjänst	Reservatsförvaltningsansvar (tillsvidare)
1,50 tjänst	Natura 2000 (tillsvidare)
1,00 tjänst	Miljömålssamordning (tillsvidare)
0,65 tjänst	Miljöinformatör (tillsvidare)
0,30 tjänst	Limnolog (tillsvidare)
0,90 tjänst	Kalkningsadministration (tillsvidare)
0,30 tjänst	Avfallsdispenser

Uppdrag till myndigheterna att redovisa sin kompetensförsörjning m.m.

De myndigheter som lyder omedelbart under regeringen och har minst fem anställda skall redovisa i vilken omfattning myndighetens mål för kompetensförsörjningen under 2003 har uppnåtts, vilka åtgärder som vidtagits samt vilka mål som gäller för myndighetens kompetensförsörjning under 2004 respektive 2005-2006. Redovisningen skall göras i myndighetens årsredovisning.

Övergripande mål för kompetensförsörjningen 2003

Beskrivning av de övergripande målen, vilka åtgärder som vidtagits för att nå målen och vilka resultat som uppnåtts samt den egna bedömningen av området.

Mål:

Samverkan mellan länsstyrelserna i sydlänen kring kompetensutveckling

Vidtagna åtgärder:

Gemensam utbildning för 1. nyanställda och 2. chefer/ledare framtiden

Uppnådda resultat:

En utbildningsomgång för nyanställda genomförd. Pilotutbildning för ledare genomförs mars 2004.

Egen analys, kommentar och bedömning av området:

Behovet av gemensamma satsningar finns. Sparar resurser. Ger utrymme för kvalitet. Hittills mkt positiva erfarenheter.

Mål:

Kvalitetssäkring av kärnprocesser som rekrytering, lönerrevision och kompetensutveckling

Vidtagna åtgärder:

Lönervisionsprocessen har analyserats och beskrivits under 2003. För övriga processer har arbetet påbörjats

Uppnådda resultat:

Länsstyrelsen har påbörjat arbetet med att ta fram en gemensam struktur för processbeskrivning.

Egen analys, kommentar och bedömning av området:

Processbeskrivning skapar "Ordning och Reda" vilket i sin tur ger förutsättningar för strukturerad uppföljning, ständiga förbättringar och kvalitetssäkring

Mål:

Nytt system för befattningsanalyser/verktyg för lönekartläggning

Vidtagna åtgärder:

Centrala parter har under 2003 reviderat det s k TNS-systemet. Nytt system, "BESTA"-systemet är fastlagt.

Uppnådda resultat:

Utbildning av arbetsgivare och fackliga parter är inplanerad till början av 2004

Egen analys, kommentar och bedömning av området:

Verktaget ger ett bra underlag för befattningsanalys och lönekartläggning enl. Jämställdhetslagen

Mål:

Nytt PA-administrativt system implementeras som stöd för PA-funktionens kärnprocesser

Vidtagna åtgärder:

Analys av AGRESSOS upplägg och möjligheter är genomförd. Interesse finns att ev, som alternativ till AGRESSOS system, ansluta oss till en kompetensdatabas som Västra Götaland håller på att ta fram.

Uppnådda resultat:

Ett av de två alternativ som skissats ovan kommer sannolikt att bli implementerat under 2004.

Egen analys, kommentar och bedömning av området:

Arbetet med Kompetensförsörjningen bör kunna effektiviseras betydligt och behovsanalyser kan förbättras avsevärt med stöd av ett bra och ändamålsenligt PA-system

Mål:
Vidtagna åtgärder:
Uppnådda resultat:
Egen analys, kommentar och bedömning av området:

Övergripande mål och inriktning för kompetensförsörjningen 2004-2006**Mål:**

Fortsatt arbete med att kvalitetssäkra kärnprocesser inom PA-området. Rutiner och för kompetensutveckling och rekrytering finslipas.

Mål:

Samtliga policys inom PA-området ses över och anpassas till nuvarande krav och behov.

Mål:

PA- modul i Agresso alternativt Kompetensdatabas enligt Västra Götalands upplägg implementeras för att ge stöd till bl a kompetensförsörjningsprocessen, rekryteringsprocess och lönesättning.

Mål:

Metoder för och design av personalrapporter ses över för att bl a kunna ge länsledning och chefer bättre beslutsunderlag

Mål:

Lönekartläggning enligt Jämställdhetslagen genomförs

Mål:

En översyn av Organisation och Ledarskap genomförs i syfte att bl a klargöra och tydliggöra chefskapet inom länsstyrelsen. Översynen kommer att ha stor betydelse för Länsstyrelsens förutsättningar att bli en attraktiv arbetsplats och därmed klara framtida kompetensförsörjning.

Personalstrukturen 2001-2003

Antalet anställda den 31 december fördelade på kön, åldersgrupper och anställningsformer

Kön	Ålder	Antal anställda 2001-12-31				Antal anställda 2002-12-31				Antal anställda 2003-12-31			
		Fast	Tidsbegr	Summa	Andel	Fast	Tidsbegr	Summa	Andel	Fast	Tidsbegr	Summa	Andel
Män	-34			7	9%			10	13%	10	11	21	21%
	35-44			41	53%			33	41%	15	2	17	17%
	45-54			0	0%			0	0%	17	2	19	19%
	55-64			29	38%			37	46%	39	0	39	40%
	65-			0	0%			0	0%	1	1	2	2%
	Alla			77	100%			80	100%	82	16	98	100%
Kvinnor	-34			16	20%			15	18%	17	6	23	23%
	35-44			43	54%			44	53%	28	4	32	32%
	45-54			0	0%			0	0%	19	0	19	19%
	55-64			20	25%			24	29%	25	0	25	25%
	65-			0	0%			0	0%	0	0	0	0%
	Alla			79	100%			83	100%	89	10	99	100%
Samtliga	-34			23	15%			25	15%	27	17	44	22%
	35-44			84	54%			77	47%	43	6	49	25%
	45-54			0	0%			0	0%	36	2	38	19%
	55-64			49	31%			61	37%	64	0	64	32%
	65-			0	0%			0	0%	1	1	2	1%
	Alla			156	100%			163	100%	171	26	197	100%

Personalstrukturen 2003

Utbildningsnivå på fast anställd personal fördelad på kompetenskategorier och kön

Kompetenskategori: **Ledningskompetens**

Kön	Förgymnasial	Gymnasial	Eftergymnasial		
			alla	varav 1-4 år	varav 5- år
Män	0	2	18	18	0
Kvinnor	0	0	6	3	3
Samtliga	0	2	24	21	3

Kompetenskategori: **Kärnkompetens**

Kön	Förgymnasial	Gymnasial	Eftergymnasial		
			alla	varav 1-4 år	varav 5- år
Män	0	10	42	32	10
Kvinnor	6	12	45	36	9
Samtliga	6	22	87	68	19

Kompetenskategori: **Stödkompetens**

Kön	Förgymnasial	Gymnasial	Eftergymnasial		
			alla	varav 1-4 år	varav 5- år
Män	6	0	2	2	0
Kvinnor	11	4	5	5	0
Samtliga	17	4	7	7	0

Kompetenskategori: **Samtliga oavsett kompetenskategori**

Kön	Förgymnasial	Gymnasial	Eftergymnasial		
			alla	varav 1-4 år	varav 5- år
Män	6	12	62	52	10
Kvinnor	17	16	56	44	12
Samtliga	23	28	118	96	22

Personalsituationen 2003

**Personalomsättning september 2002 till september 2003
fördelad på kompetenskategorier, kön och åldersgrupper
(hämtade från AgV's återrapportering)**

Kompetenskategori: **Ledningskompetens**

Kön	Ålder	Antal -02	Antal -03	Netto	Id 02 - 03	Nya 03	Avg -02	Omsättning
Män	-34	0	0	0	0	0	0	0,0%
	35-44	0	1	1	1	0	0	0,0%
	45-54	5	4	-1	2	2	0	0,0%
	55-64	13	15	2	15	0	1	0,0%
	65-	0	0	0	0	0	0	0,0%
	Alla	18	20	2	18	2	1	5,0%
Kvinnor	-34	0	0	0	0	0	0	0,0%
	35-44	2	5	3	5	0	0	0,0%
	45-54	1	0	-1	0	0	1	0,0%
	55-64	2	1	-1	1	0	0	0,0%
	65-	0	0	0	0	0	0	0,0%
	Alla	5	6	1	6	0	1	0,0%
Samtliga	-34	0	0	0	0	0	0	0,0%
	35-44	2	6	4	6	0	0	0,0%
	45-54	6	4	-2	2	2	1	20,0%
	55-64	15	16	1	16	0	1	0,0%
	65-	0	0	0	0	0	0	0,0%
	Alla	23	26	3	24	2	2	8,0%

Kompetenskategori: **Kärnkompetens**

Kön	Ålder	Antal -02	Antal -03	Netto	Id 02 - 03	Nya 03	Avg -02	Omsättning
Män	-34	18	17	-1	13	4	2	11,0%
	35-44	15	17	2	14	3	1	6,0%
	45-54	9	11	2	11	0	0	0,0%
	55-64	22	23	1	23	0	1	0,0%
	65-	0	1	1	0	1	0	0,0%
	Alla	64	69	5	61	8	4	5,0%
Kvinnor	-34	27	24	-3	19	5	7	20,0%
	35-44	23	24	1	22	2	0	0,0%
	45-54	12	16	4	13	3	2	14,0%
	55-64	11	13	2	13	0	1	0,0%
	65-	0	0	0	0	0	0	0,0%
	Alla	73	77	4	67	10	10	13,0%
Samtliga	-34	45	41	-4	32	9	9	21,0%
	35-44	38	41	3	36	5	1	3,0%
	45-54	21	27	6	24	3	2	8,0%
	55-64	33	36	3	36	0	2	0,0%
	65-	0	1	1	0	1	0	0,0%
	Alla	137	146	9	128	18	14	9,0%

Kompetenskategori: **Stödkompetens**

Kön	Ålder	Antal -02	Antal -03	Netto	Id 02 - 03	Nya 03	Avg -02	Omsättning
Män	-34	1	1	0	1	0	0	0,0%
	35-44	0	1	1	0	1	0	0,0%
	45-54	7	5	-2	5	0	0	0,0%
	55-64	3	2	-1	2	0	1	0,0%
	65-	0	0	0	0	0	0	0,0%
	Alla	11	9	-2	8	1	1	10,0%
Kvinnor	-34	5	2	-3	2	0	2	0,0%
	35-44	5	3	-2	3	0	1	0,0%
	45-54	6	5	-1	5	0	0	0,0%
	55-64	13	11	-2	10	1	1	8,0%
	65-	0	0	0	0	0	0	0,0%
	Alla	29	21	-8	20	1	4	4,0%
Samtliga	-34	6	3	-3	3	0	2	0,0%
	35-44	5	4	-1	3	1	1	22,0%
	45-54	13	10	-3	10	0	0	0,0%
	55-64	16	13	-3	12	1	2	7,0%
	65-	0	0	0	0	0	0	0,0%
	Alla	40	30	-10	28	2	5	6,0%

Kompetenskategori: **Samtliga oavsett kompetenskategori**

Kön	Ålder	Antal -02	Antal -03	Netto	Id 02 - 03	Nya 03	Avg -02	Omsättning
Män	-34	19	18	-1	14	4	2	0,0%
	35-44	15	19	4	15	4	1	0,0%
	45-54	21	20	-1	18	2	0	0,0%
	55-64	38	41	3	41	0	2	0,0%
	65-	0	0	0	0	0	0	0,0%
	Alla	93	98	5	88	10	5	10,0%
Kvinnor	-34	32	26	-6	21	5	9	0,0%
	35-44	30	32	2	30	2	1	0,0%
	45-54	20	21	1	18	3	3	0,0%
	55-64	26	25	-1	24	1	2	8,0%
	65-	0	0	0	0	0	0	0,0%
	Alla	108	104	-4	93	11	15	4,0%
Samtliga	-34	51	44	-7	35	9	11	0,0%
	35-44	45	51	6	45	6	2	22,0%
	45-54	41	41	0	36	5	3	0,0%
	55-64	64	66	2	65	1	4	7,0%
	65-	0	0	0	0	0	0	0,0%
	Alla	201	202	1	181	21	20	6,0%

Kommentarer kring möjligheter och problem med att behålla och att rekrytera personal:

Det är fortfarande inga problem med att rekrytera unga, högskoleutbildade personer till kärnkompetenser.

Högskolan i Kalmar bidrar till en god tillgång på utbildad arbetskraft samtidigt som det , förutom kommunerna, inte finns särskilt många arbetsgivare i länet som

konkurrerar om de kompetenser som kommer ifråga.

Däremot finns det svårigheter att hitta erfaren arbetskraft till specialistbefattningar och till chefsbefattningar.

För närvarande finns inga oroande tecken på att Länsstyrelsen inte kan behålla anställda.

Personalomsättningen, exklusive tillfälligt anställda, är mycket låg.

Mångfaldsarbete 2003

Beskrivning av på vilka sätt Länsstyrelsen främjar en ökad mångfald i verksamheten (vilka målen varit, vilka åtgärder som vidtagits för att nå målen och vilka resultat som uppnåtts samt den egna bedömningen av området).

Mål:

En rättvis lönesättning utifrån arbetsinnehåll, kön och etnisk bakgrund

Vidtagna åtgärder:

Vid årets revision har jämställdhetsperspektivet funnits med mycket tydligt. Kvinnor, företrädesvis i yngre åldersgrupper, har prioriterats

Uppnådda resultat:

En rimlig lönestruktur

Egen analys, kommentar och bedömning av området:

En jämställd lönestruktur är en av förutsättningarna för att bli en attraktiv arbetsplats och därmed klara framtida kompetensförsörjningsbehov. Det återstår fortfarande en del att göra.

Mål:

Ta fram ett ledarutvecklingsprogram tillsammans med Länsstyrelserna i Sydlänen.

Utbildningen kan ex vis användas för att stärka "påläggskalvar" inför den egna karriärplaneringen.

Uppnådda resultat:

Pilotutbildning genomförs i mars 2004 där F, G, H, K, M, N län deltar

Vidtagna åtgärder:

Se ovan

Egen analys, kommentar och bedömning av området:

Utbildningen kan bli ett verksamt instrument vid chefsrekrytering utifrån ett Jämställdhetsperspektiv.

Mål:

Arbetsformer som gör det möjligt att förena arbete och föräldraskap

Uppnådda resultat:

Policy kring flexibel arbetstid, distansarbete och förläggning av möten på tider som passar deltidsarbetande.

Vidtagna åtgärder:

Anpassade mötestider, mer öppen hållning till flexibla arbetstider utifrån individuella behov

Egen analys, kommentar och bedömning av området:

Antagligen ett målområde som kommer att ha avgörande betydelse för våra möjligheter att få en jämn könsfördelning inom chefskollektivet.

Mål:

Riktlinjer och rutiner för ett rekryteringsarbete som främjar mångfald

Uppnådda resultat:

Medvetet sammansatta intervjugrupper. Klargjord policy där underrepresenterat kön och etnisk mångfald gynnas vid i övrigt lika kvalifikationer

Vidtagna åtgärder:

Se ovan

Egen analys, kommentar och bedömning av området:**Mål:**

Genomförande av regional konferens för offentlig förvaltning under temat Jämställdhet i syfte att utbyta erfarenheter och bygga nätverk

Uppnådda resultat:

Konferens genomförd under 2003.

Vidtagna åtgärder:

Ett antal arbetsgrupper/nätverk bildades utifrån identifierade utvecklingsområden.

Arbetsgrupperna förväntas jobba vidare med de problemställningar/utvecklingsinsatser som definierats under

Personalsituationen 2003

Antalet beviljade delpensioner, antalet ålderspensionsavgångar och antalet kvarstående ålderspensionärer i tjänst 2003 samt antalet 65-åringar 2004-2010

Kön	2003			Antalet 65-åringar						
	Delpensioner	Ålderspensionsavgångar	Ålderspensionärer i tjänst	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Män	0	2	1	1	1	0	4	1	3	6
Kvinnor	1	0	0	1	2	2	3	1	4	1
Samtliga	1	2	1	2	3	2	7	2	7	7

Kommentarer kring möjligheter och problem med pensionsinstrumenten:

Avtalet om delpension vid 61 år är trubbigt eftersom reformen skall finansieras inom myndighetens egen ram. I en framtid blir det sannolikt än mer angeläget att behålla anställda åtminstone till 65-årsåldern varför den policy som nu formas för delpension bör konstrueras för att hålla även på sikt.

Det svårt att överblicka vilka långsiktiga konsekvenser möjligheten att arbeta till 67 år får för arbetsgivaren. Möjligheten att arbeta till 67 års ålder kan sannolikt ha betydelse för våra möjligheter att klara kompetensförsörjningen på sikt.

Möjligheten att avtalspensionera som ett led i en övertalighetssituation är i praktiken obefintlig eftersom en sådan åtgärd skall finansieras av myndigheten själv.

Sjukfrånvaro

Enligt kraven i FÅB 7 kap 3 § redovisas i nedanstående tabell de anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den totala ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron som uppgår till 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid.

Sjukfrånvaro	17/7 2003- 31/12 2003	Hela 2003
	%	% *
Totalt	5,2	5,1
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mer)	67,3	34,6
Kvinnor	7,3	7,1
Män	3,1	3,1
Anställda – 29 år	2,7	1,8
Anställda 30-49 år	5,7	4,9
Anställda 50 år -	5,4	6,2

* Frivillig uppgift i årsredovisningen 2003, se ESV:s cirkulär 2003:3 och missiv

Hälsoarbete 2003

Beskriv på vilka sätt Länsstyrelsen arbetar hälsofrämjande (vilka målen varit, vilka åtgärder som vidtagits för att nå målen och vilka resultat som uppnåtts samt den egna bedömningen av området).

Mål: Ett program för friskvårdsinsatser/hälsofrämjande åtgärder

Vidtagna åtgärder: Arbetsgivaren har i samråd med personalrepresentanter utarbetat ett friskvårdsprogram med syfte att aktivera de grupper av anställda som bäst behöver detta.

Uppnådda resultat: De anställda utnyttjar de möjligheter som friskvårdsprogrammet erbjuder i relativt god utsträckning

Egen analys, kommentar och bedömning av området: Friskvårdsprogrammet har sannolikt en betydande påverkan på hur anställda upplever den psykosociala arbetsmiljön och arbetsgivarens engagemang i hälsoarbetet. Det har också effekt på de anställdas möjligheter att förebygga ohälsa. Den stora utmaningen är att nå de personalgrupper som verkligen är i behov av förebyggande hälso-/friskvårdsaktiviteter. Programmet för 2004 har därför en något förändrad profil där vissa grupper prioriteras

Mål: Strukturerat sätt att jobba med rehabiliteringsinsatser

Uppnådda resultat: Rehabiliteringsprocessen är preliminärt beskriven och tydliggjord i syfte att klargöra ansvar handlingsalternativ

Vidtagna åtgärder: Rehabarbetet har fått mer uppmärksamhet. PA:s stöd till Enhetschefer i rehabarbetet har förstärkts.

Egen analys, kommentar och bedömning av området: Målet står kvar under 2004 eftersom mycket återstår att göra innan processen är kvalitetssäkrad. Ett strukturerat rehabarbete har framförallt en betydande påverkan på den långa sjukskrivningen.

Mål: Översyn av Organisation och Ledarskap i syfte att tydliggöra personalansvar och skapa ett nära och ändamålsenligt ledarskap.

Uppnådda resultat: En översyn är genomförd. Förslag till åtgärder är presenterad för länsledningen under december 2003.

Vidtagna åtgärder: Länsledningen har tillsammans med sin ledningsgrupp inlett diskussion om ev förändring av organisation och ansvar vid Länsstyrelsen.

Egen analys, kommentar och bedömning av området: Organisation och Ledarskap är nyckelområden vid utveckling av Den attraktiva arbetsplatsen.

Mål: Nytt avtal med Företagshälsovården med syfte att öka focus på förebyggande insatser och samverkan arbetsgivare Företagshälsovård

Uppnådda resultat: Inledande diskussioner med FHV påbörjade

Vidtagna åtgärder: Innevarande avtal är uppsagt till den 30 mars 2004.

Egen analys, kommentar och bedömning av området: Företagshälsovårdens insatser måste inriktas mer på förebyggande insatser och verkliga arbetsmiljöproblem. Arbetet måste ske i samverkan med arbetsgivaren som en del i ett systematiskt arbetsmiljöarbete.

Mål: Systematisk arbetsmiljöarbete

Uppnådda resultat: Inga konkreta utvecklingsåtgärder är vidtagna ännu. Nulägesbeskrivning är inte fullständigt genomförd.

Vidtagna åtgärder: Påbörjad analys av nuvarande arbetsformer. Utbildningsdag för samtliga skyddsombud och Miljökommitté.

Egen analys, kommentar och bedömning av området:

Det finns behov av ett mer systematiskt arbetssätt.

SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER

Sammanställningen skall göras enl. 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

		2003	2002	2001	2000	1999
Låneram	beviljad	5 640	5 640	5 640	5 640	5 640
	utnyttjad	4 615	4 373	3 367	4 101	5 239
Kontokredit hos RGK	beviljad	18 000	18 000	15 000	15 000	4 591
	max. utnyttjad	0	0	11 234	6 800	0
Räntekonto	räntekostnader	0	0	51	15	0
	ränteintäkter	321	475	209	3	1 210
Totala avgiftsintäkter (ktogrupp 31-34, 7)	mynd. disponerar	4 102	5 336	5 080	3 112	2 714
	mynd. ej disponerar	5 718	5 398	5 444	10 716	1 647
Jämförelse med beräknade avgiftsintäkter (ktogrupp 31- 34, 7) enl. regleringsbrev		-	-	-	-	-
Anslagskredit	beviljad	1 003	2 000	1 800	1 700	1 722
	utnyttjad	0	0	0	0	537
Summa utg. Reservationer 18 32:1:7 Förvaltningskostn.		1 761	1 724	549	568	-537
19 33:1:7 Allm.reg.pol.åtg.		101	42	37	12	137
Summa anslagssparande		1 761	1 724	549	568	0
- därav intecknat av åtaganden med stöd av reservationer och anslagssparande		1 761	1 724	549	568	-
Bemyndiganden	tilldelat	5 300	5 300	5 000	5 600	4 400
	summa åtaganden	4 524	4 198	2 051	2 044	1 946
Årsarbetskrafter (åa)		170	165	154	154	166
Medelantalet anställda		199	201	187	189	194
Driftkostnad per åa		713	731	674	691	667
Årets kapitalförändring		-1 757	-469	373	-637	2 478
Balanserad kapitalförändring		-5 468	-4 999	-5 372	-4 735	-7 213

RESULTATRÄKNING

	2003	2002	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter från anslag	69 232	65 156	1
Intäkter av avgifter o. andra ersättningar	4 102	5 336	2
Intäkter av bidrag	45 884	49 220	3
Finansiella intäkter	325	488	4
Summa verksamhetens intäkter	119 543	120 200	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-79 082	-75 112	5
Kostnader för lokaler	-8 738	-8 371	
Övriga driftskostnader	-30 663	-32 967	
Finansiella kostnader	-217	-200	6
Avskrivningar o. nedskrivn	-2 599	-4 019	
Summa verksamhetens kostnader	-121 300	-120 669	
Verksamhetsutfall	-1 757	-469	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter och andra ersättningar som inte disponeras av myndigheten	5 718	5 398	7
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamheten	-5 718	-5 398	
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	7 640	9 196	8
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	72 796	66 616	9
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	117	961	
Upplösning av fonder för transfereringsändamål	142	395	10
Lämnade bidrag	-80 695	-77 168	11
Saldo	0	0	
Årets kapitalförändring	-1 757	-469	12

BALANSRÄKNING

	2003-12-31	2002-12-31	Not
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	412	227	
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner, inventarier mm	4 134	4 130	13
Utlåning	1 042	1 282	14
Fordringar			
Kundfordringar	401	355	
Fordringar hos andra myndigheter	4 264	7 602	15
Övriga fordringar	489	24	
Summa fordringar	5 154	7 981	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	2 049	1 905	
Upplupna bidrags intäkter	7 952	5 934	16
Övriga upplupna intäkter	68	246	
Summa periodavgränsningsposter	10 068	8 085	
Avräkning statsverket	6 686	12 602	17
Kassa och bank			
Behållning på räntekonto i Riksgäldskontoret	10 856	13 372	18
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	432		
Summa kassa och bank	11 288	13 372	
Summa Tillgångar	38 783	47 678	

	2003-12-31	2002-12-31	Not
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	-5 468	-4 999	19
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	-1 757	-469	
Summa myndighetskapital	-7 225	-5 468	
Fonder	395	536	20
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	323		21
Summa avsättningar	323		
Skulder mm			
Lån i Riksgäldskontoret	4 615	4 373	22
Skulder till andra myndigheter	4 305	5 040	
Leverantörsskulder	3 068	4 020	
Övriga skulder	1 796	4 200	
Depositioner	436	992	23
Summa skulder mm	14 220	18 625	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	7 424	6 079	24
Oförbrukade bidrag	23 647	27 906	25
Summa periodavgränsningsposter	31 071	33 985	
Summa Kapital och Skulder	38 783	47 678	

ANSLAGSREDOVISNING

Redovisning mot anslag (tkr)

Anslag		Ingående överföringsbelopp 2003-01-01	Årets tilldelning enl.reg.brev	In- dragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
	Länsstyrelserna m.m.						
18 32:1:7	Förvaltningskostnader (ram)	1 724	67 890	-1 000	68 614	-66 853	1 761
18 32:2:1	Regionala självstyrelseorgan (o)	0	6 678		6 678	-6 678	0
19 33:1:7	Allmänna reg.politiska åtgärder (ram)	42	3 400		3 442	-3 341	101
	Summa Anslag	1 766	77 968	-1 000	78 734	-76 872	1 862

Redovisning mot inkomsttitel (tkr)

Inkomsttitel		Inkomster
2511	Expeditions- och ansökningsavgifter	966
2536	Lotteriavgifter	31
2537	Miljöskyddsavgifter	3 847
2539	Täktavgifter	401
2552 01	Övriga offentligrättsliga avgifter (stiftelser, tillsyn)	87
2552 02	Övriga offentligrättsliga avgifter (stiftelser, register)	96
2552 03	Övriga offentligrättsliga avgifter (miljöfarligt avfall)	68
2714	Sanktionsavgifter (överlastavgifter)	127
2811	Övr inkomster av statens verksamhet	95
	Summa Inkomster	5 718

Redovisning mot bemyndiganden (tkr)

Anslag	Tilldelad bemyndiganderam	Ingående åtaganden	Ute- stående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år		
				2004	2005	2006
19 33:1:7	Allmänna regionalpolitiska åtgärder	5 300	4 198	4 524	3 324	1 200
						-

Finansiella villkor

Villkor 1: 18 32:1 Länsstyrelsens ramanslag

Länsstyrelsen disponerar ett räntekonto med kredit i Riksgäldskontoret. Kreditutrymmet på räntekontot är 18 000 tkr. Till räntekontot överförs varje månad en tolfedel av tilldelat anslag.

Länsstyrelsen har möjlighet att utnyttja en anslagskredit på sitt ramanslag med 1 003 tkr. Med en anslagskredit avses en rätt att överskrida ett budgetårs disponibla belopp på ett anslag. Av krediterna har varken räntekontokrediten eller anslagskrediten utnyttjats. Anslaget är tilldelat i regleringsbrev 2002-12-19.

Villkor 2: Deponerade medel

Medel som deponeras hos Länsstyrelsen skall sättas in på ett särskilt räntekonto i Riksgäldskontoret. Länsstyrelsen har dessa medel placerade på ett särskilt konto.

Villkor 3: 19 33:1 Regionalpolitiska åtgärder

Länsstyrelsen kan med stöd av bemyndigande under år 2003 göra ekonomiska åtaganden i samband med regionala utvecklingspolitiska åtaganden som innebär utgifter under perioden 2004-2011 på högst 5 300 tkr. Av bemyndiganderamen utnyttjas 4 524 tkr.

Länsstyrelsen kan utöver tilldelat anslag disponera en anslagskredit på 340 tkr. Krediten har inte utnyttjats.

Av tilldelat anslag får Länsstyrelsen utöver ordinarie ramanslag för förvaltnings-ändamål använda högst 330 tkr för att säkerställa uppföljningssystem m.m. i samband med bemyndigandesystemet på anslaget, uppföljning av enskilda företagsstödsärenden och projekt samt viss utvärdering av den egna stödverksamheten. 140 tkr har utnyttjats för detta ändamål. Anslaget är tilldelat i regleringsbrev 2002-12-19

FINANSIERINGSANALYS

		2003	2002		
Drift					
Kostnader		-118 701		-116 650	26
Finansiering av drift					
Intäkter av anslag	69 232		65 156		
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	4 102		5 336		
Intäkter av bidrag	45 884		49 220		
Övriga intäkter	325		488		
Summa medel som tillförts för finansiering av drift		119 543		120 200	
Minskning (+) av kortfristiga fordringar		844		7 761	
Minskning (-) av kortfristiga skulder		-7 140		-2 238	
KASSAFLÖDE FRÅN DRIFT		-5 454		9 073	

Investeringar					
Investeringar i materiella tillgångar	-2 522		-3 963		
Investeringar i immateriella tillgångar	-266		-251		
Summa investeringsutgifter		-2 788		-4 214	
Finansiering av investeringar					
Lån från Riksgäldskontoret	2 840		5 109		
- amorteringar	-2 598		-4 103		
Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar		242		1 006	
KASSAFLÖDE TILL INVESTERINGAR		-2 546		-3 208	

Låneverksamhet					
Amorteringar	239		808		
Summa låneutgifter		239		808	
Finansiering av låneverksamhet					
Medel som erhållits från myndighet					
- amorteringar	-239		-725		
Minskning av statskapital med medel som tillförts statsbudgeten			-83		
Summa medel som tillförts för finansiering av låneverksamhet		-239		-808	
KASSAFLÖDE FRÅN LÅNEVERKSAMHET		0		0	

	2003		2002	
Uppbördsverksamhet				
Intäkter av avgifter m m samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten	5 718		5 398	
Inbetalningar i uppbördsverksamhet		5 718		5 398
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet		-5 718		-5 398
KASSAFLÖDE FRÅN UPPBÖRDSVERKSAMHET	0		0	

Transfereringsverksamhet				
Lämnade bidrag	-80 695		-77 168	
<i>Utbetalningar i transfereringsverksamhet</i>		-80 695		-77 168
Finansiering av transfereringsverksamhet				
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	7 640		9 196	
Medel som erhållits från andra myndigheter för finansiering av bidrag	72 796		66 616	
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	259		1 356	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet</i>		80 695		77 168
KASSAFLÖDE FRÅN TRANSFERERINGSVERKSAMHET	0		0	

FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	-8 000	5 865
------------------------------------	---------------	--------------

Specifikation av förändring av likvida medel

	2003	2002
Likvida medel vid årets början	25 974	20 109
Minskning (-) av tillgodohavande RGK	-2 084	3 695
Minskning (-) av avräkning med statsverket	-5 916	2 171
Summa förändring av likvida medel	-8 000	5 865
Likvida medel vid årets slut	17 974	25 974

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Uppgifter om sjukfrånvaro redovisas i resultatredovisningen på sid 77.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6§ förordning (2000:606) om myndigheters bokföring med nedan angivna undantag

Sanktionsavgifter (överlastavgifter) (127 tkr) redovisas under intäkter av avgifter och andra ersättningar som inte disponeras av myndigheten, men borde redovisats under intäkter av uppbörd.

Förändrade redovisningsprinciper

Länsstyrelsen fordran på ränta avseende räntekontot redovisas från 2003 som ”fordran hos annan myndighet” och inte som periodavgränsningspost.

Skulden för december månads arbetsgivaravgifter avseende lönegarantier redovisas från 2003 som skuld till annan myndighet och inte som övrig skuld.

Räntekontot i riksgäldskontoret för deponerade medel klassificeras från 2003 som övriga tillgodohavanden i Riksgäldkontoret.

Gränsdragning mellan transferering och driftskostnader

Som transfereringar redovisas lämnade bidrag. Dessa avräknas kassamässigt mot anslagen. Övrig verksamhet redovisas i driftsavsnittet och avräknas utgiftsmässigt mot anslagen.

Likvida medel/betalningar

Länsstyrelsen har två betalningsflöden. Anslaget 18 32:1:7 Länsstyrelserna m.m., förvaltningskostnader placeras räntebärande. Övriga anslag, bidragsmedel från Socialstyrelsen, älgvårdsfonden, bidragsmedel för kalkning och efterbehandling betalas via icke räntebärande flöde. Samtliga övriga betalningar verkställs i räntebärande flöde.

Länsstyrelsen har ett särskilt räntekonto för deponerade medel.

Värdering av anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst 10 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgång.

Anläggningarna skrivs av linjärt under den bedömda livslängden.

Följande avskrivningstider tillämpas:

ADB-utrustning (ex. persondatorer, skrivare, resursdatorer)	3 år
Maskiner och inventarier (ex. kopiatorer, faxar, mätutrustning, möbler)	5 år
Rättigheter och immateriella anläggningstillgångar	5 år

Periodavgränsningar

Återkommande utgifter, vilka uppgår till ungefär lika stora belopp årligen, har inte periodiserats.

Kommentarer till noterna

Belopp i tkr där annat ej anges. Belopp som anges inom parentes avser föregående år. I förekommande fall har beloppet justerats till följd av ändrade redovisningsprinciper för att underlätta jämförelser.

Not 1. Intäkter av anslag

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
01 46:1:1 Allmänna val	-	550
18 32:1:7 Länsstyrelsens ramanslag	66 831	62 822
19 33:1:7 Allmänna reg.pol. åtgärder	2 401	1 645
23 42:6:1 Viltskador	-	139
Summa	69 232	65 156

Not 2. Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Intäkter av avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen uppgår till 397 (286) tkr och avser framförallt intäkter av utbildning och konferenser. Intäkterna från den avgiftsfinansierade körkortsverksamheten uppgår till 1 717 (1 611) tkr och kostnaderna uppgår till 1 812 (1 440) tkr. Intäkterna från den avgiftsfinansierade verksamheten inom lantbruksområdet (och djurskydd) uppgår till 674 (1 168) tkr. 386 (342) avser intäkter från älgvårdsfonden för bl.a. administrationskostnader.

Not 3. Intäkter av bidrag

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Naturvårdsverket	17 189	13 525
Riksantikvarieämbetet	6 994	7 196
Jordbruksverket	13 010	14 685
Räddningsverket	2 498	2 159
Länsstyrelsen i Jönköpings län	1 192	1 139
ÖCB	-	1 260
AMS	1 050	904
Övriga statliga bidrag	2 988	3 541
EU	-	1 491
Övriga bidrag	963	3 320
Summa bidrag	45 884	49 220

Not 4. Finansiella intäkter

321 (475) tkr avser ränta på räntekontot i Riksgäldskontoret.

Not 5. Kostnader för personal

Lönekostnaden exkl. arbetsgivaravgift, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal uppgår till 51 342 (49 360) tkr.

Not 6. Finansiella kostnader

215 (193) tkr avser ränta på lån för anläggningstillgångar i Riksgäldskontoret.

Not 7. Intäkter av avgifter och andra ersättningar som inte disponeras av myndigheten

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Expeditions- och ansökningsavgifter	966	641
Lotteriavgifter	31	-
Miljöskyddsavgifter	3 847	3 911
Täktavgifter	401	364
Sanktionsavgifter (överlastavgifter)	127	59
Övriga intäkter	346	423
Summa	5 718	5 398

Not 8. Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
18 32:1:7 Länsstyrelsens ramanslag	22	4
18 32:2:7 Regionala självstyrelseorgan	6 678	6 678
19 33:1:7 Allmänna reg.pol. åtgärder	940	1 750
23 42:6:1 Viltskador	-	764
Summa	7 640	9 196

Not 9. Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Kammarkollegiet	37 365	35 783
Naturvårdsverket	29 494	22 828
Socialstyrelsen	2 313	7 883
Övriga myndigheter	3 624	122
Summa	72 796	66 616

Not 10. Upplösning av fonder för transfereringsändamål

Avser medel från älgvårdsfonden.

Not 11. Lämnade bidrag

Av årets lämnade bidrag avser 26 084 (18 000) tkr efterbehandling av förorenade områden och 34 008 (35 614) tkr lönegarantiutbetalningarna.

Not 12. Årets kapitalförändring

Årets kapitalförändring består av periodiseringsdifferenser såsom skillnader mellan avskrivningar och amorteringar, ökning av semesterlöneskulden, avsättning till kompetensväxling och delpensioner, bokföring av ADB-kostnader inom EU-stöds verksamheten, bokföring av revisionskostnader för årsredovisningen 2003 och underskott i

avgiftsfinansierad verksamhet. Underskottet från körkortsverksamheten är 95 tkr (överskottet var 2002 171 tkr).

Not 13. Maskiner, inventarier m.m.

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Ingående anskaffningsvärde	19 949	18 873
Årets försäljningar/utrangeringar	-419	-2 887
Årets anskaffningsvärde	2 522	3 963
Årets avskrivning	-2 518	-3 994
Akkumulerade avskrivningar	-15 400	-11 825
Utgående balans	4 134	4 130
(2002 års värden rättade)		

Not 14. Utlåning

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Ingående balans	1 282	2 169
Amorteringar	-240	-808
Nedskrivning	-	-79
Utgående balans	1 042	1 282

Not 15. Fordringar hos andra myndigheter

1 674 (1 751) avser fordran mervärdesskatt och 983 (4 342) tkr avser lönegarantier.

Not 16. Upplupna bidragsintäkter

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Jordbruksverket	2 500	2 400
Naturvårdsverket	900	1 600
EU	2 400	-
Övriga	2 152	1 934
Summa	7 952	5 934

Not 17. Avräkning med statsverket

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Ingående balans	12 602	10 431
Avräknat mot statsbudgeten:		
- Anslag	76 872	74 352
- Inkomsttitel	-5 718	-5 398
Avräknat mot statsverkets checkräkning:		
- Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-66 890	-64 000
- Uppbördsmedel m.m.	88 324	108 491
- Transfereringar m.m.	-98 505	-111 274
Utgående balans	6 685	12 602

Not 18. Kassa och bank

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Behållning på räntekonto i RGK		
- Förvaltningsanslag	1 761	1 720
- Bidrag/avgifter	9 095	10 670
Summa	10 856	12 390

Minskningen på Länsstyrelsens räntekonto består av ökade utbetalda förskott i projekt.

Det kortsiktiga likviditetsbehovet (30 dagar) uppgår till 8 000 tkr.

Beviljad räntekontokredit uppgår till 18 000 (18 000) tkr.

Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret avser särskilt konto för deponerade medel, saldo på detta konto 2002 var 982 tkr.

Not 19. Balanserad kapitalförändring

Posten består av 4 961 (4 663) tkr periodiseringsdifferenser i den anslagsfinansierade verksamheten och 507 (336) tkr överskott i den avgiftsfinansierade verksamheten.

Not 20. FonderÄlgvårdsfonden

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Ingående balans	536	932
Inbetalningar	503	340
Utbetalningar	-644	-736
Utgående balans	395	536

Not 21. Avsättningar

Avsättningen avser en delpension som beslutats under 2003 och som börjar den 1 jan. 2004. Inga utbetalningar har gjorts under 2003.

Not 22. Lån i Riksgäldskontoret

Länsstyrelsen disponerar en låneram på 5 640 (5 640) tkr.

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Ingående balans	4 373	3 367
Nyupptagna lån, brutto	2 840	5 109
Amortering	-2 598	-4 103
Utgående balans	4 615	4 373

Not 23. Depositioner

Hela beloppet 2003 avser utomstatliga depositioner, medan 2002 avsåg 377 tkr inomstatliga depositioner.

Not 24. Upplupna kostnader

Posten består av semesterlöner inkl. sociala avgifter, avsättning för kompetensväxling, kostnader för IT-investeringar inom EU-stödshanteringen (lantbruk) och revisionskostnader för ÅR2003.

Not 25. Oförbrukade bidrag

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Naturvårdsverket	10 080	13 925
Riksantikvarieämbetet	6 260	5 300
Övriga inomstatliga	5 277	7 184
EU	630	700
Övriga utomstatliga	1 400	797
Summa	23 647	27 906

Not 26. Kostnader (finansieringsanalys)

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Verksamhetskostnader	121 300	120 669
Avskrivningar	-2 599	-4 019
Kostnader	118 701	116 650

Ersättningar och förmåner - myndighetens ledning (kr)

	<u>2003</u>	<u>2002</u>
Landshövding Sven Lindgren		
Lön (exkl. sociala avgifter)	791 130	537 518
Bostadsförmån	92 520	69 390
Länsråd Ulf Färnhök	626 344	584 629

Styrelsen

Nils-Fredrik Aurelius	7 100
Lennart Beijer	5 800
Edna Granéli	2 900
Marie Norregårdh	5 650
Chatrine Pålsson	7 490
Agneta Ringman	7 100
Claes Thegerström	7 100
Jan Thuresson	7 100

Ledningens uppdrag i andra statliga myndigheter och aktiebolag

Landshövding Sven Lindgren
Krisberedskapsmyndigheten
Länsarbetsnämnden Kalmar län
Skogsvårdsstyrelsen Östra Götaland.

Länsrådet Ulf Färnhök
AB Nordea Kalmar.

Styrelsen:

Nils Fredrik Aurelius
SPAR-nämnden
Regeringens råd för kontakt med trossamfunden
Valprovsningsnämnden

Lennart Beijer
Fastighetsbolaget Spartacus AB
Förvaltning AB Smålandsbanan

Edna Granéli
Regeringens forskningsberedning
Fakultetsnämnden vid Högskolan i Kalmar
Umeå Marina Forskningscentrum (Umeå universitet)

Chatrine Pålsson
Statens Medicinskt Etiska Råd (SMER)
Socialstyrelsens rättsliga råd

Agneta Ringman
Finansinspektionen
Fojo (Fortbildning för journalister) Högskolan i Kalmar
AB Trav och galopp

Jan Thuresson
Kalmar Stuvferi AB
Lantmännen Invest AB
Swe Con AB
SweChick AB
Klackeribolaget AB

Årsredovisning för budgetåret 2003

Länsstyrelsen i Kalmar län har vid styrelsesammanträde denna dag beslutat om årsredovisning för budgetåret 2003.

Sven Lindgren
ordförande

Agneta Ringman
vice ordförande

Nils Fredrik Aurelius

Lennart Beijer

Edna Granéli

Marie Norregårdh

Chatrine Pålsson

Claes Thegerström

Jan Thuresson